

elektronski potpis projektanta	elektronski potpis revidenta
--------------------------------	------------------------------

INVESTITOR¹

UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica

OBJEKAT²

OSNOVNA ŠKOLA "DUŠAN KORAĆ"

LOKACIJA³

UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO
Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana
Centralne zone Bijelo Polje

VRSTA TEHNIČKE
DOKUMENTACIJE⁴

ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA

PROJEKTANT⁵

DOO "ARHINGinženjering"- Bijelo Polje

ODGOVORNO LICE⁶

Elvira Muzurović

GLAVNI INŽENJER⁷

mr Elvira Muzurovuć,dipl.ing.arh.

¹Naziv/ime investitora²Naziv projektovanog objekta³Mjesto građenja, planski dokument, urbanistička parcela, katastarska parcela⁴Idejno rješenje, idejni projekat, glavni projekat odnosno projekat izvedenog objekta projekat (ako je u pitanju naslovna strana cjelokupne tehničke dokumentacije)⁵Naziv privrednog društva, pravnog lica odnosno preduzetnika koji je izradio tehničku dokumentaciju⁶Ime odgovornog lica u privrednom društvu, pravnom licu odnosno ime i prezime preduzetnika⁷Ime i prezime glavnog inženjera.

SADRŽAJ – elaborat o uklanjanju objekta

1.OPŠTA DOKUMENTACIJA:

1. Podaci o projektantu
2. Licenca projektanta;
3. Rješenje o imenovanju glavnog inženjera
4. Licenca glavnog inženjera;
5. Polisa osiguranju od profesionalne odgovornosti projektanta;
- 6.UTU,kopija plana,list nepokretnosti;
- 7.Izjava odgovornog inženjera-Obrazac 3;

1. TEKSTUALNA DOKUMENTACIJA:

1.TEHNIČKI OPIS

- 1.1 Opšti podaci i lokacija objekta**
- 1.2. Opis postojećeg stanja**
- 1.3.Opis planirane tehnologije uklanjanja objekata**
- 1.4 .Terenski i lokalni uslovi**
- 1.5. Tehnologija izvođenja radova**
- 1.6.Upravljanje građevinskim materijalom i otpadom**

2.TEHNIČKI USLOVI ZA IZVOĐENJE RADOVA

- 2.1.Pripremni radovi**
- 2.2. Mjere zaštite na radu**
- 2.3.Zdravstveni bezbjedonosni standardi**
- 2.4. Zaštita životne sredine**
- 2.5.Reciklaža**

2. NUMERIČKA DOKUMENTACIJA:

- 1.Predmjer i predračun radova**

3. GRAFIČKA DOKUMENTACIJA:

1.Situacija organizacije gradilišta, R 1:250;

2.Situacija organizacije gradilišta sa novoizgrađenom osnovnom školom i školma za muzičko obrazovanje, R 1:250;

Osnove objekta, R 1:100;

3. Osnova suterena,

4.Osnova prizemlja,

5.Osnova prvog sprata

6.Osnova krovne ravni

3.1. Presjeci, R 1:100;

7.Presjek 1-1;

8.Presjek 2-2.

3.2. Izgledi objekta, R 1:100;

9.Južna fasada,

10.Zapadna fasada,

11.Istočna fasada,

12.Sjeverna fasada

OPŠTA DOKUMENTACIJA

IZVOD IZ CENTRALNOG REGISTRA PRIVREDNIH SUBJEKATA PORESKE UPRAVE

Registarski broj 5 - 0017932 / 014

PIB: 02066203

Datum registracije: 29.07.2002.

Datum promjene podataka: 14.03.2016.

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "ARHINGINŽENJERING" BIJELO POLJE

Broj važeće registracije: /014

Skraćeni naziv: ARHINGINŽENJERING

Telefon:

eMail:

Datum zaključivanja ugovora: 15.07.1998.

Datum donošenja Statuta:

Datum promjene Statuta: 27.12.2011.

Adresa glavnog mjesta poslovanja:

Adresa za prijem službene pošte: UL ICA SLOBODE BR .8. BIJELO POLJE

Adresa sjedišta: ULICA SLOBODE BR .8. BIJELO POLJE

Pretežna djelatnost: 7112 Inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje

Obavljanje spoljno-trgovinskog poslovanja: NIJE UNEŠENO

Oblik svojine:

Porijeklo kapitala:

Upisani kapital: 0,00Euro (Novčani Euro, nenovčani Euro)

Stari registarski broj: 1-1552-00

OSNIVAČI:

RIFAT ALIHODŽIĆ 2202956280132 CRNA GORA

Uloga: Osnivač

Udio: % Adresa: ŽIVKA ŽIŽIĆA BR.28 BIJELO POLJE CRNA GORA

LICA U DRUŠTVU:

ELVIRA MUZUROVIĆ 3108984215041

Adresa: AVDA MEĐEDOVIĆA BR. 76 PODGORICA CRNA GORA

Uloga: Izvršni direktor

Ovlašćenja u prometu: Neograničeno ()

Ovlašćen da djeluje: POJEDINAČNO ()

ELVIRA MUZUROVIĆ 3108984215041

Adresa: AVDA MEĐEDOVIĆA BR. 76 PODGORICA CRNA GORA

Uloga: Ovlašćeni zastupnik

Ovlašćenja u prometu: Neograničeno ()

Ovlašćen da djeluje: POJEDINAČNO ()

Izdato: 28.08.2018 godine u 11:42h

Načelnik

22 Tomislav Timotijević

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
DIREKTORAT ZA INSPEKCIJSKI NADZOR
I LICENCIRANJE

Direkcija za licenciranje

Broj: UPI 107/7-1957/2

Podgorica, 04.04.2018. godine

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, rješavajući po zahtjevu »ARHINGinženjering« D.O.O. Bijelo Polje, za izdavanje licence projektanta i izvođača radova, na osnovu člana 135 st. 1 i 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore" br. 64/17) i člana 46 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list Crne Gore" br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

RJEŠENJE

1. IZDAJE SE »ARHINGinženjering« D.O.O. Bijelo Polje, LICENCA projektanta i izvođača radova.
2. Ova Licenca se izdaje na 5 (pet) godina.

22.

Obrazloženje

Aktom, br.UPI 107/7-1957/1 od 03.04.2018.godine, »ARHINGinženjering« D.O.O. Bijelo Polje, obratilo se ovom ministarstvu za izdavanje licence projektanta i izvođača radova.

Uz zahtjev imenovano privredno društvo, dostavilo je ovom ministarstvu sledeće dokaze:

- Rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma br. UPI 107/7 – 624/2 od 22.03.2018.godine, kojim je mr Muzurović Elviri, diplomiranom inženjeru arhitekture, izdata licenca ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenja objekta;
- Ugovor o radu zaključen između poslodavca »ARHINGinženjering« D.O.O. Bijelo Polje i Elvire Alihodžić, br. 46/08 od 17.10.2008.godine, gdje je u čl. 2 Ugovora imenovani zasnovao radni odnos u navedeno privredno društvo na neodređeno vrijeme;
- 15. ver. - Rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma br. UPI 107/7 – 1037/2 od 02.04.2018.godine, kojim je Toković Mehu, diplomiranom mašinskom inženjeru, izdata licenca ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenja objekta;
- Ugovor o radu zaključen između poslodavca »ARHINGinženjering« D.O.O. Bijelo Polje i Toković Meha, br. 026/18 od 24.02.2018.godine, gdje je u čl. 3 Ugovora imenovani zasnovao radni odnos u navedeno privredno društvo na neodređeno vrijeme;
- Rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma br. UPI 107/7 – 1134/2 od 02.04.2018.godine, kojim je Kolić Saliha, diplomiranom inženjeru elektrotehnike, izdata licenca ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenja objekta;
- Ugovor o radu zaključen između poslodavca »ARHINGinženjering« D.O.O. Bijelo Polje i Kolić Saliha, br. 029/18 od 02.03.2018.godine, gdje je u čl. 3 Ugovora imenovani zasnovao radni odnos u navedeno privredno društvo na neodređeno vrijeme;
- Rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma br. UPI 107/7 – 1251/2 od 02.04.2018.godine, kojim je Alihodžić Rafetu, diplomiranom građevinskom inženjeru, izdata licenca ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenja objekta;
- Ugovor o radu zaključen između poslodavca »ARHINGinženjering« D.O.O. Bijelo Polje i Alihodžić Rafeta, br. 017/18 od 05.02.2018.godine, gdje je u čl. 3 Ugovora imenovani zasnovao radni odnos u navedeno privredno društvo na neodređeno vrijeme;

- Rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma br. UPI 107/7 – 1036/2 od 02.04.2018.godine, kojim je Ramusović Zumreti, diplomiranom inženjeru arhitekture, izdata licenca ovlaštenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenja objekta;
- Ugovor o radu zaključen između poslodavca »ARHINGinženjering« D.O.O. Bijelo Polje i Ramusović Zumrete, br. 027/18 od 24.02.2018.godine, gdje je u čl. 2 Ugovora imenovani zasnovao radni odnos u navedeno privredno društvo na neodređeno vrijeme;
- Izvod iz Centralnog Registra Privrednih subjekata Poreske uprave za imenovano privredno društvo, registarski broj: 5-0017932/014 od 29.07.2002.godine.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, razmotrilo je podnijeti zahtjev pa je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja, a ovo iz sledećih razloga:

Naime, članom 122 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“ broj 64/17), propisano je da privredno društvo koje izrađuje tehničku dokumentaciju (projektant), odnosno privredno društvo koje gradi objekat (izvođač radova), dužno je da za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije dijela tehničke dokumentacije, odnosno građenje ili izvođenje pojedinih radova ovlašćeni inženjer može da bude fizičko lice koje obavlja poslove izrade tehničke dokumentacije odnosno građenje ili izvođenje pojedinih vrsta radova na građenju objekta, ima najmanje jednog zaposlenog ovlašćenog inženjera po vrsti projekta, koji izrađuje i to: arhitektonski, građevinski, elektrotehnički i mašinski projekat, odnosno vrsti radova koje izvodi na osnovu tih projekata. Stavom 2 istog člana Zakona, propisano je da obavljanje pojedinih poslova iz stava 1 ovog člana, projektant, odnosno izvođač radova može da obezbijedi na osnovu zaključenog ugovora sa drugim privrednim društvom koje ima zaposlenog ovlašćenog inženjera za određenu vrstu projekta, odnosno radova.

Članom 3 stav 1 tačka 3 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci („Službeni list Crne Gore“ broj 79/17), utvrđene su vrste licenci, a između ostalih i licenca projektanta i izvođača radova, koja se izdaje privrednom društvu za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

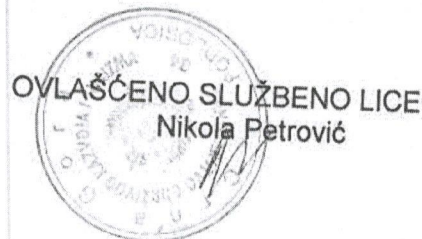
Članom 5 stav 1 tač. 1-2. Pravilnika, utvrđeno je da se u postupku izdavanja licence projektanta, odnosno izvođača radova, provjerava: da li podnosilac zahtjeva u radnom odnosu ima zaposlenog ovlašćenog inženjera i licencu ovlašćenog inženjera.

Članom 137 stav 2 Zakona, propisano je da se licenca za privredno društvo, izdaje se na pet godina.

Rješavajući po predmetnom zahtjevu, a na osnovu uvida u dostavljene dokaze, ovo ministarstvo nalazi, da su se u konkretnoj pravnoj stvari stekli uslovi za primjenu čl. 122 stav 1 i 135 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a u vezi čl. 3 stav 1 tač. 1 i čl. 4 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci.

Saglasno izloženom, riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema istog.

III

DOO"ARHINGinženjering"
SLOBODE 5,50000 BIJELO POLJE,
TELFAX:050 431 201,431 865
E-mail:arhing_ar@t-com.me,Z.R.510-2963-75

Na osnovu pravila o unutrašnjoj radnoj organizaciji, radu i nagrađivanju u preduzeću d.o.o."ARHINGinženjerig" Bijelo Polje, Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl.list CG", br. 064/17), Ugovora o izradi predmetne Projektne .

RJEŠENJE

o imenovanju (ovlašćenog) glavnog inženjera

Za izradu **ELABORATA UKLANJANJA OBJEKTA OSNOVNE ŠKOLE**

"DUŠAN KORAC" u Bijelom Polju

imenuje se:

Za glavnog inženjera: mr Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.

Imenovana ispunjava uslove u skladu sa Članom 123 Zakona o planiranju prostora i izgradnjiobjekata ("Sl. list CG", br. 064/17) za izradu predmetne tehničke dokumentacije.

IZVRŠNI DIREKTOR
Elvira Muzurović_

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
DIREKTORAT ZA INSPEKCIJSKI NADZOR
I LICENCIRANJE

Direkcija za licenciranje

Broj: UPI 107/7 – 624/2

Podgorica, 22.03.2018. godine

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, rješavajući po zahtjevu mr. Muzurović Elvire, dipl. inženjer arhitekture, iz Podgorice, za izdavanje licence za ovlašćenog inženjera, na osnovu člana 135 st. 1 i 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore" br. 64/17) i člana 46 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list Crne Gore" br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

RJEŠENJE

1. IZDAJE SE Mr. MUZUROVIĆ R. ELVIRI, dipl. inž. arhitekture, iz Podgorice, LICENCA ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.
2. Ova Licenca se izdaje na neodređeno vrijeme.

Obrazloženje

Aktom, br. UP I 107/7-624/1 od 19.02.2018.godine, mr Muzurović Elvira, diplomirani inženjer arhitekture, iz Podgorice, obratila se ovom ministarstvu zahtjevom za izdavanje licence ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

Uz zahtjev imenovana je ovom ministarstvu dostavila sledeće dokaze:

- Diplomu o stečenoj akademskoj tituli i stručnom zvanju, izdatu od strane Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, broj 18/2008 od 18.10.2008.godine;
- Rješenje br. 01-553/3 od 11.07.2013.godine, izdato od strane Inženjerske komore Crne Gore, kojim se izdaje licenca odgovornog projektanta za izradu projekata unutrašnjih instalacija vodovoda i kanalizacije, kao dijelova tehničke dokumentacije;
- Rješenje br. 01-553/4 od 11.07.2013.godine, izdato od strane Inženjerske komore Crne Gore, kojim se izdaje licenca odgovornog inženjera za rukovođenje izvođenjem građevinskih i građevinsko zanatskih radova na arhitektonskim objektima, radova unutrašnje arhitekture, radova unutrašnjih instalacija vodovoda i kanalizacije i radova na uređenju terena;
- Rješenje br. 01-281/2 od 28.03.2013.godine, izdato od strane Inženjerske komore Crne Gore, kojim se izdaje licenca odgovornog projektanta za izradu projekata arhitekture objekata, projekata unutrašnje arhitekture i projekata uređenja terena, kao dijelova tehničke dokumentacije;
- Akt Ministarstva pravde, br.05/2-72-2509/18/35 od 12.03.2018.godine, kojim je izdato uvjerenje da u kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti za imenovanog;
- ovjerenu fotokopiju radne knjižice i ovjerenu kopiju lične karte.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, razmotrilo je podnijeti zahtjev pa je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja, a ovo sa sledećih razloga:

Naime, članom 123 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (»Službeni list Crne Gore« br. 64/17), propisano je da ovlašćeni inženjer može da bude fizičko lice koje obavlja poslove izrade tehničke dokumentacije odnosno građenje objekta, odgovarajuće struke, sa

visokim obrazovanjem, odnosno najmanje kvalifikacijom VII1 podnivoa okvira kvalifikacije i najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i građenja objekta.

Članom 3 stav 1 tačka 1 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci („Službeni list Crne Gore“ br. 79/17), utvrđene su vrste licenci, a između ostalih i licenca ovlašćenog inženjera koja se izdaje fizičkom, licu za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

Članom 4 stav 1 tač. 1-4. Pravilnika, utvrđeno je da se u postupku izdavanja licence ovlašćenog inženjera, provjerava:

1. identitet podnosioca zahtjeva;
2. da li podnosilac zahtjeva posjeduje visoko obrazovanje, odnosno najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacija, odnosno da li je izvršeno priznavanje inostrane obrazovne isprave najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacija;
3. da li podnosilac zahtjeva ima najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i građenju objekta sa visokim obrazovanjem, odnosno najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacije i
4. da li je podnosilac zahtjeva osuđivan za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Stavom 3 istog člana Pravilnika, utvrđeno je da se radno iskustvo u smislu stava 1 tačka 3 ovog člana, smatra radno iskustvo u svojstvu saradnika na izradi tehničke dokumentacije na građenju objekta, odnosno izvođenja pojedinih radova na građenju objekta. Stavom 4 istog člana Pravilnika, utvrđeno je da se izuzetno od stava 3 ovog člana, fizičkom licu koje posjeduje licencu za izradu tehničke dokumentacije i građenje objekata, izdatu po propisima koji su važili do donošenja ovog propisa, radno iskustvo može dokazati na osnovu uvida u dokumentaciju koja je bila osnov za njeno izdavanje.

Članom 137 stav 1 Zakona, propisano je da se licenca za fizičko lice izdaje na neodređeno vrijeme.

Rješavajući po predmetnom zahtjevu, a na osnovu uvida u dostavljene dokaze, ovo ministarstvo nalazi, da su se u konkretnoj pravnoj stvari stekli uslovi za primjenu čl. 123 stav 1 i 135 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a u vezi čl 3 stav 1 tač. 1 i čl. 4 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci.

Saglasno izloženom, riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema istog.

OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE
Nataša Pavićević

POLISA ZA OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI

Ugovarač osiguranja: ARHINGINŽENJERING, 84000 Bijelo Polje, SLOBODE BR.8
 PIB:02066203

Osiguranik: ARHINGINŽENJERING, 84000 Bijelo Polje, SLOBODE BR.8
 PIB:02066203

Početak osiguranja: 23.4.2020 Prestanak osiguranja: 23.4.2021 Dospijeće: 23.04
 Tarifa i tarifna grupa: XI Suma osiguranja: 100.000,00 Premija osiguranja: 561,76

Osiguranje je zaključeno prema priloženim uslovima: Opšti uslovi za osiguranje od odgovornosti. Posebni uslovi za osiguranje od opšte odgovornosti. Posebni uslovi za osiguranje od profesionalne odgovornosti i odgovornosti za proizvode sa manom.

Osiguranik potvrđuje da je kod zaključenja ovog ugovora primio naznačene uslove.

Redni broj	Osigurava se	Suma osiguranja (€)	Ukupan limit za trajanje osiguranja	Premija osiguranja (€)
1 Tarifa premija XI - za osiguranje od opšte odgovornosti				
1	Opšte odgovornosti - razne delatnosti Osiguranjem od profesionalne odgovornosti pruža se osiguravajuće pokrivanje za učinjenu profesionalnu grešku, nesavjestan ili nestručan postupak, odnosno propust davaoca usluga (osiguranika). Ovim osiguranjem pokrivena je odgovornost za prouzrokovanu štetu klijentu, ako je nastala iz profesionalne djelatnosti- izrada tehničke dokumentacije i gradnja objekta. (Osiguranika). Osigurana suma 100.000,00 EUR Godišnji agregat šteta 100.000,00 EUR	100.000,00	100.000,00	1.223,88
1.1	Popust za smanjenje broja suma osiguranja u zbirnom limitu	1.223,88	0,00	489,55
1.2	Popust za osiguranika od posebnog poslovnog interesa	734,33	0,00	110,15
1.3	Popust za jednokratno plaćanje premije	624,18	0,00	62,42
Ukupno:				561,76
PREMIJA OSIGURANJA				561,76
Porez:				42,98
Komerijalni popust:				84,26
UKUPNO ZA UPLATU:				520,48

NAPOMENA:
 Franšiza (ucešće u šteti) je 10%, min. 1.000,00 Eur.
 -Ovo osiguranje pokriva rizik Odgovornosti za štetu prouzrokovanu licima, za štetu na objektima i za finansijski gubitak u skladu sa Uslovima osiguranja.
 -Polisa osiguranja naplativa je u roku od 3 (tri) godine i nakon isteka važeće polise, shodno zakonu o obligacionim odnosima.

Posebna ugovaranja, zaštitne mjere i klauzule:
 Teritorijalno pokriće: Republika Crna Gora.
 Broj zap. 5, Lic. 4.

Premija osiguranja 520,48 € obračunata za period od 23.04.2020 do 23.04.2021 plaća se prema ispostavljenoj fakturi. Ugovarač osiguranja potpisom na polisi potvrđuje da je primio fakturu, koja predstavlja sastavni dio polise kao ugovora o osiguranju.

Broj polise: 6-36601

Zamjena polise: 33571

Vrsta osiguranja: Opšta odgovornost

Šifra osiguranja: 1301

Poslovna jedinica: Direkcija

Saradnički broj: 505112

Mjesto: Podgorica

Datum: 20.03.2020

Ugovarač osiguranja: ARHINGINŽENJERING, 84000 Bijelo Polje, SLOBODE BR.8
PIB:02066203

Osigurani: ARHINGINŽENJERING, 84000 Bijelo Polje, SLOBODE BR.8
PIB:02066203

Osiguravač zadržava pravo ispravke računskih i drugih grešaka saradnika.
Saglasan/na sam da me Osiguravač kontaktira na elektronsku adresu, e mail arhing_ar@tcom.me, u cilju dostave svih pisanih obavještenja definisanih Zakonom o obligacionim odnosima i Ustavima osiguranja, a u kontekstu izvršenja ugovorenih obaveza ugovornih strana.
Početak osiguranja po ovoj polisi je istek 24-og casa datuma naznaceno na polisi kao datum početka osiguranja, ali ne prije isteka 24-og casa dana uplate premijskog obroka definisanog otplatnim planom koji čini sastavni dio predmetne polise. Ukoliko Ugovarač osiguranja u roku od 30 dana od isteka 24-og casa dana naznaceno kao dospijece premijskog obroka ne uplati premiju osiguranja, smatra se da osiguranje nije bilo zaključeno, te se predmetna polisa istekom navedenog perioda automatski smatra nevažećom bez obaveze slanja opomene Društva.
U slučaju iz prethodnog stava, Osiguravač nema pravo da zahtijeva naplatu premije osiguranja, obzirom da nije pružano osiguravajuće pokrivenje. Ugovarač osiguranja je saglasan da osiguravač može izvršiti obradu ličnih podataka koje pribavi po osnovu ovog ugovora o osiguranju, kao i da iste može proslediti na obradu povezanom pravnom licu, odnosno pravnom licu angažovanom u cilju obavljanja poslova koji su u vezi sa predmetnim ugovorom o osiguranju.
Polisa je punovažna sa skeniranim pečatom i potpisom lica ovlašćenih za potpisivanje u ime Osiguravača na ovoj Polisi, i isti imaju dokaznu snagu i pravno dejstvo svojeručnog potpisa i originalnog pečata.

W. Belu i Božani
Za Osiguravača

E. Muzumović
Za Ugovarača

IZJAVA GLAVNOG INŽENJERA DA JE TEHNIČKA DOKUMENTACIJA
IZRAĐENA U SKLADU SA VAŽEĆIM PROPISIMA

OBJEKAT¹

UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica

LOKACIJA²

UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365
KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog
urban.plana Centralne zone Bijelo Polje

VRSTA I DIO
TEHNIČKE
DOKUMENTACIJE³

ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA

GLAVNI INŽENJER⁴

mr Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.

I Z J A V L J U J E M,

da je ovaj projekat urađen u skladu sa:

- Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata i podzakonskim aktima donesenim na osnovu navedenog zakona;
- posebnim propisima koji direktno ili na drugi način utiču na osnovne zahtjeve za objekte;
- pravilima struke i
- urbanističko-tehničkim uslovima.

(potpis glavnog inženjera)

Podgorica, jul 2020.god

(mjesto i datum)

(potpis odgovornog lica)

¹Naziv projektovanog objekta

² Mjesto građenja, planski dokument, urbanistička parcela, katastarska parcela

³Idejno rješenje, idejni projekat, glavni projekat odnosno projekat izvedenog objekta

⁴Ime i prezime glavnog inženjera.

URBANISTIČKO - TEHNIČKI USLOVI

1	CRNA GORA Opština Bijelo Polje Sekretarijat za uređenje prostora Br.032-352-1162-06/4-24 26.3.2019.godine	 OPŠTINA BIJELO POLJE
2	Sekretarijat za uređenje prostora Opštine Bijelo Polje, na osnovu člana 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“ br. 64/17, 44/18, 63/18), Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave („Sl.list CG“, br.87/18) i podnijetog zahtjeva JU OŠ „Dušan Korać“ iz Bijelog Polja, izdaje:	
3	URBANISTIČKO-TEHNIČKE USLOVE za izradu tehničke dokumentacije	
4	za izgradnju objekta školstva – osnovne škole i osnovne muzičke škole na urbanističkoj parceli UP1 (zona 3) koju čine katastarska parcela br.364 KO Bijelo Polje i dio katastarske parcele br.365 KO Bijelo Polje, u zahvatu Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana Centralne zone Bijelo Polje („Sl.list CG – opštinski propisi“, br.11/18). Napomena: Ministarstvo uređenja prostora i životne sredine je 09.04.2010.godine izdalo Urbanističko – tehničke uslove br.04-1385/1 za izgradnju Osnovne škole na istoj lokaciji – urbanističkoj parceli br.615, a na osnovu Izmjena i dopuna DUP-a „Centralne zone“ („Sl.list CG“ br.3/10), koja se poklapa sa UP1 (zona 3) definisanom Izmjenama i dopunama Detaljnog urbanističkog plana Centralne zone Bijelo Polje („Sl.list CG – opštinski propisi“, br.11/18).	
5	PODNOŠILAC ZAHTEJEVA:	JU OŠ „Dušan Korać“ Bijelo Polje
6	POSTOJEĆE STANJE Shodno grafičkom prilogu Analiza postojećeg stanja – fizičke strukture na predmetnoj parceli je evidentiran objekat spratnosti S+P+1. Na katastarskoj parceli br.364 KO Bijelo Polje, prema listu nepokretnosti 987 – prepis KO Bijelo Polje, evidentirana je škola za osnovno obrazovanje spratnosti P1, bruto površine osnove prizemlja 1242m ² i zemljište uz vanprivrednu zgradu površine 6465m ² . U listu nepokretnosti 410 – izvod upisan je park površine 554m ² .	
7	PLANIRANO STANJE	
7.1.	Namjena parcele odnosno lokacije Urbanistička parcela UP 1– zona 3 - nalazi se u zoni koja je Izmjenama i dopunama DUP-a Centralne zone Bijelo Polje planirana kao površine za školstvo i socijalnu zaštitu (ŠS). Površine za školstvo i socijalnu zaštitu su površine koje su planskim dokumentom namijenjene	

	prvenstveno obtazovanju, nauci i socijalnoj zaštiti. Mogu se graditi: osnovne škole, specijalne škole, fakulteti i akademije, univerzitetski kampovi, naučni instituti i istraživački centri, objekti za smještaj i ishranu učenika i studenata, objekti i institucije koji prema posebnom propisu odgovaraju karakteristikama područja. Izuzetno od pretežne namjene i kompatibilno toj namjeni mogu se planirati: sporstki objekti i tereni; parkinzi i garaže za smještaj vozila korisnika (zaposlenih i posjetilaca); objekti i mreže infrastrukture. Na UP1 – zona 3-planira se objekat školstva – osnovna škola i osnovna muzička škola.
7.2.	Pravila parcelacije Ukupan izgrađeni prostor zahvaćen planom izdjeljen je na urbanističke zone, koje su izdjeljene dalje na urbanističke parcele kao osnovne i najmanje jedinice građevinskog zemljišta. Urbanistička parcela obuhvata jednu ili više katastarskih parcela ili njihovih djelova koji zadovoljava uslove izgradnje propisane ovim planskim dokumentom. Urbanistička parcela ne obuhvata saobraćajnice javnog karaktera. Osnov za parcelaciju i preparcelaciju bila je postojeća parcelacija kao i mreža postojećih i novoplaniranih saobraćajnica. Vodio se računa da se parcelacija vrši po granicama katastarskog vlasništva, kako prilikom formiranja jedne tako i prilikom udruživanja više kat.parcela u jednu veću ur.parcelu. Sve urbanističke parcele imaju nesmetan pristup sa javne površine (<i>pretežno kolski pristup, a u vrlo malom dijelu pješački pristup</i>). Parcelaciju treba sprovoditi prema grafičkom prilogu i analitičko – geodetskim elementima za formiranje i obilježavanje urbanističkih parcela. Na grafičkom prilogu „Plan parcelacije, regulacije i nivelacije“ grafički su prikazane granice urbanističkih parcela. Novoformirane granice urbanističkih parcela definisane su prelomnim tačkama. Spisak koordinata prelomnih tačaka parcela je dat u prilogu Plan parcelacije, regulacije i nivelacije sa tačkama urbanističkih parcela. Grafički prilozi su sastavni dio urbanističko – tehničkih uslova. Napomena: U slučajevima manjih odstupanja kada se granice urbanističke parcele ne poklapaju sa granicama katastarske parcele, važiće stanje iz katastarske evidencije.
7.3.	Građevinska i regulaciona linija, odnos prema susjednim parcelama Građevinska linija (GL) je linija na, iznad i ispod površine zemlje i vode, definisana grafički i numerički, koja predstavlja granicu do koje je moguće graditi objekat. Građevinska linija ka ulici je definisana tačkama koordinata građevinskih linija, a minimalno rastojanje objekata ŠS – površine za školstvo i socijalnu zaštitu od susjedne urbanističke parcele je 5,0m. Ukoliko se ukaže potreba, a uz prethodnu saglasnost vlasnika susjedne parcele, moguće je postaviti dilatacioni zid ili zajednički zid na granicu urbanističke parcele. Regulaciona linija: Odstojanja novoplaniranih objekata od regulacione linije RL definisana su građevinskim linija (GL0, GL1 i GL 2 – <i>ispod, na i iznad zemlje</i>) za koje su date tačne pozicije i koordinate u grafičkim prilogima koji su sastavni dio UTU.
8	PREPORUKE ZA SMANJENJE UTICAJA I ZAŠTITU OD ZEMLJOTRESA, KAO I DRUGE USLOVE ZA ZAŠTITU OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH I DRUGIH NESREĆA Proračune raditi na VII (sedmi) stepen seizmičkog inteziteta po MCS skali. Objekat mora biti izgrađen prema važećim propisima za građenje u seizmičkim područjima. Mjere zaštite od seizmičkih razaranja obuhvataju sve preporuke za planiranje i projektovanje koje su iznesene u planu, a odnose se na planiranje i funkcionalni zoning, planiranje i projektovanje infrastrukturnih sistema, lociranje i fundiranje, tj izgradnju objekata.

	Ove mjere su u skladu sa rezultatima i preporukama "Elaborata o seizmološkim podlogama i seizmičkoj mikroneonizaciji područja Crne Gore". Pored toga, na predmetnom području obavezno je sprovođenje inženjersko - geoloških, seizmičkih i geofizičkih ispitivanja terena na kome će se graditi novi objekti. Uslovi za zaštitu od prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća: Potrebno je da se pri izgradnji na predmetnom prostoru, skupom urbanističkih i građevinskih karakteristika zadovolje potrebe zaštite i to prije svega tako da se smanje dejstva eventualnog mogućeg razaranja objekata. Zbog toga je, pri planiranju na ovom prostoru obavezno obezbijediti mjere zaštite od elementarnih i drugih većih nepogoda. U tom smislu, sa aspekta zaštite na predmetnom području su razrađene i sprovedene mjere i dati parametri povredivosti. Kao optimalna mjera za smanjenje povredivosti, ostvaren je koncept kojim je predmetni prostor koncipiran kao urbani sistem, koji će funkcionisati u sklopu celokupnog naselja. Zaštita od požara: Tehničkom dokumentacijom predvidjeti mjere zaštite od požara shodno propisima za ovu vrstu objekata. U cilju zaštite od elementarnih nepogoda postupiti u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ("Sl.list CG", br.13/07,05/08, 86/09, 32/11 i 54/16) i Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda ("Sl.list CG", br.8/93). Mjere zaštite na radu: Projektant koji izrađuje projektnu dokumentaciju dužan je da shodno čl.9 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl.list CG", br.34/14, 44/18) pri izradi tehničke dokumentacije ugradi propisane mjere zaštite na radu u skladu sa tehnološkim projektnim zadatkom. Investitor je dužan da od ovlaštene organizacije - privrednog društva za poslove zaštite na radu pribavi reviziju da je tehnička dokumentacija urađena u skladu sa propisima zaštite na radu, tehničkim propisima i standardima. Pri izgradnji objekta poslodavac koji izvodi radove dužan je izraditi Elaborat o uređenju gradilišta u skladu sa aktom nadležnog ministarstva shodno članu 10 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu.
9	USLOVI I MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE Planirane intervencije u zahvatu plana treba da budu bezbjedne sa aspekta zagađenja životne sredine. Poštovati sve propise i parametre date u planu, naročito principe ozelenjavanja prostora. Regulisati otpadne vode na adekvatan način da se eliminiše svako potencijalno zagađenje. Površinske otpadne vode organizovano prikupljati putem atmosferske kanalizacije. Ukupna izgradnja na području plana treba da bude realizovana prema standardima koji obezbjeđuju smanjenje ukupne potrošnje energije i upotrebu obnovljivih izvora energije. Standarde za izgradnju treba temeljiti na Evropskoj direktivi o energetskeim svojstvima E 2002/91/EC (16.12.2002.) Za sve objekte koji podležu izradi Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu neophodno je sprovesti postupak izrade, a prema važećem Zakonu o životnoj sredini, Zakonu o proceni uticaja na životnu sredinu, kao i svim važećim pravilnicima vezanim za ovu oblast.
10	USLOVI ZA PEJZAŽNO OBLIKOVANJE Zelenilo objekata prosvete (ZOP) Osnovne funkcije zelenila oko škola izražene su potrebom da se učenicima obezbijedi potreban mir za usvajanje novih znanja, najprije kroz stvaranje uslova za tiši radni okvir, a zatim kroz poboljšanje mikroklimatskih uslova u školi i njenoj neposrednoj okolini. Često su ovakve zelene površine, osim predhodno pomenutih funkcija osmišljene tako da koliko je moguće pomognu usvajanju znanja iz botanike i srodnih nauka. Po normativima veličina školskog dvorišta treba da bude 25-35 m2 po učeniku, uzevši u obzir samo jednu smjenu.

	U gustom tkivu blokovske izgradnje površina po učeniku može da bude 10-15 m² a nikako manje od 6 m². U tom slučaju se nastava fizičkog obrazovanja odvija u najbližem sportskom centru. Školsko dvorište je najfrekventniji dio kompleksa. Koristi se pri dolasku u školu, kao i za vrijeme pauza između časova. Poželjno ga je locirati uz glavni prilaz školi, vodeći računa o potrebnoj izolaciji od ulice, kao i o mogućnosti direktne veze sa izlazima iz hola i hodnika. Obzirom na različit uzrast, pri optimalnim uslovima, poželjno je dvorište podijeliti na više manjih platoa pomoću raznovrsnih vrtno-arhitektonskih elemenata: niskih zidića za sjedenje, klupa, stepenica, živih ograda, nadstrešnice, pergole za ljetnje učionice i sl. Kao dopunu nastavi iz biologije formirati školski vrt. Smjernice za pejzažno uređenje i izdavanje UTU uslova: - Neophodno je da minimum 60% od ukupne površine kompleksa bude ozelenjeno na novoprojektovanim školskim dvorištima računajući i sportke terene. - Po nekim notrmativima predviđa se 4,0 m² po učeniku sa pogodno odabranim zastorom. Na pojedinim mjestima poželjno je ukidanje zastora i ostavljanje prostora za sadnju visokog listopadnog drveća šire krošnje za zasjenu od sunca i zaštitu od vjetra. - Otvorene površine za fizičko vaspitanje predstavljaju neophodnu dopunu fiskulturne sale u toplijim mjesecima. Potrebno ih je izolovati pogodnim zelenilom od okolnih ulica i školskih prozora. - Ekonomsko dvorište se obično sastoji od ekonomskog prilaza sa manjim i većim proširenjem. Ovaj dio treba izolovati od ostalih površina gustom sadnjom. - Zelene površine najčešće se postavljaju obodno, gdje će imati funkciju izolacije samog kompleksa od okolnih saobraćajnica i susjeda. Ovaj tampon treba da bude dovoljno širok i gust, sastavljen od četinarskog i listopadnog drveća i šiblja. - Naročito je značajno kroz razradu projektne dokumentacije području DUP-a metodom pejzažne taksacije. - minimalna visina sadnog materijala kada je u pitanju drveće je 2.5-3m i obim stabla na visini 1m min. 10-15m. - Uređenje ovih površina uključuje obaveznost izrade projekta uređenja terena kao i studije bioekološke osnove.
11	USLOVI I MJERE ZAŠTITE NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA I NJIHOVE ZAŠTIĆENE OKOLINE U okviru predmetnog prostora potrebno je poštovati odredbe i metodologiju zaštite spomenika kulture koji su postavljeni u Zakonu o zaštiti kulturnih dobara („Sl.list CG“, br.49/10, 40/11, 44/17), posebno članovi 87 i 88. U slučaju pronalaženja nalaza od arheološkog značaja, sve radove treba prekinuti i obavestiti Ministarstvo kulture i Upravu za zaštitu kulturnih dobara, kako bi se preduzele sve potrebne mjere za njihovu zaštitu, shodno Zakonu.
12	USLOVI ZA LICA SMANJENE POKRETLJIVOSTI I LICA SA INVALIDITETOM Tehničkom dokumentacijom obezbijediti prilaz i upotrebu objekta/objekata licima smanjene pokretljivosti u skladu sa članom 71 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl.list CG“, br.64/17, 44/18, 63/18) i Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom („Sl.list CG“, br.48/13 i 44/15).
13	USLOVI ZA POSTAVLJANJE I GRADNJU POMOĆNIH OBJEKATA

	/
14	USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU UTICATI NA BEZBJEDNOST VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA
	/
15	USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU UTICATI NA PROMJENE U VODNOM REŽIMU
	/
16	MOGUĆNOST FAZNOG GRAĐENJA OBJEKTA
	Moguća je faznost gradnje, kojom se određuje tehničko-tehnološka i funkcionalna cjelina građenja objekta, a sve u skladu sa članom 76 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl.list CG“ , br.64/17, 44/18, 63/18).
17	USLOVI ZA PRIKLJUČENJE NA INFRASTRUKTURU
17.1.	Uslovi priključenja na elektroenergetsku infrastrukturu
	Način priključenja objekta kao i tip i presek priključnih kablova za objekte biće određen od nadležnog elektrodistributivnog preduzeća i glavnim projektom koji će se izrađivati za ove objekte. Tehnička dokumentacija treba da sadrži razradu priključka objekta na niskonaponsku mrežu koji je neophodno projektovati shodno uslovima datim u Tehničkim preporukama EPCG i to: -Tehnička preporuka za priključenje potrošača na niskonaponsku mrežu TP-2 (dopunjeno izdanje) -Tehnička preporuka – Tipizacija mjernih mjesta -Uputstvo i tehnički uslovi TP-1b-Distributivna transformatorska stanica DTS-EPCG 10/04 kV. Električne instalacije projektovati i izvesti u skladu sa važećim propisima i standardima i na iste pribaviti saglasnost od nadležnog preduzeća.
17.2.	Uslovi priključenja na vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu
	Prečnik priključka treba da je prema hidrauličkom proračunu. Na mjestu priključka predvidjeti vodomjerni šaht koji će osim odgovarajućeg vodomjera imati propusni i ispusni ventil. Vodomjerni šaht se postavlja maksimalno na dva metra od regulacione linije. Ukoliko je potrebna hidrantska mreža predvidjeti Ukoliko je potrebna hidrantska mreža predvidjeti još jedan vodomjer kao i vodovodnu armaturu. Mesto, način i uslovi priključenja objekta na kanalizacionu infrastrukturnu mrežu: Sve objekte priključiti na uličnu fekalnu kanalizaciju 30cm iznad ulične cijevi. Presjek priključka fekalne kanalizacije zavisi od hidrauličkog proračuna. Pad kanalizacionih cijevi je najmanji 2% a najveći 5%. Predvidjeti revizioni silaz kod samog objekta. Priključiti se na revizioni silaz na ulici. Težiti da priključci budu gravitacioni. Ukoliko nije moguće izvršiti gravitaciono priključivanje, mora se vršiti prepumpavanje u uličnu kanalizaciju. Mesto, način i uslovi priključenja objekta na atmosfersku infrastrukturnu mrežu: Atmosferska se voda preko slivnika upušta u atmosfersku kanalizaciju. Kod objekata odnosno olučnih vertikalna potrebni su olučnjaci. Presjek priključka atmosferske kanalizacije zavisi od hidrauličkog proračuna. Priključak treba da je 30cm iznad ulične cijevi.

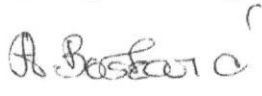
	Pad kanalizacionih cijevi je različit zavisno od prečnika a najveći 5%. Priključiti se na revizioni silaz na ulici. Hidrotehničke instalacije projektovati prema važećim tehničkim propisima i standardima i na iste pribaviti saglasnost od nadležnog preduzeća.
17.3.	Uslovi priključenja na saobraćajnu infrastrukturu Svakoj parceli je obezbeđen pristup sa javne površine. Objekte priključiti na javnu saobraćajnicu u skladu sa saobraćajnom mrežom datom u planu. Objekat se priključuje na javnu saobraćajnicu-gradsku ulicu u skladu sa saobraćajnom mrežom datom u planu, a shodno grafičkom prilogu -Plan saobraćaja – Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana Centralne zone Bijelo Polje koji je sastavni dio ovih uslova.
17.4.	Ostali infrastrukturni uslovi Priključak novih objekata na TK infrastrukturu predviđen je iz samostojećih koncentracionih ormara ili direktno do TK ormara postavljenih u samom objektu. Priključak izvesti kroz prethodno položene PVC cijevi 110mm, odnosno PE cijevi prečnika 40mm do objekata. Unutrašnju telekomunikacionu instalaciju izvoditi u svemu prema Uputstvu o izradi telefonskih instalacija i uvoda - ZJPTT i važećih propisa i standarda iz ove oblasti. Spoljni priključni kablovi kao i veza sa postojećom najbližom telekomunikacionom infrastrukturom biće data posebnim uslovima Preduzeća CG Telekom. Prilikom izrade tehničke dokumentacije potrebno je poštovati sledeće preporuke: -Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl.list CG", br.40/13). -Pravilnik oširini zaštitnih zona i vrsti radio koridora u kojima nije dopušteno planiranje i gradnja drugih objekata ("Sl.list CG", br.33/14). -Pravilnik o tehničkim i drugim uslovima za priključenje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezivanje opreme i objekata ("Sl.list CG", br.41/15). -Pravilnik o uslovima za planiranje, izgradnju, održavanje i korišćenje pojedinih vrsta elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Sl.list CG", br.59/15). -Pravilnik o zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ("Sl.list CG", br.52/14). Uslovi za kablovske distributivne sisteme RTV programa: Priključak objekata na KDS izvesti podzemnim optičkim ili koaksialnim kablom ostavljenog kroz odgovarajuću PVC cijev do unutrašnjeg priključka (KDS distributivni orman ili direktan priključak za individualni objekat). Uslovi za odvoz i distribuciju otpada Odlaganje otpada u okviru predmetnog prostora mora se vršiti u skladu sa namjenom objekata. Površine za postavljanje kontejnera moraju se obezbediti u okviru pripadajuće parcele i to u skladu sa namjenom, a njihova lokacija se mora precizirati kroz tehničku dokumentaciju. Odvoz i krajnja distribucija otpada vršiće se u skladu sa opštinskom odlukom, a u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ("Službeni list CG", broj 64/11, 39/16). Za tretiranje otpada koji nastaje u toku gradnje ili intervencija na objektima poštovati Pravilnik o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 50/12), u skladu sa novim Državnim planom upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015.-2020.godine.
18	POTREBA IZRADE GEODETSKIH, GEOLOŠKIH (GEOTEHNIČKIH, INŽENJERSKO-GEOLOŠKIH, HIDROGEOLOŠKIH, GEOMEHANIČKIH I SEIZMIČKIH) PODLOGA, KAO I VRŠENJA GEOTEHNIČKIH ISTRAŽNIH RADOVA I DRUGIH ISPITIVANJA

Svi objekti moraju biti izgrađeni prema važećim propisima i u skladu sa geomehničkim ispitivanjima u zoni građenja. Prije izrade tehničke dokumentacije potrebno je, shodno članu 7 Zakona o geološkim istraživanjima ("Sl.list RCG", br.28/93, 27/94, 42/94, 26/07, "Sl.list CG" , br.28/11), izraditi Projekat geoloških istraživanja tla za predmetnu lokaciju i Elaborat o rezultatima izvršenih geoloških istraživanja. Objekat mora biti izgrađen prema važećim propisima i u skladu sa geomehničkim ispitivanjima u zoni građenja. Meteorološki podaci: Područje opštine Bijelo Polje ima umereno kontinentalnu klimu u prostornom dolinskom dijelu. Dolinski dio karakteriše umereno topla i vlažna klima sa toplim ljetima. Srednja godišnja temperatura iznosi 9,4 C. Najtopliji mjesec je jul sa srednjom temperaturom 19,1 C, a najhladniji mjesec je januar sa temperaturom -0,9 C. Srednja godišnja vrednost insolacije je 1 635,3 časova, srednji mjesečni maksimum je u julu mjesecu i iznosi 228,4 časova, a minimum je u decembru sa 39 časova. Veći dio područja odlikuje se modifikovanim fluviometrijskim režimom padavina, pri čemu se maksimalne količine izlučuju u kasnoj jeseni i u prvom dijlu zime (oktobar-januar), a minimalne tokom ljeta (jun-avgust). Za područje opštine Bijelo Polje, obimnije snežne padavine karakteristične su od sredine novembra, a najintenzivnije su u razdoblju decembar-mart. Snežni pokrivač traje oko 5 meseci. Srednja godišnja suma padavina je 920mm. Srednja mjesečna suma padavina najveća je u novembru i iznosi 112,8mm, a najmanja u avgustu 55,1mm. Na osnovu podataka mjernih stanica može se konstatovati da se relativna vlažnost vazduha u Bijelom Polju nalazi u granicama umjerene povišenosti. Relativna vlažnost vazduha je veća zimi nego ljeti. Na planinama ljeti raste sa visinom. Srednja godišnja vrijednost vlažnosti je 77,3%, maksimum je u decembru 84,1%, dok je minimum u julu 72,6%. U Bijelom Polju su izrazitije zastupljeni vjetrovi iz jugozapadnog, jugoistočnog i sjeveroistočnog pravca jer se tim pravcima pruža dolina Lima i njene pritoke s jedne i bjelopoljska kotlina sa druge strane. U vrijeme duvanja zapadnih i sjeverozapadnih vjetrova ima dosta padavina, a za vrijeme juga temperature vazduha rastu.											
19	POTREBA IZRADE URBANISTIČKOG PROJEKTA										
	/										
20	ZA ZGRADE URBANISTIČKO-TEHNIČKI USLOVI SADRŽE I URBANISTIČKE PARAMETRE										
	<table> <tr> <td>Oznaka urbanističke parcele</td><td>UP 1 –zona 3 -</td></tr> <tr> <td>Površina urbanističke parcele</td><td>7.424,70m²;</td></tr> <tr> <td>Maksimalni indeks zauzetosti</td><td>0,45 Max površina prizemlja 3.341,12 m²</td></tr> <tr> <td>Maksimalni indeks izgrađenosti</td><td>1,20</td></tr> <tr> <td>Bruto građevinska površina objekata (max BGP)</td><td>8.909,64 m²</td></tr> </table>	Oznaka urbanističke parcele	UP 1 –zona 3 -	Površina urbanističke parcele	7.424,70m ² ;	Maksimalni indeks zauzetosti	0,45 Max površina prizemlja 3.341,12 m ²	Maksimalni indeks izgrađenosti	1,20	Bruto građevinska površina objekata (max BGP)	8.909,64 m ²
Oznaka urbanističke parcele	UP 1 –zona 3 -										
Površina urbanističke parcele	7.424,70m ² ;										
Maksimalni indeks zauzetosti	0,45 Max površina prizemlja 3.341,12 m ²										
Maksimalni indeks izgrađenosti	1,20										
Bruto građevinska površina objekata (max BGP)	8.909,64 m ²										

	<u>NAPOMENA: Nakon izgradnje novog objekta škole, stari objekat evidentiran u postojećem stanju na katastarskoj parceli br.364 KO Bijelo Polje se ruši, te stoga zadati urbanistički indikatori odnose se samo na novoplanirani objekat školstva.</u> Ukoliko podrumске etaže služe za obezbjeđenje potrebnog kapaciteta za parkinge unutar parcele i kao takve rasterećuju javne površine istih sadržaja, ne računaju se u bruto razvijenu građevinsku površinu po kojoj se obračunava indeks izgrađenosti. U bruto razvijenu građevinsku površinu ne obračunavaju se servisni prostori neophodni za funkcionisanje podzemne garaže i tehnički sistemi objekta za razliku od ostalih funkcionalnih cjelina: magacini, ostave, poslovni prostori (član 111 Pravilnika o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta/kriterijumima namjene površina/ elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima, Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine).
Maksimalna spratnost objekata	2Su+P+1
Maksimalna visinska kota objekta	Vertikalni gabarit se definiše za nadzemne i za podzemne etaže objekta. Etaža predstavlja dio objekta sa jedinstvenom visinskom kotom ili sa manjim odstupanjima u nivelaciji koja ne prelaze polovinu spratne visine. Najveća visina etaže za obračun visine građevine, mjerenja između gornjih kota međуетаžnih konstrukcija iznosi: • za garaže i tehničke prostorije do 3.0 m; • za stambene etaže do 3.5 m; • za poslovne etaže do 4.5 m; • za specijalne namjene objekata od 6m do 7m u zavisnosti od tipa namjene objekta. • izuzetno za osiguranje prolaza za pristup interventnih i dostavnih vozila, najveća visina prizemne etaže na mjestu prolaza iznosi 4.5 m. Podrum je podzemna etaža čiji vertikalni gabarit ne može nadvisiti relevantnu kotu terena 0.00.
Parametri za parkiranje odnosno garažiranje vozila	U zoni zahvata plana parkiranje za novoplanirane objekte kao i objekte koji se rekonstruišu, treba rješavati u okviru sopstvene

		urbanističke parcele, shodno normativima: stanovanje (na 1000 m²) -----8 pm (lokalni uslovi min6, a max 9 pm); proizvodnja (na 1000 m²) -- 10 pm (3-12 pm); fakulteti (na 1000 m²) ----- 15 pm (5-18 pm); poslovanje (na 1000 m²)---- 15 pm (5-20 pm); trgovina (na 1000 m²) ---- 30 pm (20-40 pm); hoteli (na 1000 m²) ----- 15 pm (10-20 pm); restorani (na 1000 m²)--- 60 pm (20-100 pm); zaa sportske dvorane, stadione i sl. (na 100 posjetilaca) -----12 pm Parkiranje može biti površinsko na parceli ili smješteno u suterenu/podrumu ili prizemlju planiranih objekata. Garaže u suterenu/podrumu treba povezati sa pristupnom saobraćajnicom izlazno – ulaznim rampama max . nagiba do 12%. Najmanje 5% od ukupnog broja parking mesta mora biti namijenjeno osobama sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću.
	Smjernice za oblikovanje i materijalizaciju, posebno u odnosu na ambijentalna svojstva područja	Izgradnju objekta projektovati u duhu i skladu sa postojećim objektima i u skladu sa ambijentom, kao i u skladu sa tehničkim propisima, normativima i standardima za projektovanje ove vrste objekata. U izgradnji objekata treba koristiti elemente tradicionalne arhitekture tog podneblja ukomponovane na savremen način, prirodne materijale i dr. Fasade objekata su predviđeni od kvalitetnog i trajnog materijala i kvalitetno izvedeni. Potrebno je arhitektonske volumene objekata potrebno pažljivo projektovati sa ciljem dobijanja homogene slike naselja i grada. Visine objekata su date na grafičkim priložima kroz spratnost objekata uz pretpostavljen disciplinovan odnos korisnika, naročito kod novoplanirane gradnje, vodeći računa o susjednim objektima i opštoj slici naselja i grada. Za sve objekte se planiraju krovovi po izboru projektanta, a u skladu sa postojećom arhitekturom. Enterijeri poslovnih prostora moraju biti u odgovarajućem odnosu sa objektom u kome se nalaze. Ograde oko parcele i kapije, kao elemente arhitekture objekta i uređenja dvorišta pažljivo osmisлити i uskladiti sa opštom slikom objekta i okoline.

		Urbana oprema mora biti projektovana, birana i koordinirana u okviru pretežne namjene datog prostora. Rasvjetu prostora kolskih i pješačkih komunikacija treba izvesti pažljivo odabranim rasvjetnim tijelima, sa dovoljnim osvjetljajem za potrebe normalne funkcije prostora.
	Uslovi za unapređenje energetske efikasnosti	U cilju energetske i ekološki održive izgradnje objekata treba težiti: -Smanjenju gubitaka toplote iz objekta poboljšanjem toplotne zaštite spoljnih elemenata i povoljnim odnosom osnove i volumena zgrade -Povećanju toplotnih dobitaka u objektu povoljnom orijentacijom zgrade i korišćenjem sunčeve energije -Korišćenju obnovljivih izvora energije u zgradama (biomasa, sunce, vjetar itd) -Povećanju energetske efikasnosti termoenergetskih sistema. U cilju racionalnog korišćenja energije treba iskoristiti sve mogućnosti smanjenja korišćenja energije u objektima. Pri izgradnji objekata koristiti savremene termoizolacione materijale, kako bi se smanjila potrošnja toplotne energije. -Predvidjeti mogućnost korišćenja solarne energije. -Kao sistem protiv preterane insolacije koristiti održive sisteme (zasenu škurama, građevinskim elementima, zelenilom i sl.) kako bi se smanjila potrošnja energije za veštačku klimatizaciju. -Pri proračunu koeficijenta prolaza toplote objekata uzeti vrednosti za 20-25% niže od maksimalnih dozvoljenih vrednosti za ovu klimatsku zonu. -Drvodredima i gustim zasadima smanjiti uticaj vetra i obezbediti neophodnu zasenu u letnjim mesecima.
21	DOSTAVLJENO: -Podnosiocu zahtjeva -Direktoratu za inspekcijski nadzor i licenciranje -U spise predmeta -a/a	
22	OBRAĐIVAČI URBANISTIČKO-TEHNIČKIH USLOVA:	Aleksandra Bošković

23	OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE:	Aleksandra Bošković
24	M.P. 	potpis ovlašćenog službenog lica
25	PRILOZI - Grafički prilozi iz planskog dokumenta - Tehnički uslovi u skladu sa posebnim propisom - List nepokretnosti i kopija katastarskog plana	

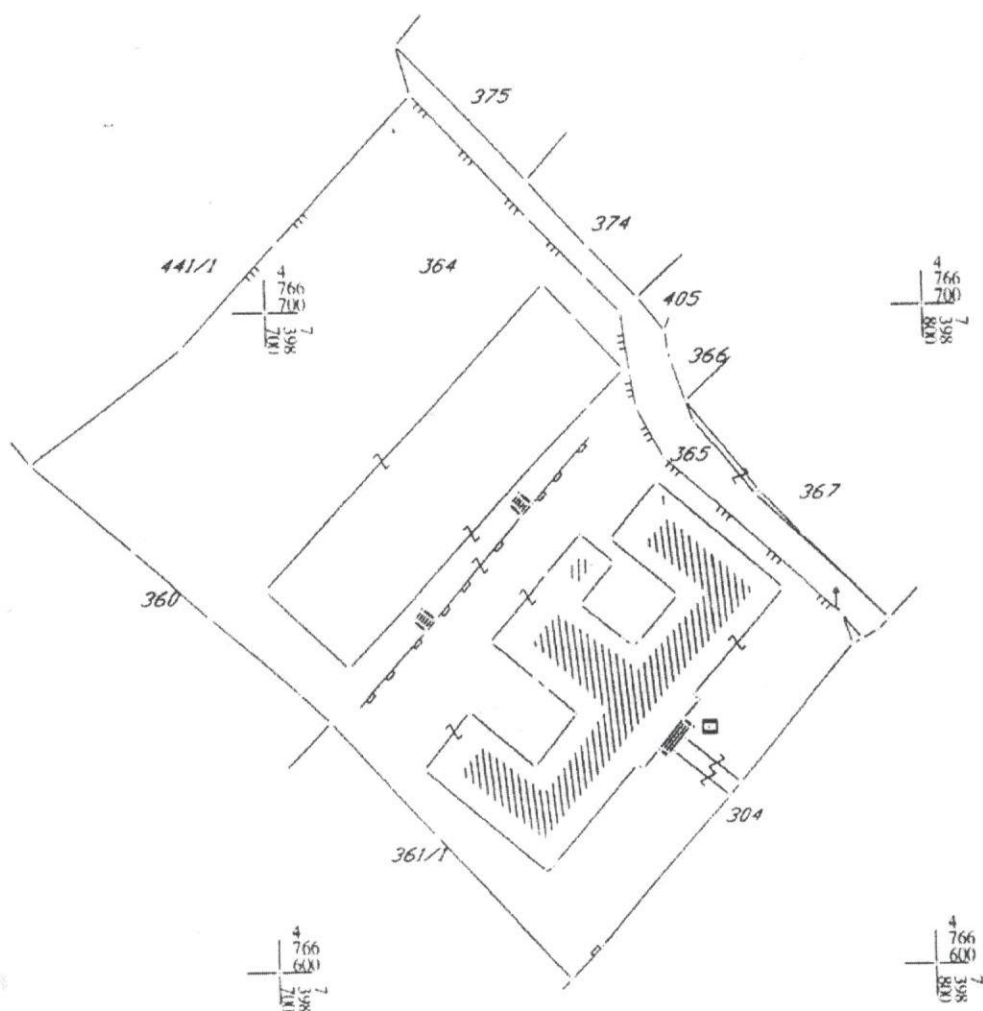
CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE
PODRUČNA JEDINICA BIJELO POLJE
Broj: 956-105-37/2019
Datum: 07.03.2019.

Katastarska opština: BIJELO POLJE
Broj lista nepokretnosti:
Broj plana: 9.10
Parcela: 364, 365

KOPIJA PLANA

Razmjera 1:1000

**PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE**

Broj: 105-956-1577/2019

Datum: 07.03.2019

KO: BIJELO POLJE

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu SEKRETARIJAT ZA UREDJENJE PROSTORA BR.06/1 572/5, izdaje se

LIST NEPOKRETNOSTI 987 - PREPIS

Podaci o parcelama

Broj	Podbroj	Broj zgrade	Plan Skica	Datum upisa	Potes ili ulica i kućni broj	Način korišćenja Osnov sticanja	Bon. klasa	Površina m ²	Priloh
364			9 22	07/06/1999	PORED ŠKOLE	Zemljište uz vanprivr. zgradu VIŠE OSNOVA		6465	0,00
364		1	9 22	07/06/1999	PORED ŠKOLE	Škola za osnovno obrazovanje VIŠE OSNOVA		1242	0,00
								7707	0,00

Podaci o vlasniku ili nosiocu

Matični broj - ID broj	Naziv nosioca prava - adresa i mjesto	Osnov prava	Obim prava
6028000002530	CRNA GORA-J.U.O.Š.DUŠAN KORAČ UL.VOJA LJEŠNJAKA BR.33 BIJELO POLJE Bielo Polje	Svojina	1/1

Podaci o objektima i posebnim djelovima

Broj	Podbroj	Broj zgrade	Način korišćenja Osnov sticanja Sobnost	PD Godina izgradnje	Spratnost/ Sprat Površina	Osnov prava Vlasnik ili nosilac prava Adresa, Mjesto
364		1	Škola za osnovno obrazovanje VIŠE OSNOVA	0	PI 1242	Svojina CRNA GORA-J.U.O.Š.DUŠAN KORAČ UL.VOJA LJEŠNJAKA BR.33 BIJELO POLJE Bielo Polje

Ne postoje tereti i ograničenja.

Taksa je oslobođena na osnovu člana 13 i 14 Zakona o administrativnim taksama ("Sl.list RCG" br. 55/03, 46/04, 81/05 i 02/06, "Sl.list CG" 22/08, 77/08, 03/09, 40/10, 20/11, 26/11, 56/13, 45/14, 53/16 i 37/17). Naplata naknade oslobođena je na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18).

Nučelnik

Kurćehajić Haris, dipl pravnik

**PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE**

Broj: 105-956-1578/2019

Datum: 07.03.2019

KO: BIJELO POLJE

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu SEKRETARIJAT ZA UREDJENJE PROSTORA BR.06/1572/5, , izdaje se

LIST NEPOKRETNOSTI 410 - IZVOD

Podaci o parcelama									
Broj	Podbroj	Broj zgrade	Plan Skica	Datum upisa	Potes ili ulica i kućni broj	Način korišćenja Osnov sticanja	Bon. klasa	Površina m ²	Priloh
365			9 22	27/11/2000	PORED ŠKOLE	Park ODLUKA DRŽAVNOG ORGANA		554	0.0
								554	0.0

Podaci o vlasniku ili nosiocu			
Matični broj - ID broj	Naziv nosioca prava - adresa i mjesto	Osnov prava	Obim prava
6028000001847	CRNA GORA-SUB. RASPOL. OPŠTINA B. POLJE UL. SLOBODE B.B. Bijelo Polje Bijelo Polje	Svojina	1/1

Ne postoje tereti i ograničenja.

Taksa je oslobođena na osnovu člana 13 i 14 Zakona o administrativnim taksama ("Sl. list RCG" br. 55/03, 46/04, 81/05 i 02/06, "Sl. list CG" 22/08, 77/08, 03/09, 40/10, 20/11, 26/11, 56/13, 45/14, 53/16 i 37/17). Naplata naknade oslobođena je na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18).

 Načelnik
Kurćehajić Haris, dipl. pravnik

	VII/1 UREĐENJE KRUGA Radovi na demontaži i rušenju			
	Napomena: Postojeći objekat Osnovne škole je u funkciji i predviđeno je uklanjanje istog nakon završetka izgradnje novog objekta Osnovne škole "Dušan Korać" u Bijelom Polju, koja je u toku.			
1	Projektom rješenjem predviđa se : Demontaža i rušenje postojećeg objekta škole "Dusan Korać" sa odvozom materijala - šuta na deponiju. Uklanjanje postojećeg objekta planirano je nakon završetka novog objekta škole a na mjestu objekta planirani su sportski tereni .Vertikalni gabarit postojećeg objekta škole je S+Pv+1. Površina objekta iznosi cca 3.710 m² . Postojeći objekat je od masivnog sistema gradnje sa konstruktivnim zidovima suterena i prizemlja od kamena debljine cca 60cm , dok je spratna etaža od opeke debljine 50cm. Spratne visine su 3,20m. Međuspratna konstrukcija je drvena. Krovna konstrukcija je izgrađena od čamove građe nagiba 33 °. Krovni pokrivač je crijep . Nadzemne etaže potreno je srušiti , dok se suterenska etaža zatrpava dijelom materijala od srušenih nadzemnih etaža, nakon čega se taba valjcima do potrebne zbijenosti, tj. postaje podloga tamponu šljunka za asfaltnu podlogu sportskih terena. Obračun se vrši po m² (suterenska etaža koja se nasipa ne ulazi u obračun)			

	U suterenu objekta nalazi se kotlarnica P = 70,0 m² + ostave za čvrsto gorivo (ugalj) P=250,0 m² U kotlarnici se nalaze 2 kotla za grijanje objekta dim.200/120/190, kotlovi su na čvrsto gorivo (ugalj) i kapaciteta 350 KW. Sa postojeć kotlarnice Osnovne škole "Dušan Korać" napaja se grijanjem susjedna Srednja stručna škola, gdje je poseban cjevovod ka Srednjoj stručnoj školi udaljenosti oko 80 m. Objekat je potrebno isključiti sa mreže (elektro i vodovod) prije nego se pristupi demontaži i rušenju. Navedene podatke je neophodno provjeriti na licu mjesta i detaljno sagledati stanje objekta prilikom izrade elaborata o uklanjanju istog.			
--	---	--	--	--

2. TEKSTUALNA DOKUMENTACIJA

1.TEHNIČKI OPIS

1.1. OPŠTI PODACI I LOKACIJA OBJEKTA

Na osnovu urbanističko-tehničkih uslova Br.032-352-1162-06/4-24 i podataka VII/1 Uređenje kruga-radovi na demontaži i rušenje a sve na osnovu člana 114 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 064/17 od 06.10.2017).Planirano je uklanjanje objekta Osnovne škole "Dušan Korać" u Bijelom Polju.Radovi obuhvataju poslove i radnje na uklanjanju postojećeg objekta Osnovne škole "Dušan Korać" na UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje

Osnovna škola je izgrađene u vremenu između 1945-1948 god. Objekat je izgrađen u vreme kada nisu postojali propisi o gradnji u seizmičkim područjima.Tako da objekti nemaju vertikalne armirano betonske serklaže..

Ovim Elaboratom tehnički se razrađuju rješenja, odnosno postupci i način uklanjanja Osnovne škole „Dušan Korać u Bijelom Polju.

Pored toga ovim Elaboratom određuje se postupak i način obezbjeđenja, primjene i sprovođenja mjera zaštite i zdravlja na radu.

1.2. OPIS POSTOJEĆEG STANJA

Površine objekta Osnovne škole Dušan Korać

1. Osnovna škola „DUŠAN KORAC“, S+P+1,

-Osnova suterena (bruto)	P=1.100,00 m ²
-Osnova prizemlja (bruto)	P=1.418,30 m ²
-Osnova I-sprata (bruto)	P=1.165,00 m ²

Ukupno:	P=3.683,00 m²
----------------	---------------------------------

Radovi obuhvataju poslove i radnje na uklanjanju sledećeg objekta:

Objekat

1. Osnovna škola „Dušan Korać“ S+ P+1, P_{bruto} = 3.683,00 m²

Konstrukcija objekta -postojeće stanje

Konstruktivni sistem objekta Osnovne škole je klasična zidana konstrukcija. Debljina spoljni i nosećih zidova kreće se u rasponu od 43 do 80 cm. U suterenu i prizemlju fasadni i noseći zidovi su od kamena debljine od 75-80 cm. Dok je na spratu puna opeka $d=43$ cm obostrano malterisan dok su pregradni zidovi debljine $d=25$ cm. Međuspratna konstrukcija je sitnorebrasta armirano-betonska ploča $d=38$ cm sa razmakom rebara 40 cm (iznad suterena i prizemlja) dok su iznad prvog sprata drvene plafonske grede. Stepiništa su armirano-betonska oslonjena na obrezne betonske grede. Krovna konstrukcija je viševodni krov od čamove građe, krovni pokrivač crijep. Pod prizemlja je izdignut $h=240$ cm od okolnog terena.

1.3.OPIS PLANIRANE TEHNOLOGIJE UKLANJANJA OBJEKATA

Ovim projektom se definiše način rušenja postojećeg objekata. Rušenje objekata može se vršiti ručno, pomoću mašina ili miniranjem. Izabrano je ručno rušenje uz pomoć mašina a sve zbog lokacije objekta.

Napomena:

-Na dijelu suterena koji je ispod nivoa terena do visine 100 cm iznad podne ploče kao i temelji, podna ploča nije potrebno rušenje već dio suterenske etaže zatrapti kvalitetnim materijalom, (valjati do potrebne zbijenosti tj. Da da postaje podloga nosivog tla za planirane sportske terene.

1. Prvi korak je ogradjivanje metalnom netransparentnom ogradom I vidno obeležavanje prostora na kome se sprovodi uklanjanje.
2. Drugi korak je preduzimanje mjera na smanjenju zagađenja pri uklanjanju
3. Sprovođenje mera zaštite susjednih objekata - sve vrijeme
4. Gradjevinski i drugi otpadni material koji može nastati u toku uklanjanja objekta propisno se razvrstava i transportuje u skladu sa zakonom.
5. Po izvršenom uklanjanju objekata mora se izvršiti uredjenje zemljišta I odvoz gradjevinskog otpada u skladu sa posebnim propisima I izvodjač je dužan da izravna teren i okolinu dovede u uredno stanje.

-Uticaj uklanjanja objekta na stabilnost susjednih objekata i bezbjednost saobraćaja

Predmetna parcela na kojoj se nalaze objekat Osnovne škole „Dušan Korać“ prilikom rušenja istih biće ograđena čvrstom ogradom. Objekti koji se nalaze u blizini urbanističke parcele na kojoj se nalazi objekat Osnovne škole nalaze se na bezbjednoj udaljenosti od objekata i prilikom rušenja istog njihova stabilnost neće biti ugrožena.

Predmetna lokacija se nalazi pored javne saobraćajnice, tako da prilikom rušenja objekata bezbjednost saobraćaja ne smije biti ugrožena. Kako se objekat nalazi neposredno pored ulice potrebno je se ograditi čvrstom neprovidnom ogradom

-Uticaj uklanjanja objekta na stabilnost okolnog zemljišta

Konfiguracija terena je takva da prilikom rušenja objekata neće imati uticaja na stabilnosti okolnog zemljište

Prednosti tehnologije građevinskog rušenja

S obzirom na sve navedeno, očito je da za rušenje objekata u urbanim sredinama i sredinama uz saobraćajnice značaja tehnologija građevinskog rušenja predstavlja najkvalitetnije i najsigurnije rješenje.

Iz mnoštva prednosti koje ova tehnologija ima. ovdje naglašavamo slijedeće:

- a) sigurno rušenje, bez vibracija, buke ili prašine (vodene zavjese)
- b) troškovno vrlo učinkoviti i uporedivo manji u odnosu na ostale tehnologije rušenja
- c) sa ekološkog aspekta ovo je jedino prihvatljivo rješenje rušenja građevinskih objekata

1.4 .TERENSKI I LOKALNI USLOVI

Predmetni objekat je pristupačan sa dijela asfaltnog puta, međutim, i pored toga što je objekat slobodnostojeći potrebno je biti obazriv prilikom rušenja predmetnog objekta. Napominjemo da se radi o objektu zidane konstrukcije gdje su zidovi od kamena i pune opeke. Krovni pokrivač je crijep a krovna konstrukcija je drvena.

Da bi pristupili gradilištu moguće je sa jedne strane. Po obodu parcele postaviće se ograda sa čeličnom ispunom iz razloga jer sa jedne strane se nalazi – javni put. Širina trotoara i ograda će obezbjedjivati bezbjedan utovar šuta uz pažljivu manipulaciju rukovaoca građevinske mašine. Posebno treba obratiti pažnju da se izbjegne pretovar i prosipanje šuta na spoljnu stranu vozila. Redosled radova i način obezbjeđenja će biti prikazan na organizacionoj šemi gradilišta koji je obavezan da uradi izvođač radova.

Instalacije

Pomenuti objekat je potrebno isključiti sa mreže (elektro i vodovod) prije nego se pristupi radovima (iz izvoda katastra).

Obezbjeđenje radne snage i opreme

Za izvođenje predmetnih radova, investitor treba da obezbijedi stručnu i kvalifikovanu radnu snagu i kvalitetnu mehanizaciju sa obučenim rukovaocima. Pošto se radi o kratkotrajnom poslu organizaciju gradilišnih prostorija će se riješiti u fazi gradnje što nije predmet ovog elaborata.

1.5. TEHNOLOGIJA IZVOĐENJA RADOVA

PRETHODNI RADOVI

Prije početka radova vrši obezbjeđenje zone postavljanjem upozorne trake i signalizacijom koja treba da spriječi eventualno ometanje izvođenja radova od strane nezaposlenih kao i omogućiti bezbjednost istih. Gradilište se ograđuje i obezbjeđuje zaštitnom ogradom (limena-čvrsta, dobro učvršćena zbog vjetrova).

Pristup nezaposlenim licima je strogo zabranjen, što će se označiti vidnim natpisom na ulazu u zonu gradilišta – rušenje objekta. Takođe postaviti znak obavještenja da je svim prisutnim na gradilištu obavezna upotreba zaštitnih sredstava i opreme.

Ugroženo područje mora biti zaštićeno svo vrijeme dok traje rušenje objekata i čišćenja placa.

RUŠENJE OBJEKTA

Objekat će se rušiti ručno i upotrebom mehanizacije tj. bagera koji će u slučaju potrebe koristiti poseban dodatak – hidraulični čekić. Dužina ruke bagera će obezbijediti distancu bagera i spriječiti eventualno obrušavanje elemenata konstrukcije objekta na mašinu i time je oštetiti ili ugroziti rukovaoca. Propisano rastojanje mašine od objekta koji se ruši je najmanje 1,5 puta veće od visine objekta koji se ruši. Za rušenje objekata je neophodno da angažovana mašina -gusjeničar.

Građevinske mašine i uređaji za rad na mehanizovani pogon, koja će se eventualno prema potrebi koristiti na rušenju objekta moraju u pogledu zaštite na radu odgovarati specifičnim uslovima građevinarstva. Zaštitne naprave, ugrađene na mašinama i uređajima moraju odgovarati uslovima rada i stepenu ugroženosti zaposlenih koji njima rukuje.

Prije postavljanja na mjesto rada građevinske mašine i uređaji moraju biti pregledani i provjereni, u cilju njihove ispravnosti za rad.

Bageri i gusjeničari su opremljeni sa pripadajućim specijalnim hidrauličkim alatima za drobljenje betona i rezanje armaturnog željeza. Izvedbe hidrauličkih bagera specijalno opremljenih za rušenje (DEMOLITION izvedbe) razlikuju se od ostalih bagera "normalne izvedbe" po cijelom nizu karakteristika koje im omogućavaju efikasan rad u otežanim uvjetima rušenja građevina. Najznačajnije karakteristike koje razlikuju DEMOLITION izvedbe bagera od običnih su slijedeće:

(a) produžene ruke bagera radi većeg dohvata alata za rušenje (20 ili 24 m), pa čak i >50 m

(b) kontrategovi za stabilizaciju stroja kod rada sa dugačkim rukama

- (c) pojačani donji postroj
- (d) pojačani protok (do 50%) i pojačani tlak u hidrauličkom sustavu (do 350 bar) radi omogućavanja rada sa teškim hidrauličkim alatima (alati od 1,5 do 4.5 tone težine)
- (e) proširene i produžene gusjenice bagera (LC izvedba) radi smanjivanja opterećenja (kg/cm^2) i povećanja stabilnosti stroja
- (f) dodatna zaštita kabine
- (g) brze spojke za brzu izmjenu alata za rušenje povećana ukupna masa bagera 30-40% u odnosu na normalnu izvedbu baznog.

Fotografija 1 i 2. Izgled Osnovne škole „Dušan Korać“ koja se uklanja – ruši

Fotografija 1

Fotografija 2

1.6.Upravljanje građevinskim materijalom i otpadom

Otpad je svaka materija ili predmet koje je vlasnik odbacio ili jedužan da odbaci. Klasifikacijom otpada vrši se podjela po grupama, podgrupama I vrstama, a sve u skladu sa porijeklom otpada. Klasifikacija otpada vrši se na osnovu kataloga otpada.

Podjela otpada:

Prema porijeklu/mjestu nastanka	U zavisnosti od stepena opasnosti:
A) Komunalni - otpad iz kućanstva teotpad iz proizvodne i/ili <u>uslužne</u> djelatnosti.	A) Neopasni
B) Proizvodni – nastaje u proizvodnomprocesu u industriji,pri radu I drugimprocesima, a po sastavu I svojstvima se razlikuje od komunalnog otpada.	B) Opasni
	C) Inertni – otpad koji ne podliježeznačajnim fizičkim,hemijskim i/ilibiološkim promjenama.

Uklanjanje objekata je aktivnost koja obuhvata sledeće korake:

- (a) zbrinjavanje zaostataka tehnološkog procesa
- (b) zbrinjavanje i izmiještanje opreme
- (c) rušenje
- (d) zbrinjavanje iskoristivnog građevinskog otpada
- (e) trajno deponovanje neiskoristivog otpada.

Zaštita životne sredine i vrijednih prirodnih resursa podrazumijeva trajnu zaštitu vrijednih prirodnih i stvorenih vrijednosti u cilju održavanja i poboljšanja kvaliteta životne sredine, teritorije Bijelo Polje širegok rušenja. Uslove za zaštitu životne sredine i prirodnih resursa treba ispuniti na tri nivoa: u fazi projektovanja rušenja, u fazi rušenja i u fazi korišćenja.

Predmetni objekat će se rušiti u fazama. Prilikom rušenja objekta, nema neke značajne eksploatacije prirodnih resursa i energije.

Otpad iz prostorija koje koriste isključivo zaposleni ima karakteristike kućnog inertnog otpada. Sa gledišta zaštite životne sredine značajno je da se sve navedene i druge vrste opasnog otpada moraju separatno sakupljati i evakuisati. Sav čvrsti otpad koji se prema posebnim ugovorima ne reciklira, odlaže se u sudove komunalnog preduzeća iz Podgorice koje ih prema ugovoru prazni, a otpad odvozi svojim specijalnim vozilima.

Za razliku od sitnog inertnog otpada koji nastaje uglavnom aktivnostima zaposlenih prilikom samog izvođenja rušenja objekta doći će do stvaranja većih količina otpada. Već je u dokumentaciji naglašeno da se kao sastavni dio radova u građevinarstvu pojavljuju i iskopi. U konkretnom slučaju količine iskopa će biti jako male. Kao posljedica ovoga doći će do pojave određene količine zemlje, koja neadekvatnim odlaganjem, na za to predviđeno mjesto, može uticati na kvalitet životne sredine. U ovom slučaju materijal koji će se javiti tokom iskopa pri obavljanju radova rušenja će se koristiti za zaravnavanje lokacije. Najveći dio otpada će da sačinjava građevinski šut, elektro kablovi i ab elementi koji će se takođe odvoziti na prethodno definisane lokacije u dogovoru sa lokalnom samoupravom.

U fazi rušenja objekat na površini terena ne mogu dospjeti otpadne materije, koje mogu biti opasne i štetne (mašinsko ulje, gorivo isl.). U zoni rušenja predmetnih objekata će biti izgrađen sanitarni čvor koji se sastoji od nužnika, kupatila i umivaonika. Umivaonici će biti izgrađeni po principu korita. Za odvod prljave vode koristi se namjenski izgrađena privremena vodonepropusna septička jama. Pražnjenje septičke jame vršiće preduzeće nadležno za komunalne poslove u Podgorici. Sanitarni čvor na gradilištu se locira na najpovoljnije mjesto, a ujedno se dovoljno udaljuje od stambenih i drugih objekata (pri izgradnji sanitarnog čvora mora se voditi računa da odstojanje od najbližih mjesta rada ne bude veća od 20m).

Za dezinfekciju sanitarnog čvora koristi se TEGO-51, halamid i hozocid. Nužnici se hlorišu svaki dan, a podovi su izrađeni od materijala koji se lako održava. Ovakvom organizacijom gradilišta predmetnog objekta neće doći do negativnog uticaja na podzemne i površinske vode. Već je navedeno da se sitniji čvrsti otpad sklanja u metalne kontejnere i da se ne spaljuje tako da u vazduh neće dospjeti hemijski štetne materije.

S obzirom na već više puta navedenu djelatnost kao i na opisani način uklanjanja otpada pri rušenju predmetnih objekata, nije za očekivati pojavu ekstremnog zagađenja u toku izvođenja radova. Nema farbanja niti obrade metalnih površina kao niti upotrebe opasnih supstanci koje bi mogle da ugroze okolinu. S obzirom da je riječ o rušenju i da se upotrebljava teška mehanizacija, može se očekivati izvjesna emisija štetnih materija u vazduh. Međutim, ta emisija nemože da bude uporediva sa emisijama koje se dešavaju na magistralnim i gradskim okolnim saobraćajnicama. Iz opisanog postupka rušenja

objekta, može se sagledati da materijali koji se koriste nisu materije koje su opasne. U toku tog procesa može doći do emisije prašine, ali ne u većim količinama i bitno je istaći da su ovi radovi kao i njihovi efekti privremenog karaktera. Nema kontinuiranog oslobađanja štetnih nusprodukata u velikim količinama. Emisije gasova iz motora mehanizacije će biti ali ne u tim koncentracijama da se izazove nepodnošljivo širenje neprijatnih mirisa u okolinu.

Takođe za očekivati je i pojavu povećane buke na lokaciji rušenja. I ovdje je potrebno istaci da su efekti povećane buke privremenog karaktera.

Takođe ćemo navesti da će nosilac projekta i izvođač radova biti u obavezi da prilikom stupanja mehanizacije sa lokacije na lokalne i regionalne puteve izvrši čišćenje njihovih točkova. Na ovaj način se zemlja koja je eventualno zaostala na točkovima mehanizacije neće raznositi po lokalnim i drugim putevima. Prilikom izvođenja pripremnih radova naročito pri sređivanju prilaza neće se vršiti velika prosjeka rastinja. Dakle na lokaciji nema šuma, močvara, a region nema dodira sa morskom obalom. Obim zahvata u cjelini nije toliki da možemo govoriti o značajnim posljedicama tipa stvaranja poplava i bujica i sl.

Prilikom rušenja postojećeg objekta I izvođenja planiranih kao otpad će nastati velike količine prije svega metala, elektro kablova I betona.

U skladu sa Pravilnikom o klasifikaciji otpada I katalogu otpada („Sl.listCG”, br.59/13) navedene su oznake tipova otpada prema osobinama otpada I djelatnostima iz kojih potiče otpad. U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, klasifikovanje neopasni otpad koji nastaje tokom obavljanja djelatnosti rušenja postojećeg objekta na lokaciji.

U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, klasifikovanje neopasni otpad koji nastaje tokom obavljanja djelatnosti I rušenja postojećih objekata na lokaciji.

Oznaka	Vrsta otpada
17 01 01	Beton
17 01 02	Cigle
17 01 03	Pločice I keramika
17 02 01	Drvo
17 02 02	Staklo
17 02 03	Plastika
17 03 02	Bituminozne mješavine
17 04 01	Bakar, bronza, mesing
17 04 02	Aluminijum
17 04 05	Gvožđe I čelik
17 05 04	Zemljište I kamen
17 08 02	Građevinski material na bazi gipsa
15 01 01	Papirna I kartonska ambalaža

Čvrsti otpad kao što je beton, plastika, metal mora da se separirati i odlagati u posebne kontejnere specijalizovanog preduzeća i odvoziti na reciklažu.

Posebne mjere zbrinjavanja građevinskog otpada

Posmatrajući kompletno problematiku zbrinjavanja građevinskog otpada, uređenja okoline gradilišta i zaštitu životne sredine, mora se u punom smislu riječi konstatovati da je rušenje objekata specifičan projekat.

Organizacija rušenja postojećeg antenskog stuba sprovodi se u načelu na taj način da se na prikladnom mjestu, u smislu transporta potrebnog materijala i opreme te blizine objekta, oformi gradilište. Ovo je gradilište u pravom smislu te riječi pošto isto služi kao baza za dopremu alata, materijala, opreme, ljudstva i kao mjesto izvođenja radova. Prema tome, na tako oformljenom gradilištu (bazi) obavljaju se građevinski zahvati u smislu rušenja i raspoloživi teren se uz minimalne pripreme i eventualne manje građevinske zahvate (npr. Postavljanje kontejnera za boravak ljudi, uređenje terena za odlaganje materijala i alata, parkiranje vozila, postavljanje ograde i sl.) prilagodi potrebama boravka ljudi i omogućiti efikasnije rušenje.

Shodno Pravilniku o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada ("Sl. List RCG", br. 50/12) mora se preduzeti sledeće:

- Građevinski otpad na gradilištu skladišti se odvojeno po vrstama građevinskog otpada u skladu sa katalogom otpada i odvojeno od drugog otpada, na način kojim se ne zagađuje životna sredina.
- Odlaganje građevinskog otpada koji se privremeno ne skladišti na gradilištu ili u objektu u kojem se izvode građevinski radovi može se vršiti u kontejnere postavljene na gradilištu, uz gradilište ili uz objekat na kojem se vrše građevinski radovi.
- Kontejneri moraju biti izrađeni na način kojim se omogućava bez pretovara odvoženje otpada u postrojenje za dalju obradu.
- Investitor mora obezbijediti da se iz objekta izdvoji opasan građevinski materijal, radi sprečavanja miješanja opasnog građevinskog materijala sa neopasnim građevinskim otpadom, ukoliko je to tehnički izvodljivo.
- Građevinski otpad može se privremeno skladištiti na gradilištu do završetka građevinskih radova, a najduže jednu godinu.
- Građevinski otpad može se privremeno skladištiti i na drugom gradilištu investitora ili drugom mjestu koje je uređeno za privremeno skladištenje građevinskog otpada.
- Investitor objekta čija je zapremina objekta zajedno sa zemljanim iskopom veća od 2000m³ sačinjava plan upravljanja građevinskim otpadom.
- Građevinski otpad investitor, odnosno izvođač građevinskih radova koji je ovlašćen od strane investitora, predaje sakupljaču građevinskog otpada ili neposredno postrojenju za obradu građevinskog otpada.
- Preradu građevinskog otpada investitor može da vrši na gradilištu na osnovu dozvole u skladu sa zakonom.

- Građevinski otpad (otpadni beton, opeka, keramika i građevinski materijal na bazi gipsa ili mješavina građevinskog otpada sa zemljanim iskopom) može se ponovo upotrijebiti za izvođenje građevinskih radova na gradilištu na kojem je otpad nastao ukoliko zapremina otpada ne prelazi 50 m³.
- Cement azbestni otpad mora se pakovati u zatvorene kese ili foliju, tako da se spriječi ispuštanje azbestnih vlakana u životnu sredinu u toku utovara, prevoza i istovara na deponiju.
- Cement azbestni otpad može se pakovati u kese od platna, vještačke materije ili polietilensku foliju debljine najmanje 0,4 milimetra ili slojeve rastegljive folije ukupne debljine najmanje 0,6 milimetara.

2.TEHNIČKI USLOVI ZA IZVOĐENJE RADOVA

2.1.Pripremni radovi

1.1.1. Osiguranje granica gradilišta u odnosu na okolni prostor

Za obezbjeđenje granica gradilišta moraće se uraditi ograda na granicama urbanističke parcele na kojoj se nalazi objekat Osnovn škole Dušan Korać u Bijelom Polju.

Radilište mora biti obezbjeđeno od neovlašćenog pristupa i prolaza svim licima osim zaposlenih angažovanih na izvođenju radova.

Ukoliko je neophodno prisustvo ili prolaz drugih on će se izvršiti uz saglasnost rukovodioca gradilišta, upotrebom odgovarajuće signalizacije, a u slučaju dužeg zadržavanja prolaznika potrebno je primjeniti mjere za nesmetano odvijanje saobraćaja.

Skladištenje neophodnih materija i sredstava rada izvršiti bez opasnosti ugrožavanja saobraćajnica i sigurnosti lica koja prolaze u neposrednoj blizini radilišta.

Takođe je neophodno preduzeti sledeće mjere zaštite: postaviti znakove upozorenja, obavještenja i zabrane.

Neposredno na prilazima radilištu postaviti table sa informacijama o Izvođaču i Investitoru radova i table sa sledećim sadržajem:

1.1.2. Uređenje i održavanje pristupnih saobraćajnica (prilazi, prolazi, putevi i sl.)

Da bi se radovi normalno odvijali potrebno je do objekta obezbijediti normalne pristupe, kako za sva mehanizovana sredstva, tako i za zaposlene.

Kod korišćenja javnih saobraćajnica i puteva izvođač radova će to obavljati na propisan način tako da ne ometa odvijanje normalnog saobraćaja i ne smije dozvoliti zatrpavanje prolaznih puteva i saobraćajnica građevinskim ili sličnim materijalom, opremom itd.

Za prilaz i utovar materijala neophodno je neophodno je organizovati siguran transportni put odnosno utovarne površine.

Izvođač treba obezbijediti siguran i nesmetan prolaz svim učesnicima saobraćaja na saobraćajnicama oko gradilišta.

Uređenje unutrašnje saobraćajnice u toku radova izvršit će odgovorni rukovodilac prema potrebi organizacije procesa rušenja. Predlaže se korišćenje postojeće unutrašnje saobraćajnice.

Ista mora biti potrebne nosivosti. Brzina odvijanja saobraćaja mora se ograničiti na 10km/h, a i manje ako to zahtjeva sigurnost kretanja zaposlenih na izvođenju radova, te postaviti saobraćajni znak za ograničenje brzine na ulazu u gradilište.

Saobraćajnica mora biti propisano označena sa putokazima, a svakonepotrebno zadržavanje je najstrožije zabranjeno, kao i nepotrebno odlaganje materijala i opreme. Ograđivanje i obezbjeđivanje gradilišta investitor je dužan da izvede u skladu sa uslovima koje će mu izdati nadležni organ.

1.1.3. Određivanje mesta, prostora i načina razmeštaja i uskladištenja građevinskog otpada na gradilištu

Građevinski otpad na gradilištu skladišti se na tačno utvrđenim mestima, ukoliko nije predviđeno da se odmah transportuje na predviđene lokacije.

Materijal mora biti skladišten na odgovarajući način kako ne bi predstavljao prepreke i stalni izvor opasnosti po zaposlene, mora biti omogućeno nesmetano uzimanje bez opasnosti od rušenja.

Ako su neophodne da se veće količine materijala skladište od onih koje se mogu normalno na raspoloživom prostoru, da bi se održala dinamika radova moraju se obezbediti posebne mere bezbednosti i zdravlja na radu.

Svaki izvođač radova dužan je da propiše način razmeštaja i uskladištenja materijala na gradilišta.

1.1.4. Smještaj, ishrana i prevoz zaposlenih angažovanih na rušenju objekata

Zaposleni angažovani na rušenju objekata, će biti smješteni u režiji poslodavca. Ishrana zaposlenih će biti organizovana u režiji poslodavca. Prevoz zaposlenih biće organizovan u režiji poslodavca sa službenim vozilima.

1.1.5. Sanitarni čvorovi na lokaciji rušenja

Izvođač radova će obezbijediti korišćenje PVC montažnog higijenskog nužnika koji je postavljen u čošku gradilišta na mjestu gdje najmanje smeta odvijanju radova

1.1.6. Uređenje električnih instalacija na gradilištu

Zaštiti od električne struje potrebno je posvetiti naročitu pažnju, s obzirom da je električna energija pogonska snaga većine mašina, uređaja i postrojenja koja se koriste na gradilištu.

Priključenje prenosnog alata i sl. izvršiće se na priključak van lokacije antenskog stuba planiranog za rušenje. Svaka mašina mora imati sklopku za uključanje, odnosno isključenje, a produžni električni kablovi će se zaštititi od mehaničkih oštećenja.

Svi električni uređaji će se zaštititi od previsokog napona dodira jednom od mjera zaštite (zaštitno uzemljenje, nulovanje, zaštitne sklopke), a prije puštanja uređaja u pogon izvršit će se kontrola zaštite od opasnog napona dodira. Ukoliko su elektro uređaji smješteni na otvorenom prostoru moraju biti zaštićeni od nepovoljnih atmosferskih uticaja.

Kablovi i slobodni vodovi moraju biti tako postavljeni da se preko istih ne kreće i da isti ne ometaju prolaz ili prilaz, a u eventualnom slučaju gdje to nije moguće izbjeći, postavljaju se u čvrstu mehaničku zaštitu ili podižu na određenu visinu. Za korišćenje ručnog i prenosnog alata potrebno je koristiti sniženi napon tj. napon od 42 odnosno 24 volta.

1.1.7. Obezbjedenje lokacije rušenja objekata posle radnog vremena

Posle završetka radnog vremena, imovina na gradilištu mora biti obezbijedena od strane čuvara.

Dužnost čuvara na rušenju objekata je da:

- Čuva građevinski materijal, mašine, mehanizaciju, sredstva za rad, alat i sve što se nalazi na istom.
- Za vrijeme dežurstva nedozvoljava pristup od strane neovlaštenih lica, osim službenoj kontroli i organima policije,

- U slučaju požara preduzme mjere lokalizovanja požara, a ako to nije moguće pozove najbližu vatrogasnu jedinicu,
- Obavještava rukovodioca radova za sve dešavanja na istom,
- Ne napušta radno mjesto dok ne dođe smijena.

1.1.8. Napomena rukovodiocu radova

Rukovodilac gradilišta ima obavezu da sa ovim elaboratom upozna sve zaposlene angažovane na ovom gradilištu.

Izvođač radova na ovom radilištu dužan je da se pridržava ovog Elaborata i da ukoliko je potrebno donese aneks elaborata o uklanjanju objekta za dio poslova koji mu je povjeren. U Elaboratu su postavljeni zahtjevi za način organizovanja i sprovođenja mjera zaštite na radu, odnosno određeni su kriterijumi kojih se u toku izvođenja radova mora pridržavati. Za sve radove, koji se na gradilištu obavljaju, a kod kojih se pojavljuju izvori opasnosti, Elaboratom moraju biti utvrđene odgovarajuće mjere zaštite. Zaposleni koji se ne pridržava propisanih mjera zaštite na radu, ne koristi se ličnim zaštitnim sredstvima i opremom i radi protivno upustvima za bezbjedan rad, čini težu povredu radne dužnosti. Takvog zaposlenog rukovodilac radova je dužan da udalji sa rada i da protiv njega pokrene postupak zbog kršenja radnih obaveza.

Ukoliko u toku izvođenja radova nastupe bitne izmjene u postupku izvođenja radova, izmjene se nacrti, ugovore dopunski radovi i sl. Rukovodilac radova dužan je zahtijevati dopunu i izmjenu određenog dijela elaborata.

Nakon okončanja radova Elaborat se zajedno sa stalnom dokumentacijom mora odložiti u arhivu.

Elaborat mora biti lako dostupan cjelokupnom tehničkom osoblju angažovanom na rušenju predmetnih objekata, a na zahtjev organa nadzora mora se podnijeti na uvid.

REDOSLED RUŠENJA NA OBJEKTU

Ručno rušenje objekata izvodi se postepeno **od krova** i polako se odvija **naniže**.

Prije početka rušenja uraditi demontažu svih prozora i vrata, skinuti sanitarni pribor, razvodne table i sl. opremu. Prvo se skida krovni pokrivač: crijep i limarske opšivke.

Prije skidanja krovnog pokrivača posebno obratiti pažnju u kakvom je stanju drvena gradja. Ukoliko se utvrdi da je njeno stanje toliko loše da po njoj radnici ne mogu bezbedno kretati obavezno angažovati odgovarajuću dizalicu sa koje bi radnici demontirali krovnu konstrukciju. Demontaža krovne konstrukcije može se raditi i sa tavana.

Takodje kod skidanja izolacije sa tavana ako se pronadje staklena vuna mora se primeniti Pravilnik o načinu skladištenja, pakovanja i obeležavanja opasnog otpada.

Kalkanski zidovi, atike i drugi delovi zidova kao i dimnjaci ne smiju se ostavljati neporušeni nego se ruše istovremeno sa ostalim djelovima

objekta.

Rušenje bilo koje međuspratne (tavanske konstrukcije) smije otpočeti tek po rušenju i uklanjanju svih porušenih djelova iznad nivoa te konstrukcije. Planirana tehnologija uklanjanja konstrukcije betonskih horizontalnih serklaža i sitnorebraste međuspratne konstrukcije je demontaža prethodno isječenih djelova konstrukcije pomoću hidrauličnih čekića i makaza. Sječenje horizontalnih betonskih serklaža i međuspratne sitnorebraste Konstrukcije izvesti prema crtežu i isječene djelove dizalicom pakovati u kamion za odvoz. Kod sječenja delova voditi računa o poduhvatanju delova koji se sijeku, o težini i o dužini elemenata, da bi bio moguć transport.

Prilikom rušenja zidova voditi računa o tome da se rušenje odvija po etapama. Šut odmah ubacivati u plastične cijevi i direktno sprovesti u specijalizovani kontejner za odvoz..

Ručno rušenje slobodno stojećeg zida (obimni i pregradni zid) smije se izvoditi samo pomoću odgovarajućih radnih skela.

Rušenje zidova potkopavanjem je zabranjeno.

Demontirane grede, nosači i drugi teški ili glomazni delovi konstrukcije smiju se sa objekta uklanjati odnosno spuštati samo pomoću odgovarajućih naprava ili uređaja (čekrk, dizalica, rampa i drugo).

Uklanjanje rastresitog i prašinastog materijala sa ruševine na tlo smije se vršiti samo kroz plastične ili metalne cijvi koje se usmeravaju direktno u zatvoren komtejner za odvoz šuta ili na drugi način koji sprečava širenje prašine..

Kada se sa rušenjem stigne do prizemlja tada je utovar cigle i šuta moguće obaviti mašinski ali treba voditi računa o okolini, obavezno postaviti zaštitno platno prema postojećim objektima i formirati vodenu zavjesu da se ne diže prašina.

Ako se rušenje prizemnog objekta ili dela vrši pomoću mašina (traktorguseničar i drugo) mašina se mora nalaziti na odstojanju koje je najmanje za 1,5 put veće od visine objekta odnosno dijela koji se ruši.

Jačina na kidanje čeličnog užeta pomoću koga se prenosi vučna snaga potrebna za rušenje objekta mora biti najmanje tri puta veća od vučne snage mašine.

Vučna snaga mašine mora se na površinu objekta odnosno njegovog dijela koji se ruši (stub, zid i drugo) prenositi ravnomerno pomoću podmetnutih dasaka, greda i slično.

Izvlačenje zatrpanih betonskih delova, nosača i drugih djelova iz ruševine pomoću mašine bez prethodnog oslobadjanja od ostalog porušenog materijala, zabranjeno je.

Otpad koji nastaje rušenjem se **odmah se odvozi na deponiju**. Kako se skida koji deo direktno se putem plastičnih cevi ili mašina pune kontejneri ili kamioni i odvoze. Na gradilištu su određene pojedine zone u slučaju potrebe za privremenim odlaganjem odvoza materijala.

Otpadni materijal sa objekata se transportuje na unapred određenu gradsku deponiju. Transport se obavlja na propisan način i po transportnoj ruti koju odredi investitor. Svako vozilo pre izlaska sa

gradilišta mora ispunjavati uslove za izlazak na javnu saobraćajnicu da bi se spriječilo raznošenje građevinskog šuta, zemlje i ostalog materijala, vozilo mora biti očišćeno a točkovi oprani od viškova otpadnog materijala. Na deponiji se dobijeni građevinski šut i otpad skladišti u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.

Mašinsko rušenje (međuspratne poloče kao i ležeće ploče, zidovi i temeljna konstrukcija objekata).

Rušenja objekata izvodi se prema dokumentaciji urađenoj na osnovu podataka dobijenih predhodnim detaljnim izviđanjem i snimanjem objekata i okoline.

Dokumentacija za rušenje objekta sadrži:

- opis izabrane metode rušenja sa redosledom radova i
- mjere zaštite na radu pri rušenju.

Dokumentacija o rušenju utvrđuje:

- zone sigurnosti, označava i utvrđuje njihove granice,
- mjere za obezbjeđenje objekta i saobraćaja izvan zona sigurnosti i
- plan prilaza za zaposlene do zone sigurnosti

Prije početka radova na rušenju objekata - posebno za svaki objekat, postojeće instalacije električne struje, vodovoda, kanalizacije, ventilacione i druge instalacije ukloniti ili obezbijediti tako da u toku rušenja objekta i pri radovima na račišćavanju ne prouzrokuju opasnost po zaposlene.

Prije početka rušenja objekata ugroženo područje oko objekata se ograđuje ili na drugi način obezbjeđuje od prisustva ili ulaska lica i sredstava saobraćaja.

Rušenje objekta mogu da vrše samo zaposleni koji su stručno osposobljeni i obučeni za rušenje i pod neposrednim i stalnim nadzorom određenog stručnog lica na gradilištu.

Na dijelu gradilišta na kome se vrši rušenje objekta postaviti:

1. Znakove opasnosti:

- „OPASNOST OD VISEĆEG TERETA”
- „OPASNOSTI OD PADA TERETA SA VISINE”
- „OPASNOST OD PADA SA VISINE”

2. Znak opšte informacije:

- „PRILAZ NEZAPOSLENIMA STROGO ZABRANJEN”

3. Znakove obaveze:

- „OBAVEZNA ZAŠTITA OČIJU”
- „OBAVEZNA ZAŠTITA GLAVE”
- „OBAVEZNA ZAŠTITA RUKU”
- „OBAVEZNA ZAŠTITA NOGU”
- „OBAVEZNA UPOTREBA ŠTITNIKA ZA OČI I LICE”
- „OBAVEZNA UPOTREBA ZAŠTITNOG POJASA”

2.2. Mjere zaštite na radu

1.1.9. Obilježavanje opasnih mjesta i ugroženih prostora narušenju objekata

Ona mjesta na rušenju objekata gdje postoji povremena ili stalna opasnost moraju se na jasan i razumljiv način obelježiti tabelama upozorenja, uputstvima, obojenim površinama i drugim oznakama.

Opasnim mjestima rada smatraju se ona mjesta, kod kojih se na užem području ili uz samo mjesto rada pojavljuju izvori opasnosti od mahaničkih povreda, povreda od električne struje, od opekotina i dr.

Na lokaciji rušenja objekata treba obelježiti sledeća mjesta rada i područja:

- **na ulazu** treba postaviti tablu s upozorenjem:
»**Zabranjen pristup nezaposlenima**« ovu oznaku treba postaviti na svim deonicama gradilišta koje čine zasebnu cjelinu;
- **na prilazima** sa glavnih saobraćajnica treba postaviti odgovarajuću saobraćajnu signalizaciju i to: usmjeravajuće table, ograničenje brzine, oznake suženja puta i radova na putu, opšta opasnost, barijere;
- **ormarić** za pružanje prve pomoći;
- **područje** u slučaju potrebe skladištenja zapaljivih tečnosti, unutar mjesta skladištenja i u njegovoj neposrednoj blizini postoji opasnost od požara pa je uz već obrađene mjere zaštite od požara potrebno postaviti tablu sa simbolom požara i tekstom **«zabranjeno pušenje i upotreba otvorene vatre»**.

Skladištenje alata treba obelježiti simbolima o upotrebi ispravnog i neispravnog alata, ispravan i neispravan način podizanja tereta i sl.

Rukovodilac radova dužan je da izda nalog za pribavljanje svih upozorenja za siguran rad.

Apsolutno je zabranjeno radnicima na gradilištu da pristupaju područjima na granicama ili izvanli nija utvrđenih za pristup gradilištu / ili da zaobilaze prepreke na putevima unutar gradilišta.

Bilo koje prisutstvo instalacija (energetskih, telefonskih linija, vodovoda i drugih komunalnih vodova)

moraju biti pregledano i ovjerenoodstrane odgovornog preduzeća prije početka radova.

Prisutnost bilo koje podsluge na ruti iskopa za polaganje kablova mora biti isključeno prije početka radova. Strogo se mora pridržavati navedenih pravaca i ograničenja brzine unutar gradilišta i to se odnosi na sva vozila i mašine.

1.1.10. Utvrđivanje opasnih zona i rizika na gradilištu

Opasne zone i mesta rizika od povreda na radu i zdravstvenih oštećenja na gradilištu su:

- Ulaz i izlaz iz gradilišnog prostora;
- Neoprezno i nepropisno kretanje u krugu gradilišta;
- Svi radovi, kontrola i nadzor iznad iskopa, jama, šahtova i kanala;
- Svi radovi, kontrola i nadzor unutar iskopa, jama, šahtova i kanala;
- Prolazi pored gradilišnog prostora – sve površine oko objekta u širini od 5 m;

- Rad sa neispravnim i nepropisno postavljenim oplatama na objektu;
- Rad i rukovanje sa građevinskim mašinama i sudovima pod pritiskom i njihovo nepropisno korišćenje;
- Kretanje u blizini građevinskih mašina i sudova pod pritiskom;
- Rad sa agregatom električne struje, uređajima i provodnicima pod naponom i mestima gde postoji opasnost od dodira s električnom strujom;
- Kretanje u blizini provodnika pod naponom-mesta gde postoji opasnost od dodira s električnom strujom;
- Rad i kretanje u zakrčenom i skučenom prostoru;
- Rad i kretanje na mestima zaostale armature;
- Rad i nepropisno korišćenje ručnog i mehanizovanog alata na gradilištu;
- Nepropisno korišćenje i skladištenje opasnih materija i hemikalija;
- Rad sa mokrom opremom;
- Rad na niskoj temperaturi bez odgovarajuće zaštitne opreme;
- Rad po jakom vetru, oluji, jakoj kiši i snegu;
- Rad sa neispravnim i oštećenim ručnim alatima;
- Rad sa neispravnim, oštećenim i nefunkcionalnim sredstvima i opremom lične zaštite;
- Radovi koji se izvode noću i u mračnim (neosvetljenim) prostorima;
- Nepropisno transportovanje i prevoz materijala i ljudi na gradilište i sa gradilišta i drugo;

1.1.11. Osnovne mere bezbednosti i zdravlja na radu i načini otklanjanja rizika u opasnim zonama

U cilju sprovođenja bezbednosti i zdravlja na radu i otklanjanja rizika u opasnim zonama na gradilištu treba predvidjeti sledeće osnovne mjere:

- Propisno ograditi gradilište po obodu, obeležiti glavni ulaz, sve ostale ulaze, izlaze i transportne puteve i postaviti odgovarajuće table zabrane i obaveštenja na gradilištu;
- Sva opasna mesta (gde je to izvodljivo) vidno označiti – obeležiti;
- Radovi i rukovanje sa pojedinim mašinama, uređajima, alatima, materijalima i instalacijama mogu obavljati samo stručna lica ovlašćena za ta sredstva rada i taj posao;
- Sve radove, kontrolu i nadzor radova na visinama mogu vršiti samo stručna i zdravstveno sposobna lica za takve poslove;
- Mora se tačno definisati radni postupak i radna disciplina pri rukovanju opremom i procesom;
- Uslov za početak ili nastavak rada je potpuna zdravstvena, fizička i psihička spremnost zaposlenog za poslove radnog mesta na kojima je raspoređen;
- Pre početka rada obavezno izvršiti vizuelnu kontrolu opreme i procesa i utvrditi da li ima vidljivih nedostataka i opasnosti;
- Građevinske mašine i uređaji na gradilištu moraju biti pregledani i provereni u pogledu njihove ispravnosti za rad pre postavljanja na mesto rada;
- Radna mesta kod građevinskih mašina na otvorenom prostoru moraju biti na poseban način zaštićena od vremenskih neprilika. Građevinske mašine sa elektromotorima i elektroinstalacijom moraju biti zaštićene od udara električne struje;

- Svi lako dostupni pokretni delovi mašina moraju biti opremljeni zaštitnim napravama. Ove naprave moraju, po potrebi, biti tako ugrađene da se bez njih mašina ne može staviti u pogon. Nekontrolisano uključivanje mašine mora da bude onemogućeno.
- Mesto za rukovanje mašinom (ili na mašini) mora biti tako smešteno da je rukovaocu omogućena dobra preglednost;
- Samohodne građevinske mašine moraju imati napravu za davanje zvučnih signala. Posle svake promene lokacije, obavezno izvršiti pregled oruđa i građevinskih mašina;
- Zaposleni kod uređaja sa jakim vibracijama moraju biti na poseban način zaštićeni (sredstva i oprema lične zaštite i dr.).
- Ručni i ručno-mehanizovani alat koji se koristi mora biti prilagođen odgovarajućem standardu tj. biti takvog oblika i karakteristika da bude pogodan za lako prenošenje i rukovanje;
- Zaposleni koji rade na građevinskim mašinama i uređajima sa povećanim stepenom ugroženosti moraju biti stručno osposobljeni, upoznati sa uputstvom za rukovanje i zdravstveno sposobni (dokaz od strane ovlašćene stručne ustanove).
- Kod prolaza pored otvora dubljih od 1 m. Postaviti zaštitnu ogradu visine min. 1 m.
- Kod rada i kretanja u blizini građevinskih mašina pored ovih mesta postaviti table sa upozorenjem na opasnost;
- Sve napojne i razvodne elektro kablove podići na visinu – najmanje 2,5 m ili propisno ukopati u zemlju;
- Kablovi prenosnih uređaja zaštititi se od mehaničkih ili drugih oštećenja sa ispravnim razvodom ili oblogama. Prenosni alat mora imati ispravnu uvodnicu na mestu ulaska kabla u kućište prenosnog alata i mora biti propisno uzemljen;
- Preko svih otvora na prolazima i transportnim putevima ukoliko su veći od 10/10 cm. Postavljaju se poklopci;
- Koristiti samo propisane, ispravno dimenzionisane i postavljene oplate;
- Rasčistiti zakrčeni prostor sve materijale i opremu uredno sortirati i gradilište držati uredno;
- Izbegavati rad i kretanje u zakrčenom i skučenom prostoru, a ukoliko to nije moguće preduzeti sve prethodne mere da ne dođe do negativnih posledica;
- Sve šiljate predmete koji vire u zoni rada ukloniti, zaštititi ili vidno obeležiti;
- Rad sa aparatima za zavarivanje i ostalim uređajima za zavarivanje i lemljenje izvoditi na stručan i propisan način;
- Propisno koristiti i skladištiti opasne materije i hemikalije – pri radu sa takvim materijama obavezno koristiti propisana sredstva i opremu lične zaštite;
- Rad sa izvorima toplote, plamena i zračenja izvoditi uz primenu svih propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu;
- Ako se radovi izvode noću u mračnim i neosvetljenim prostorima, takve zone propisno osvetliti i označiti;
- Ako se radovi izvode po nižim temperaturama za sve izvršiće posla obezbediti odgovarajuću ličnu zaštitnu opremu za hladne uslove rada;
- Ako se radovi izvode po kiši i hladnoći za sve izvršiće posla obezbediti odgovarajuću ličnu zaštitnu opremu za takve uslove rada;
- Zabraniti rad na otvorenom prostoru, na visini po olujnom vetru, jakoj kiši i nižim temperaturama;

- U svakoj fazi rada obratiti pažnju na umorne, bolesne, psihorastrojene i pijane zaposlene i po potrebi im pružiti pomoć, ili udaljavati sa radnog mesta;
- Izbaciti iz upotrebe ili popraviti sve neispravne i oštećene ručne alate;
- Izbaciti iz upotrebe sva oštećena i nefunkcionalna sredstva i opremu lične zaštite;
- Obeležiti parking mesta za vozila i opremu na gradilištu;
- Pre puštanja u rad sredstava za rad služba održavanja izvođača radova obaviće preglede u smislu tehničke ispravnosti (na osnovu propisanih uslova iz važećih propisa, sa naglaskom na proveru zaštite od električnog udara) i kroz formiran interni obrazac konstatovati ispravnost, nakon čega će početi upravljanje i korišćenje sredstava za rad na gradilištu.

1.1.12. Mašinsko rušenje objekata

Kada se objekat ruši i mašinskim putem, mašina mora da bude na udaljenosti koja je **1,5 puta veća** od visine zgrade koja se ruši.

Ako se zgrada ruši guranjem onda se na prednji dio mašine postavljaju **pomagala** od gvožđa ili drveta preko kojih se sila prenosi na element koji se ruši, a mašina se udaljava na bezbjedno odstojanje.

U koliko se za rušenje koristi čelično užeta na kidanje čeličnog užeta mora biti najmanje **tri puta** veća od vučne snage mašine.

Između čeličnog užeta i površine zgrade koja se ruši postavljaju **sepodmetači** radi ravnomernog prenošenja vučne sile.

Izvlačenje stubova, nosača i drugih delova zgrade iz ruševine može se izvoditi tek pošto se prethodno oslobode od natrpanog porušenog materijala.

Korišćenje mašina točkaša za rušenje zgrade zabranjeno je.

1.1.13. Zaštita na sredstvima za transport, utovar i istovar raznih vrsta materijala

Kako u toku transporta i istovara materijala dolazi do najvećeg broja povreda, potrebno je precizno planirati i utvrditi ispravne radne postupke i metode rada, prije nego se pristupi transportnim radovima.

Od transportnih sredstava koristiće se:

- Ručna kolica
- Teretna motorna vozila
- Bager
- Utovarna kašika
- Auto dizalica
-

Ručna kolica

Ručna kolica utovaraju se ubacivanjem materijala lopatama ili ručnim ubacivanjem materijala. Pri transportu treba naročito paziti da ne dođe do prevrtanja kolica i prignječenja stopala.

Prilikom bilo kakvog istovara materijala zaposleni koji vrše utovar i istovar moraju koristiti odgovarajuća lična zaštitna sredstva, kojima će štititi prste nogu i ruku. Koja se sredstva lične zaštite koriste za pojedine vrste poslova odrađeno je u jedanaestom poglavlju.

Teretna – motorna vozila

Od teretnih motornih vozila na gradilištu će se koristiti kamioni. Rad sa ovim vozilima na gradilištu treba da se odvija sa sledećim zahtjevima:

Svako vozilo pri utovaru ili istovaru tereta mora se zakočiti ili na drugi način osigurati od kretanja. Ako je teren na kojim se nalazi vozilo za utovar ili istovar na nagibu, ispod točkova se moraju postaviti odgovarajući podmetači. Prije no što se pristupi otvaranju stranica vozila mora se utvrditi položaj tereta. Stranicu vozila moraju istovremeno otvarati dva zaposlena. Vozač je dužan da utvrdi da li je teret pravilno upakovan u vozilo, odnosno da utvrdi da li je uklonjen iz tovarnog sanduka, a takođe i da li je sanduk vozila osiguran od otvaranja.

Vozači su dužni da se pridržavaju svih saobraćajnih znakova na gradilištu.

Tereti valjkastog oblika moraju se slagati u pravilne oblike, u sanduk vozila. Ovi tereti moraju biti obezbijeđeni od kotrljanja i pokretanja. Za utovar i istovar valjkastih tereta veće težine moraju se koristiti odgovarajuća priručna sredstva kao što su daske postavljene na pod sanduka vozila, užad i sl. Teret se mora naročito pažljivo istovarati. Teret valjkastog oblika, težine preko 30kg nakon istovara iz vozila mora se kotrljati po tlu. Ručno prenošenje nije dopušteno.

Bageri

Prije nego što bager uđe na gradilište potrebno je da se izvrši ispitivanje njegove stabilnosti, a na ruševinama da se naročito ispita eventualno postojanje podruma, tunela, gasovoda, vodovoda, električnih kablova i sl.

Za rad, bager treba da se postavi na isplaniranu površinu i da se učvrsti radi izbjegavanja nepredviđenog i neželjenog pomjeranja. Za učvršćivanje se koriste podmetači koji se nose uz bager kao njegova stalna (inventarska) oprema. Zabranjeno je da se pod gusjenice bagera stavljaju predmeti koji se slučajno zateknu ili nađu pri ruci.

U slučaju da se u toku rada otkriju bilo kakve podzemne komunikacije radovi obavezno treba da se obustave i da se preduzmu odgovarajuće mjere radi dobijanja uputstva kako da se dalje postupi.

Zabranjeno je skidanje ugrađenih zaštita za vrijeme rada bagera.

Na bageru sa motorom sa unutrašnjim sagorjevanjem zabranjeno je držanje sudova sa gorivom. Posle snabdijevanja rezervoara sa gorivom motor treba obavezno brižljivo da se izbriše. Zabranjeno je, takođe, da se kod provjere nivoa goriva pri punjenju rezervoara koristi otvorenim plamenom i da se puši, da se raznose ugarci (vatra) u neposrednu blizinu bagera i da se osmatra bager sa primjenom buktinja za osvjetljenje – otvoreni plamen. Ustaljena pravila ne dozvoljavaju da se prolazi i da se nalazi između zida rova i bagera bilo ko; da bilo ko stoji ispod strijele, kašike, na ivici i u podnožju rova; da se strana lica nalaze u radijusu dejstva strijele plus 5 m (opasna zona).

Rastojanje između kabine bagera sa čeonom kašikom i rova treba da bude najmanje 1 m; takvo isto rastojanje pri radu bagera sa dubinskom kašikom treba da bude do granice moguće prizme klizanja zemljišta

Pri radu sa bagerom bageristi je zabranjeno:

- da mijenja raspon strijele sa napunjenom kašikom;
- da izvodi utovarne i istovarne radove sa ravnom kašikom;
- da stavlja u pogon mehanizme za okretanje za vrijeme kopanja kašike;

- da izvodi regulisanje kočnica, zamjenu zupčanika, čišćenje kašike i dr. Pri podignutoj kašici ;
- da podiže i premješta lopatom bagera sitan materijal, grede, daske i ostale predmete.

Utovar zemlje u kamion treba da se izvodi sa strane ili iza , a nikako preko kabine vozača. Pri utovaru vozač kamiona dužan je da izađe iz kabine i da sačeka utovar na bezbjednom rastojanju .

Za vrijeme premještanja bagera strijela treba da se postavi u pravcu kretanja, a kašika da se podigne na visinu najmanje 0,5 m od zemlje.

Svaki bager treba sa obje strane da ima dobro vidljivu tablicu sa natpisom:

ZABRANJENO ZADRŽAVANJE U ZONI KRETANJA BAGERA

Prije nego što počne sa radom bagera bagerista mora to da označi zvučnim ustaljenim signalima koji se dobro čuju.

Ako se na bageru, u toku rada, otkriju kvarovi koji ugrožavaju sigurnost u radu, rad bagera mora da se zaustavi sve dok se kvar ne otkloni.

Ako u toku rada bagerista primijeti zaposlene u opasnoj zoni, obavezan je da ih opomene, pa ako i pored njegove opomene zaposleni ostanu u opasnoj zoni, mora da zaustavi bager.

Za vrijeme rada bagera zabranjeno je:

- zadržavanje zaposlenih na bageru;
- izvođenje bilo kakvih popravki, podmazivanja ili podešavanja na bageru;
- penjanje na bager i silaženje sa njega;
- odvratanje pažnje bageriste nepotrebnim razgovorima;
- puštanje u kabinu drugih lica, a posebno djece.

Po završenom radu bagerista je obavezan da bager smjesti na bezbjedno mjesto, da spusti kašiku na zemlju i uključi mehanizam za zabavljanje obrtno platforme.

Druge građevinske mašine

Posebna pažnja kod buldozera mora da se posveti stalnom provjeravanju učvršćenja noža za držač.

Pred početak rada nužno je da se savjesno provjeri stanje veza, koje spajaju raonik sa držačima, učvršćenje nosača (prednjih i zadnjih) i da se pregledaju koturi.

Prilikom snabdjevanja mašine gorivom zabranjeno je da se puši ili da se služi vatrom. Za vrijeme hladnih dana godine zabranjeno je da se motor zagrijava plamenom. Za slučaj da dođe do požara treba da se gasi zasipanjem pijeskom, zemljom ili nekim drugim katrogasnim sredstvom, a ni u kom slučaju ne smije da se poliva vodom.

Mašinista je dužan, da vodi računa da se između buldozera i priključnih mašina niko ne nalazi. U protivnom, on je dužan da zaustavi mašinu.

Za vrijeme rada mašine zabranjeno je da se skače sa nje ili na nju penje, da se stoji na priključnim uređajima, branicama, gusjenicama i sl.

Za vrijeme rada motora zabranjeno je da se mašina snabdjeva gorivom ili mazivom, kao i da se obavljaju bilo kakve popravke na njoj. Podmazivanje i remont buldozera treba da se izvodi kad je motor ugašen i spušten raonik na zemlju. Podmazivanje u pokretu, regulisanje i posebno bilo kakve popravke ne dopuštaju se.

Prije nego što buldozer krene sa mjesta rukovalac je dužan da se uvjeri da u blizini nema ljudi i bilo kakvih predmeta na gusjenicama. Pred početak rada buldozera predio rada treba da se očisti od kabastih predmeta.

Zabranjeno je da se izvodi spuštanje buldozera po terenu sa nagibom većim od 30°, zadržavanje na padovima sa podignutim nožem. Pri kretanju buldozera uz nagib neophodno je da se pazi da nož ne zakačinje za zemlju.

Pri radu na tvrdom terenu zabranjeno je da se izvode oštri pokreti pri razgrtanju zemlje, jer to može da izazove kidanje i klizanje traktora, a takođe i lomljenje zadnje osovine.

Prije silaska sa mašine ručica mjenjača treba da se stavi u neutralan položaj ili na siguran način da se isključi spojnica (kuplung).

Za rad noću buldozer mora da bude obezbjeđen ispravnim osvetljenjem.

Kod radova sa kompleksnom mehanizacijom proizvodnog procesa rukovalac buldozera je dužan da se upozna sa osnovnim pravilima zaštite na radu, za svaku mašinu, koja učestvuje u radnom procesu.

Nepravilnim i nepropisnim radom, rukovaoc može dovesti u opasnost ne samo sopstveni već i život drugih zaposlenih.

Rukovaoc građevinske mašine je, uglavnom, samostalan u svom poslu pa je samokontrola i odgovornost tim veća.

Pravilno i sigurno postavljanje mašine je prvi uslov za bezbjedan rad. Ne ustručavaj se da konsultuješ stručnjaka za ovo.

Građevinskim mašinama ne smiju da upravljati neovlašćena i neosposobljena lica.

Prije otpočinjanja rada rukovaoc građevinske mašine dužan je provjeriti da li oko mašine, na njoj ili ispod sredstava za rad nema zaposlenih ili predmeta.

Svako sredstvo za rad mora biti pregledano od strane stručne komisije i to: prije puštanja u rad, poslije izvršene generalne opravke i u toku rada, nakon propisanog vremena i ako se mašina premješta sa jednog gradilišta na drugo, a pri tom se demontira i ponovo montira.

Pri pokretanju građevinske mašine rukovaoc je dužan obavijestiti neposrednu okolinu na način koji se dobro čuje i koji je razumljiv.

Rukovaoc građevinske mašine je dužan **Obavezno** zaustaviti istu ako se dogodi:

- spadanje užeta, lanca, gusjenice, točka ili drugog uređaja sa pokretnih djelova sredstava za rad,
- čvor ili petlja na užetu,
- oštećenje ili kvar sigurnostnih ili signalnih uređaja na sredstvima za rad,
- neprirodno zujanje, lupanje, škripanje i slične akustične pojave,
- pregrijevanje mašine ili njena pogonska instalacija,
- nailazak na nepredviđene prepreke (podzemna i nadzemna instalacija
- zaostali ratni materijal, predmeti sumnjivog porijekla i slično),
- ako rukovaocu naglo pozli ili se oseća nesposobnim za nastavak posla,
- ako se rukovaoc povrijedi ili neki drugi zaposleni u blizini,
- sredstvo za rad zaustaviti i kada atmosferske prilike, onemogućavaju dobar vidik i odgovarajuću bezbjednost u radu.

Pri utovaru materijala pomoću građevinskih mašina, posebnu pažnju obratiti na način utovara kako ne bi došlo do povrjeđivanja nekog u okolini ili oštećenja vozila.

Sa građevinskim mašinama kretati pažljivo i lagano bez trzaja i potresa.

Auto dizalica

Teren, po kome se ove dizalice u radu kreću, treba da bude poravnjat i odgovarajuće pripremljen.

Za sigurno izvođenje radova, u prvom redu za povećanje stabilnosti, dizalice se snabdijevaju, kao po pravilu, dopunskim podupiračima (osloncima). Pri radu bez oslonca nosivost dizalice naglo pada.

Zbog toga je, kod podizanja tereta, čija je težina blizu maksimalno dozvoljenoj (za odgovarajući raspon strijele) ili je nepoznata, primjena podupirača obavezna; pri tome mora da se primijene svi postojeći oslonci kod dizalice.

Rad sa autodizalicom dozvoljava se samo licima koja imaju dozvolu za upravljanje automobilom i autodizalicom. Dizaličar upravlja dizalicom iz specijalne kabine pričvršćene na okretnoj platformi.

Ako imamo u vidu specijalnost konstrukcije i rada autodizalice, pored zahtjeva zaštite na radu, navedenih naprijed, rukovaocu autodizalice pri radu je zabranjeno:

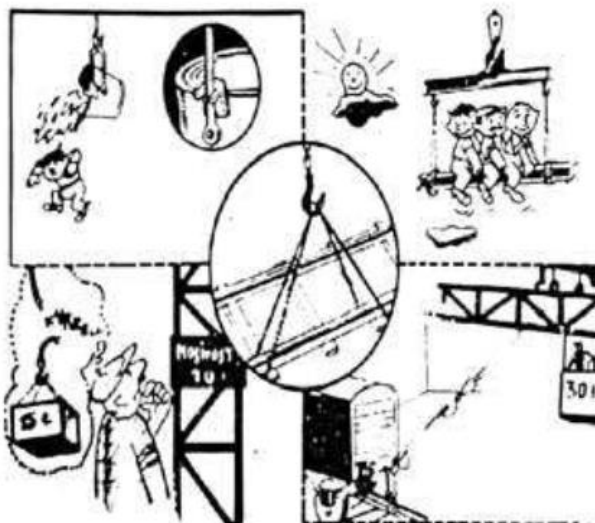
- isključivanje mjenjača brzina pri ubrzanom kretanju dizalice,
- podizanje većih tereta, pa makar i ravnomjerno prije postavljanja dopunskih oslonaca,
- podizanje tereta čija težina prelazi nosivost datu u uputstvu proizvođača, za odgovarajući raspon strijele.

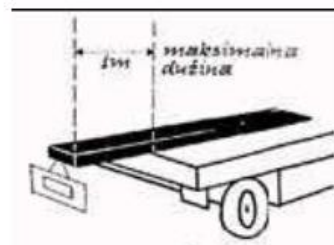
Pred početak rada sa autodizalicom dizaličar je obavezan da provjeri ispravnost podupirača. Prije početka rada rukovalac je dužan da provjeri, takođe, ispravnost osvjetljenja radnog mjesta.

Nije dozvoljeno da se istovremeno premješta dizalica i razvlači strijela.

Prilikom postavljanja dizalice na dopunske oslonce rukovalac je dužan da nastoji da budu ispravni i da provjeri da li su ispod njih podmetnuti čvrsti i izdržljivi predmeti. Podmetanje slabih predmeta ispod podupirača koji mogu da se polome ili sa kojih može da klizne oslonac pri podizanju tereta ili okretanju dizalice, ne dozvoljava se.

Da bi se izbjegle havarije i povrede na radu, mašinista dizalice je dužan da sa dizalicom vozi (kao inventar) podmetače za podupirače autodizalice, što isključuje mogućnost da se za ove koriste predmeti koji se slučajno nađu.

U slučaju kada se radi sa zapaljivim materijalima (teretom) ili kada se nalazi na teritoriji na kojoj je povećana opasnost od požara, dizaličar je dužan da na to upozori signaliste i druga lica koja dizalicu poslužuju, da im zabrani da puše i da ne dozvoli rad pri kome se javljaju varničenja. Ako na dizalici, i pored svega, izbije požar, dizaličar je dužan da, bez razmišljanja, pristupi gašenju, a istovremeno da preko jednog od članova ekipe pozove najbližu vatrogasnu ekipu.

Za vrijeme rada dizalice zabranjeno je svako kretanje na njoj, a posebno stajanje pored njene platforme ili prelaženje sa pokretnog na nepokretni dio.

Rukovalac treba obavezno da se uvjeri da nema lica između tereta koji se podiže i platforme objekta koji se siječe. Isto tako treba da se uvjeri u nemogućnost da strijela ili teret koji se podiže zakači za zidove, stubove itd.

Zabranjen je prevoz lica autodizalicom, osim lica koja na njoj neposredno rade.

1.1.14. Smještaj građevinskih mašina, sredstava za rad i alata

Sve građevinske mašine i sredstva za rad potrebno je postaviti na bezbjedno – odgovarajuće mjesto s obzirom na vrstu posla koji se obavlja na gradilištu.

Za sva korištena sredstva rada potrebno je pribaviti odgovarajuću dokumentaciju o primjeni mjera i propisa iz zaštite na radu od ovlaštene institucije.

Rukovanje i održavanje navedenih sredstava rada može se povjeriti samo licu koje je stručno osposobljeno za takav rad i ispunjava određene uslove u smislu stručne, zdravstvene i druge podobnosti o čemu se mora voditi evidencija.

Ručni alat i oprema kao što su bušilice, brusilice, aparat za autogeno zavarivanje aparat za el. Zavarivanje, pumpe za izbacivanje vode i sl. Moraju biti posebno uskladišteni s tim da je lice zaduženo za njihovo izdavanje dužno isto izdati u ispravnom stanju. Samohodne građevinske mašine kao što su (auto dizalice, kamioni i sl.) trebaju biti ostavljena na sigurno mjesto uz obezbjeđenje čuvarske službe.

1.1.15. Ostala sredstva za rad

Brusilice

Prije početka rada izvršiti pregled ispravnosti brusilica i brusnih ploča (zamjena).

Za brušenje se smije upotrebiti samo ispravan brusni kamen bez fizičkih oštećenja i naprslina. Sve brusilice moraju imati zaštitni lim u skladu sa propisima o zaštiti na radu. Zaštitni lim mora da pokriva najmanje $\frac{3}{4}$ obima ploče. Brusna ploča na brusilici mora biti monitorana uz pomoć priborice sa podmetačima koje moraju biti dobro pritegnute. Pri radu sa brusilicama obavezna je upotreba zaštitnih naočara sa providnim staklom. Zabranjeno je brusnu ploču zaustavljati rukom već se mora dozvoliti da se sama zaustavi.

Sve neispravnosti na električnoj instalaciji obavezno se moraju prijaviti neposrednom rukovodiocu koji će preduzeti mjere za njihovo otklanjanje.

Priključne provodnike za dovod električne energije treba zaštititi od mehaničkih oštećenja.

Zabranjena je upotreba oštećenih i neispravnih provodnika i priključaka.

Pri radu na brusilici nema mnogo različitih opasnosti, ali su posljedice nezgoda mnogo teže. Brusno kolo se okreće velikom brzinom, pa postoji opasnost od odlijetanja čestita u okolni prostor. Zbog toga su vrlo česte povrijeđene oči. Da bi se spriječile povrijeđene oči, danas postoje veoma uspješna zaštitna sredstva; kao što su zaštitno staklo, zaštitne naočare i štitnici za oči i lice, koji se pri radu na brusilici moraju obavezno primjenjivati. Uz zaštitno staklo, koje je obavezno na brusilici, potrebno je nositi i zaštitne naočare. Naime, zaštitno staklo nije uvijek dovoljno veliko, pa kraj njega sitne čestite mogu odletjeti u oko zaposlenog.

Pri radu na brusilici obavezna je upotreba zaštitnog stakla i zaštitnih naočara.

Veoma teške posljedice za zaposlenog može uzrokovati rasprsnuće brusne ploče, do kojeg dolazi zbog nekoliko razloga, na primjer zbog:

- postavljanja brusne ploče kojemu je najveći dozvoljeni broj okretaja manji od broja okretaja vretena brusilice;
- nastale neispravnim transportovanjem ili montiranjem brusne ploče;
- neispravnog rada s novom brusnom pločom;
- uklještenja predmeta između brusne ploče i naslona;
- neispravnog poravnavanja i istrošenog brusne ploče;
- prekomjernih vibracija itd.

Dok radite na brusilici obavezno primijenite zaštitni oklop ili sigurnosne prirubnice.

Zaštitni oklop i sigurnosne prirubnice samo su krajnja tehnička mjera zaštite, koja treba da spriječi ozljeđivanje komadićima rasprsnutog brusne ploče. Međutim, da ne bi došlo do rasprsnuća, neophodno je pridržavati se i sljedećih mjera zaštite:

Aparatura za autogeno rezanje

Licu koje radi na autogenom sječenju je potrebno dati na raspolaganje sledeća sredstva i opremu lične zaštite na radu:

- radno odijelo – kombinezon otporan na vatru,
- zaštitne cipele sa gumenim đonom i čeličnom kapicom,
- maska fotosenzibilna,
- naočare sa zasjenčenjem,
- zaštitne rukavice varilačke – duge,
- zaštitna maska,
- respirator,
- zaštitni opasač za rad na visini – po potrebi,
- pojas za spasavanje – po potrebi.

NAPOMENA:

- Prilikom sječenja težih metalnih djelova, potrebno je prvo napraviti otvor na dijelu koji se odvaja, zatim ga na podesan i siguran način vezati prihvatinim alatom auto dizalice a nakon toga vršiti potpuno sječenje i odvajanje;
- Nakon toga izvršiti utovar odvojenog dijela na kamion a ako se radi o većim težinama i dimenzijama isti odložiti na podesne klocne na platou radi daljeg rezanja;

- svakog autogenog varioca – sjekača je potrebno „pokriti“ obezbijediti proptiv požarnim aparatom za gašenje: S-6 i S9

Gasovi koji se stvaraju ili upotrebljavaju pri autogenom zavarivanju imaju opasne osobine čije je poznavanje neophodno da bi se spriječilo nastajanje opasnosti.

Acetilen C_2H_2 se raspada pri srazmjerno malom natpitisu na svoje sastojke ugljenik i vodonik.

Prilikom odavanja toplote njegova zapremina se uvećava za 11 puta tako da se ovdje može da govori o eksplozivnom djelovanju.

Otuda acetilenski regulatori pritiska smiju da budu podešeni na najviše 1,5 bari.

1,5 – 82 prostorna dijela acetilena u vazduhu i 1,5 – 93 prostorna dijela acetilena u kiseoniku su zapaljivi, što znači da skoro sve moguće mješavine mogu da eksplodiraju.

I najobičniji metalni predmet koji se udara može da stvori varnicu za paljenje.

Kiseonik O_2 – normalan procenat kiseonika u vazduhu iznosi oko 21%. Ako se ovaj procenat povećava petostruko na 100%, onda se javlja enormno povećanje brzine sagorjevanja koje se penje na 60-struko. Ovome treba dodati da sa brzinom sagorjevanja raste takođe i temperatura sagorjevanja.

Zatoničko ne treba vršiti provjetranje čistim kiseonikom!

Nitrozni gasovi se stvaraju kada pri temperaturi od $3000^{\circ}C$ azot oksidiše u azotni oksid i ovaj se brzo – koliko je to prilikom zavarivanja-sječenja moguće – rashlađuje ispod $700^{\circ}C$.

Nitrozni gasovi koje stvara acetilenski gorionik sastavljeni su od oko 92% NO i oko 8% NO_2 .

Azotni monoksid NO ima isto kao i ugljen-monoksid osobinu da se vezuje za crvena krvna zrnca i da ometa transport kiseonika.

Pošto je NO bezbojan i bez mirisa, to varilac ne može svojim čulima da ga osjeti. NO oksidiše na vazduhu brzo u azotni oksid NO_2 . Dejstvo ovog gasa manifestuje se nakon 6-12h.

Oštećenje se manifestuje kao tegobe pri disanju zatim kašljanje, krvav ispljuvak, do vode u plućima sa mogućim i smrtnim ishodom.

Azotni dioksid ima lak peckajući slatunjav miris, koji u malim koncentracijama stvara prijatan osjećaj i otuda se i potcjenjuje i ako MDK – vrijednost iznosi samo 5 ppm.

Boce sa gasom koje su upotrebljavaju pri autogenom zavarivanju i sječenju regulisane su naredbom o komprimiranom gasu. One smiju da se pune tek nakon provjere i obilježavanja a potom se stručno transportuju do radilišta.

Međutim, one i na radilištu moraju da budu stručno tretirane kako bi se izbjegle opasnosti od nesreća.

U cilju zaštite osjetljivih ventila i boce smiju da se transportuju samo sa postavljenim zaštitnim kapama.

Pošto pritisak u boci u velikoj mjeri zavisi od temperature, postoji mogućnost da pri niskim temperaturama dađe do zabune, odnosno da se pune boce zamijene praznin.

Zato a sobzirom da boce nijesu nikada sasvim prazne – moraju ventili upotrijebljenih boca da budu uvijek zatvoreni.

SKLADIŠTENJE

Skladišta za boce mora da zadovoljavaju sljedeće zahtjeve:

- Boce sa raznim vrstama komprimiranog gasa ne smiju da se skladište jedna iznad druge.
- Boce mora da se skladište uspravno i da se lancima ili drugim držačima obezbijede da ne mogu da se prevrnu. Na taj način će se izbjeći povrede, opasna udaranja boce i oštećenja armature.
- Zagrijavanje boce može znatno da poveća pritisak gasa. Zato napunjene boce treba skloniti od sunca. Da bi se preduprijedilo prskanje boca, ove treba da se takođe, zaštite od ekstremno niskih temperatura.

Izvođač radova neće vršiti skladištenje boca na mjesto izvođenja radova, već će dovoziti količinu za dnevnu potrebu, tj. Neće raditi poseban objekat za smještaj boca sa gasovima za autogeno sječenje.

U prečniku od 1 m oko acetilenske boce je zabranjeno sledeće:

- zavarivati,
- rad sa vatrom, užarenim predmetima, otvorenim svjetlom,
- pušenje,
- skladištenje lako zapaljivih ili eksplozivnih materijala.

EKSPLOZIJE ACETILENSKIH BOCA

Prskanje boce javlja se usljed razlaganja acetilena čiji uzrok može da bude:

- povratno dejstvo plamena iz gorionika,
- spoljašnje zagrijavanje boce,
- paljenje acetilena na ventilu boce ili ventilu za regulaciju pritiska.

Preventiva

- Ne treba raditi sa gorionikom koji praska,
- treba ugraditi osigurač od povratnog dejstva plamena ,
- boce ne treba izlagati dejstvu jake toplote,
- armature treba zadihtovati da ne izlazi gas,
- razlaganje acetilena treba otkriti što je moguće ranije i spriječiti njegov dalji razvoj.

Šta treba raditi u slučaju da se boca upali

Ventil na boci još uvijek može da se zatvori:

- ventil odmah zatvoriti,
- armaturu skinuti odvrtanjem,
- ventil na boci ponovo pažljivo otvoriti. Ako ne izlazi čađ ili dim i ako je miris gasa normalan, onda može da se nastavi sa radom,
- prekontrolisati zidove boce ponovnim pipanjem da se eventualno nijesu zagrijali,
- ugasiti plamen samo u roku od jedne minute od kako je započeo požar.

Poslije toga prijeti opasnost od eksplozije (treba upotrijebiti aparat za suvo gašenje požara ili aparat sa ugljenikom).

- Okolinu treba brzo raščistiti,
- Boce hladiti vodom sa zaklonjenog mjesta i velike razdaljine.

Prskanje boca i požari, i onda kad su bez ljudskih žrtava i povreda. Mora da se prijavljuju nadležnim institucijama. Boce koje su gorjele treba da se obeleže i da se povuku iz

upotrebe. Isporučilac treba prilikom vraćanja da obavijesti da je boca gorjela jer požar može da izmijeni osobine materijala.

ARMATURE

Pored ventila na boci posebnu opasnost od povreda predstavljaju i smanjivači pritiska na bocama sa kiseonikom.

MONTAŽA

Ako neko strano tijelo dopre u smanjivač pritiska, onda je ugrožena njegova sigurnosna funkcija.

Kratkotrajnim otvaranjem ventila na boci treba priključak za smanjivač pritiska izduvati prije namještanja.

Smanjivač pritiska na boci mora da je tako namješten da je opasnost od lizajućeg plamena maksimalno smanjena.

Zato priključci za crijeva ne smiju da budu usmjereni na druge boce sa gasom. Najmanja opasnost postoji, uglavnom, onda kada sigurnosni ventil izduvava na gore a poklopac sa oprugom može da odleti na dolje.

UKOVANJE

Specijalnim armaturama sa kiseonikom ne smije da se rukuje tako da se one cimaju. Stalno mora da se vodi računa o besprekornim priključcima i spojevima crijeva. U drugom pak slučaju stvaraju se udari pritiska da smanjivač pritiska gori u vidu eksplozije. Nije nikakva rijetkost da pri tome doleti bijelo užaren čelični dio. Armatura sa kiseonikom ne smije zbog opasnosti od paljenja da se rukuje masnim rukama.

CRJEVA

Crijeva predstavljaju pri nesvrishodnom rukovanju posebna slaba mjesta na putu gasa od boce do gorionika. I kod crijeva koja su napravljena po normama ima mjesta koja nisu najbolje zaptivena što može da ima za posljedicu požar ili eksploziju. Zato sredstva treba da se brižljivo zaštite od oštećenja svih vrsta. Oštećenja od savijanja crijeva javljaju se, prije svega, kako je iskustvo pokazalo, na priključcima za smanjivač pritiska i priključak za gorionik.

Mjesta koja nijesu dobro zaptivena treba brižljivo i stručno popraviti.

Ne dozvoljava se da se za vezivanje upotrebljava žica. Ona siječe crijevo često se na njoj povrede i ruke a sem toga ona može u svako doba da se slomi.

Bakarna cijev koja se često koristi u instalaciji i često se srijeće na gradilištima ne smije nikako da se upotrijebi kao spojni komad jer ona sa acetilenom stvara eksplozivni bakarni acetilid.

Prilikom popravke oštećenih crijeva treba voditi računa o tome da u crijevo nisu dospjela strana tijela koja mogu da začepi djelove gorionika.

Acetilenska crijeva moraju da budu dugačka najmanje 3m.

Ona se prije prvog korišćenja produvaju vazduhom ili inertnim gasom.

Prilikom produvanja crijeva za kiseonik vazduhom uvijek treba voditi računa o tome da u vazduhu nema magle od ulja.

U stalno odžavanje crijeva spada i svrshodno skladištenje pri kome mora da se izbjegava savijanje crijeva.

GORIONICI

Prilikom puštanja u rad injektorskih gorionika treba voditi računa o tome da budu otvoreni prvo ventil za kiseonik a onda ventil za gorući gas.

Razlog za to je vrlo jednostavan:

Pošto se kiseonik dovodi sa znatno višim pritiskom nego gorući gas, on ga usisava besprekorno samo onda kada on ispred sebe ima gorionik. Prilikom zaustavljanja gorionika treba postupiti obrnuto, odnosno zatvoriti prvo ventil za gorući gas a potom ventil za kiseonik.

Gorionici mora da se besprekorno odžavaju. Tu spada takođe i to da se oni odlažu samo na čiste površine. Tako se sprječava da se mlaznica gorionika začepi prljavštinom, onda usisno dejstvo gorionika ostaje konstantno a takođe se izbjegavaju i opasni ostaci od gasa.

Da bi se prilikom promjene umetka za gorionik spriječilo prodiranje kiseonika u vod za dovod gorućeg gasa navrtka mora da se zategne ključem a ne rukom.

Usisno dejstvo gorionika treba redovno kontrolisati na naglavak za gorući gas.

Kad su duže pauze u radu, treba sem ventila na boci za gas takođe čvrsto zategnuti i ventil na gorioniku. Ako eventualno i pored svega ovoga izlazi gas priključeni gorionik ne smije zbog opasnosti od eksplozije da se ostavlja u tijesnim prostorijama ili kutijama za alat.

Takođe i gorionike smiju da popravljaju samo stručna lica.

1.1.16. Zaštita od pada sa visine ili u dubinu

Na ovom gradilištu postoje mjesta rada koja predstavljaju opasnost od pada sa visine ili u dubinu. Da bi rad bio bezbjedniji, obradićemo ovu materiju kroz nekoliko načina zaštite:

- Zaštitna ograda,
- Poklopci,
- Ljestve.

Zaštitna ograda

Zaštitne ograde moraju se postaviti na svim mjestima rada, gdje postoji opasnost od pada s visine ili u dubinu, a nalaze se na visini višoj od 100cm od tla ili je otvor u blizini tog mjesta veće dubine od 100cm.

Sve zaštitne ograde moraju biti visoke najmanje 100cm sa tri vodoravne prečke. Razmak između prečki kod ograde ne smije biti veći od 30cm. Donja prečka, odnosno ivična zaštita mora biti visoka najmanje 20cm. Svaka zaštitna ograda mora biti tako čvrsta da bez oštećenja podnese bočni pritisak na rukohvat od 30 kp/m.

Poklopci

Zaštitni poklopci moraju se postaviti na sve otvore u tlu ako postoji mogućnost propadanja tijela ili samo jedne noge. Poklopci moraju potpuno prekriti otvor i moraju se tako izvesti da onemoguće njihovo pomjeranje.

Ljestve

Strane ljestvi ukoliko su od drveta moraju biti iz jednog komada i to od zdravog drveta. Dimenzije strana drvenih ljestvi moraju biti 7 x 3. Ako se na gradilištu prave lestve duže od 5m. Dimenzije moraju biti 8 x 3,2cm. Prečke drvenih ljestvi moraju biti od tvrdog

drveta okruglog ili kvadratnog presjeka urezane u strane lestvi. Širina lestvi između strana mora biti najmanje 45cm. A razmak između ivica prečki ne smije biti veći od 32cm.

Ljestve duže od 400cm. Moraju biti osigurane metalnim utegama. Ljestve moraju prelaziti ivicu na koju su naslonjene najmanje za 75cm. Nagib ljestvica prema vertikali ne smije biti ni veliki ni mali. Smatra se da je najpogodniji nagib kada je oslonac izmaknut za $\frac{1}{4}$ dubine ljestvica (na 4 metra – 1 metar).

Ukoliko se ne može zaposleni obezbijediti pri radu na visini na drugi način, istom dati na upotrebu zaštitni pojas.

1.1.17. Štetni gasovi, prašina, para i opasnost od požara

Rad na mjestima gdje se pojavljuju štetni gasovi, prašina i para, odnosno na poslovima na kojima postoji opasnost od profesionalnih oboljenja i oštećanja zdravlja, koje su prisutne u radnoj atmosferi, treba obavljati uz obaveznu primjenu odgovarajućih mjera zaštite. Na ovom gradilištu će se uglavnom pojavljivati **štetne pare i gasovi** na mjestima gdje se vrši autogeno rezanje. Za zaštitu zaposlenih koji obavljaju poslove na mjestima gdje se pojavljuju štetni gasovi, prašina i pare koristiće se: tehničke mjere zaštite sredstva i oprema za ličnu zaštitu zaposlenih (respirator, zaštitne naočare, zaštitna maska i dr.). Pojava vatre je moguća u eventualnim slučajevima kod radova na autogenom rezanju. Pri takvim radovima se moraju primijeniti posebne mjere zaštite od požara imajući u vidu okolnosti i obim navedenog posla. Kod korištenja boca za acetile i kiseonik moraju se primijeniti sve mjere zaštite kako ne bi došlo do nastanka i širenja požara, a što se prvenstveno odnosi na (mjesto korištenja, način korištenja, vrstu korištenog alata i sl.).

Kiseoničke i acitilenske boce ne smiju se izlagati uticaju sunca i moraju se držati odvojene prazne od punih u uspravnom položaju, a ako se koriste na kolicima dozvoljen je maksimalan nagib 45°. Kod rada sa ovakvim sredstvima, zaposleni trebaju koristiti odgovarajuću zaštitnu opremu i istima staviti na raspolaganje potreban broj vatrogasnih aparata tip «S» i »CO2». Svi zaposleni trebaju biti obučeni sa rukovanjem navedenih prenosnih aparata a naročito oni koji rade sa acitilenom. Pri ovim radovima neophodna je kontrola neposrednog rukovodioca.

1.1.18. Rad više poslodavaca na rušenju objekata

Kada dva ili više poslodavaca istovremeno izvode radove na istom odnosno zajedničkom gradilištu ili radilištu, svaki od njih je dužan da organizuje izvođenje radova tako da zaposleni jednog poslodavca pri izvođenju radova ne ugrožavaju sigurnost i život zaposlenih kod drugih poslodavaca.

Investitor i svi poslodavci koji izvode građevinske radove dužni su da, prije početka radova, **zaključe ugovor** o organizovanju i sprovođenju mjera zaštite na radu, kao i o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima.

Ugovor se obavezno dostavlja inspekciji rada, najkasnije pet dana prije početka radova.

Kada se u procesu rada na gradilištu pored glavnog izvođača uključuju podizvođači i kooperanti, ugovorom se moraju predvideti sledeće obaveze:

2. da dostave prijavu početka radova;
3. da dostave elaborat o zaštiti na radu za svoj dio posla;

- da za zaposlene koji će raditi na mjestima sa posebnim uslovima rada, dostavi dokaze da ispunjavaju predviđene uslove;
- dokaz o ispravnosti sredstava za rad na mehanizovani pogon koja će koristiti u toku izvođenja ugovorenih radova.

Bez ispunjenje uslova iz prethodnog stava podizvođač odnosno kooperant ne može biti uveden u proces rada na gradilištu ili proizvodnom pogonu glavnog izvođača.

2.3.Zdravstveni bezbjedonosni standardi

1.4.1. Organizovanje prve pomoći na rušenju objekata

Osposobljavanje lica za pružanje prve pomoći

U skladu sa opštim aktom društva, od tehničkog i nadzornog osoblja dva zaposlena na izvođenju predmetnih radova, moraju biti osposobljena za pružanje prve pomoći.

Zaposleni koji su osposobljeni za pružanje prve pomoći moraju biti snabdjeveni pismenim uputstvom o pružanju prve pomoći.

Materijal i oprema za pružanje prve pomoći

Na gradilištu se mora nalaziti ormarić snabdjeven sanitetskim materijalom i sredstvima za pružanje prve pomoći:

- 2 flaster zavoja;
- 5 manjih i 5 većih sterilnih (prvih) zavoja za prvu pomoć;
- 4 komada kaliko – zavoja dužine 5m a širine 8cm;
- 2 trougle marame i 4 sigurnosne igle ;
- 3 paketića bijele vate, od 10gr i 1 paket obične vate od 100gr;
- 6 komada naprstka od kope u tri veličine;
- 1 makaze za rezanje zavoja, sa zavrnutom glavom;
- 1 manja anatomska pinceta;
- Esmarh guma 80 do 100 cm dužine, a 2,5 cm širine;
- 4 udlage za prelom kostiju vatirane;
- 2 komada Kramerovih po 100cm i 2 komada po 50 cm dužine, a 10cm širine.

U ormariću se ne smije stavljati materijal koji se ne smatra sanitetskim materijalom. Ormarić se mora održavati u urednom stanju.

Ormarić će biti smješten na gradilištu, odnosno zbog nepostojanja kancelarija isti mora biti u neposrednoj blizini i zaključan.

Ormarić za pružanje prve pomoći mora biti obojen bijelom bojom i označen crvenim krstom.

Na ormariću mora biti označeno sledeće:

- adresa najbližeg ljekara (po mogućstvu i telefonski broj)
- adresa i telefonski broj najbliže zdravstvene ustanove,
- imena zaposlenih osposobljenih za pružanje prve pomoći;

Organizacija pružanja prve pomoći

Osobe osposobljene za pružanje prve pomoći dužne su hitno intervenisati u slučaju povrede ili naglog oboljenja zaposlenih na gradilištu.

Ukoliko je povreda takve prirode da se hitna intervencija na gradilištu ne može smatrati konačnom, već je potrebna stručna pomoć medicinskog osoblja, rukovodilac gradilišta,

treba organizovati pozivanje kola hitne pomoći, odnosno organizovati odgovarajući prevoz povređenog u zdravstvenu ustanovu.

Odgovarajućim prevoznim sredstvom smatra se samo ono u kojem se povređeni zaposleni može prevoziti u ležećem položaju.

Osoba koja organizuje prevoz povređenog prevoznim sredstvo sa gradilišta, dužna je prije nego što izda takav talog, potpuno sigurno utvrditi da se stanje oboljelog usled prevoza ili prenosa neće pogoršati. Ukoliko ova osoba nije u to sigurna, treba sačekati dolazak hitne pomoći.

1.4.2. Zaštita od požara na lokaciji rušenja objekata

U cilju zaštite od požara potrebno je preduzeti odgovarajuće mjere zaštite u tom cilju i obezbjediti odgovarajući broj sredstava za zaštitu od požara.

Gradilište obezbjediti sa:

- dva aparata za gašenje požara prahom S9,
- buretom vode,
- burem pijeska,
- garniturom lopata, kofe i dr.

Aparati za gašenje požara, kao i opreme za gašenje požara, moraju biti redovno pregledani.

Vatrogasna oprema mora biti obojena crvenom bojom.

1.4.3. Lista opasnih materija i supstanci koji se koriste na gradilištu, rad sa opasnim materijama na gradilištu i smeštaj zapaljivih tečnosti

Pod opasnim materijama na gradilištu podrazumevaju se materije koje mogu prouzrokovati požar, eksploziju, trovanje i slične štetne posledice. Lako zapaljivi građevinski materijal (daske, grede, letve i drugo) mora se na gradilištu slagati na mestima udaljenim od toplotnog izvora. Otpatci od drveta (strugotine, šuške, iverje i drugo) moraju se uklanjati na mesta obezbeđena od požara.

Na svim mestima na gradilištu na kojima postoji opasnost od paljenja lako zapaljivog materijala moraju se sprovesti zaštitne mere predviđene važećim propisima o zaštiti od požara.

Za smeštaj zapaljive tečnosti određuje se posebna prostorija u kojoj se ne mogu držati drugi materijali. Prostorija mora imati prirodnu ventilaciju i pod koji je izrađen sa blagim padom, kakobi se eventualno izlivena zapaljiva tečnost slobodnim padom skupljala u posebno izrađen šaht. Električne instalacije u ovakvim prostorijama moraju biti izvedene po odgovarajućim propisima (S ili Ex izvedba i sl.).

Burad sa zapaljivom tečnošću postavljaju se i skladište na drvene grede ili daske da bi se izbeglo eventualno varničenje između metala i betona.

Burad sa zapaljivom tečnošću može se eventualno otvarati ključem koji je izrađen od mekog materijala koji u dodiru sa metalnim buradima ne varniči.

U prostorijama gde se radi sa zapaljivim tečnostima zabranjeno je unositi otvoren plamen ili pušiti. Pošto svaka zapaljiva tečnost isparava u zapaljivu paru, pušenje u ovakvim prostorijama i unošenje otvorenog plamena zabranjeno je, jer može izazvati eksploziju.

1.4.4. Obezbjedenje opasnih mjesta i ugroženih prostora na lokaciji rušenja objekata

Tokom izvođenja radova će se pojaviti različiti izvori opasnosti kao normalna pojava procesa rušenja objekata ili kao posljedica neispravnog postupka rada.

Da bi se spriječile neželjene posljedice odnosno nesreće i povrede na radu, svi radovi kod kojih pojavljuju bilo kakve opasnosti moraju se izvoditi na osnovu utvrđenog kriterijuma, odnosno tehničkih upustava i režima rada.

1.4.5. Poslovi sa posebnim uslovima rada na rušenju objekata

Kao poslovi sa posebnim uslovima rada na gradilištu smatraju se poslovi odnosno radni zadaci kod kojih se u toku rada javljaju povećane opasnosti od povređivanja, profesionalnih i drugih oboljenja i za čije je vršenje potrebna posebna zdravstvena, fizička i psihička podobnost, stručna sprema i doba života zaposlenih.

Kao poslovi sa posebnim uslovima rada na rušenju objekata smatraju se :

- poslovi mašiniste na građevinskim mašinama,
- poslovi vozača teretnih vozila,
- zaposleni koji rade na autogenom sječenju,
- zaposleni koji rade na visini – građevinski i pomoćni radnici.

Zaposleni koji se raspoređuju na ovim poslovima moraju posjedovati ljekarsko uvjerenje da su zdravi i sposobni za obavljanje tih poslova, moraju imati odgovarajuću stručnu osposobljenost i biti stariji od 18 godina. Ako zaposleni mijenjaju mjesta rada u istoj struci pa dolaze na poslove sa posebnim uslovima rada, moraju se predhodno uputiti na specijalistički ljekarski pregled.

Kako radne zadatke ovim zaposlenima određuje neposredni rukovodilac, dužan je da o tome obavijesti rukovodioca gradilišta koji će se odgovarajućom službom u radnoj organizaciji organizovati pomenuti pregled.

Ukoliko zaposleni iz grupe poslova sa posebnim uslovima rada ne ispunjavaju navedene zahtjeve, moraju se odmah premjestiti na druge poslove.

1.4.6. Lična zaštitna sredstva i oprema zaposlenih

Budući da je primjenom tehničkih mjera zaštite nemoguće anulirati moguće opasnosti na otvorenom prostoru za zaštitu zaposlenih koji obavljaju poslove sa posebnim uslovima rada pored ostalih mjera zaštite (organizacionih, tehnoloških, tehničkih, i dr.) zaposlenih je potrebno obezbjediti i dati na korišćenje lična zaštitna sredstva i opremu i to:

- zaštitni šlem,
- zaštitne naočare s providnim staklom,
- štitnik za oči i lice,
- ušni čepovi protiv buke,
- respirator,
- maska za zaštitu od prašine
- kožne zaštitne rukavice,
- gumene rukavice za električare,
- zaštitne cipele sa čeličnom kapicom,
- kožna zaštitna pregača za sjekače,

- zaštitno odijelo,
- zaštitni opasač,
- zaštitni fluorescentni prslik,
- sredstva i oprema za zaštitu od atmosferskih nepogoda (kabanice, čizme i dr.) i
- sredstva i oprema za zaštitu od hladnoće (grudnjaci, jakne i sl.)

2.4. Zaštita životne sredine

Uticaj rušenja na okolinu može se sagledati kroz:

- uticaje kod izvođenja radova rušenja (rad mehanizacije: buka, prašina, zagađenje vazduha, neplanirani kvarovi na mašinama-gubitak ulja i sl.)
- uticaji kod deponovanja materijala nastalog rušenjem (deponovanje građevinskog šuta, deponovanje neopasnog tehnološkog otpada deponiranje opasnog tehnološkog otpada)

Parcele na kojima su locirani predmetni objekat su dio šireg terena koji je relativno ravan. Nije planski oplemenjena zelenilom u skladu sa smjernicama, propisima i preporukama nadležnih službi.

Opisivana djelatnost rušenja predmetnog objekata je takva da u fazi izvođenja radova možemo očekivati stvaranje izvjesnih količina šuta, metala i betona koji će biti odvoženi na prethodno određene lokacije u dogovoru sa lokalnom samoupravom.

Ono što je karakteristika geografskog područja, na kome se nalazi predmetni objekat, jeste da pripada kontinentalnom dijelu zemlje, da se nalazi u blizini puta koji povezuje Bijelo Polje sa drugim kontinentalnim. Kada se govori o obimu mogućeg uticaja projekta na životnu sredinu veoma je važno napomenuti i to da će predmetni objekat biti i saobraćajno veoma dobro povezan (izlazi na lokalnu saobraćajnicu a preko nje na magistralu) tako da ne može doći do indirektnih štetnih uticaja. S obzirom na vrstu djelatnosti i na čin uklanjanja otpada pri rušenju za očekivati je da postoji produkcija štetnih materija koje bi uticale nepovoljno na kvalitet voda, zemljišta i vazduha a libi ova produkcija bila privremenog karaktera. Na ovoj lokaciji nema zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta. Nema kulturno-istorijskih lokaliteta niti arheoloških nalazišta. Već je navedeno da na samoj lokaciji izvođenja projekta ima prirodnih resursa i da je ovo gradska zona 50m. Okolno stanovništvo bi eventualno u kratkotrajnim periodima moglo biti izloženo povećanim uticajima buke prije svega, vibracija ali ne izračenja koja bi se eventualno mogla pojaviti prilikom rušenja predmetnog objekta. Broj zaposlenih na rušenju objekta će biti toliki da se neće bitnije promijeniti struktura i brojno stanovništvo ovog područja što bi uticalo negativno na životnu sredinu.

S obzirom na vrstu djelatnosti, namjenu i na lokaciju može se konstatovati da prilikom izvođenja rušenja predmetnog objekta ne može doći do zagađivanja voda, zemljišta i vazduha u takvom obimu da bi se posljedice mogle osjetiti ni u neposrednom okruženju, a kamoli u nekim susjednim državama. Mogućnost za prekogranični uticaj faktički ne postoji.

U ovom dijelu ćemo govoreći o obimu uticaja spomenuti jedan specifični slučaj a to je stvaranje buke. U cilju smanjenja nivoa buke koja je prisutna na lokaciji, radi zaštite lokalnog stanovništva, gradilište će biti ograđeno a radovi će se izvoditi bez zastoja.

Ovdje je naročito potrebno napomenuti da najveći izvor buke u ovom dijelu grada tj. u ovoj gradskoj zoni predstavlja 35rumskin saobraćaj koji je u ovoj oblasti poprilično frekventan. On ima direktan zvučni uticaj na stambene objekte koji se direktno naslanjaju na saobraćajnice sa kojima je povezan i predmetni objekat.

S obzirom na sve navedeno u dosadašnjem tekstu može se ustvrditi da izvjestan i zanemarljivi obim uticaja rušenja predmetnih objekata na životnu sredinu postoji ali da je privremenog karaktera. Samim tim teško se može govoriti ni o nekom složenom uticaju. Osnov za ovako definisanje obima i sadržaja uticaja je prije svega vrsta djelatnosti kao i karakteristika ovog geografskog područja.

Vjerovatnoća trajnih pominjanih štetnih uticaja predmetnog objekta na životnu sredinu je mala. Ponovo ćemo ovdje napomenuti vrstu djelatnosti koja ne iziskuje upotrebu štetnih i opasnih supstanci. Ukoliko se rušenje objekta obavi kvalitetno i po projektnom rješenju, u toku izvođenja neće doći do emisije nikakvog elektromagnetnog zračenja koja bi djelovala štetno po korisnike i okolno stanovništvo. S obzirom na vrstu djelatnosti neće doći do stvaranja otpadnih materija u takvim količinama koje bi uticale negativno na kvalitet zemljišta, voda, vazduha, biljni i životinjski svijet. Takođe na ovoj lokaciji nema arheoloških nalazišta niti zaštićenih područja.

Na osnovu svega izloženog može se donijeti jedna generalna konstatacija a to je da rušenje predmetnih objekata neće značajno promijeniti postojeće stanje životne sredine na datoj lokaciji, ni u njenom širem okruženju. S obzirom da smo konstatovali određeni – minimalni obim uticaja na životnu sredinu, jasno je da nema učestalosti niti vjerovatnoće ponavljanja tog uticaja.

Mjere zaštite vazduha prilikom izvođenja rušenja objekata

U cilju zaštite kvaliteta vazduha preporučuju se sledeće mjere u toku rušenja:

- Kvašenje manipulativnih površina, puteva i gomila iskopanog materijala (zemlje) i dijelova srušenih objekata u sušnom periodu: visoke temperature vazduha, niska vlažnost vazduha, kako bi se spriječilo raznošenje sitnih čestica vjetrom, odnosno difuzna emisija prašine;
- Za potrebe gradilišta, urediti saobraćajne površine sa čvrstom podlogom tako da se ne diže prašina od vozila ili ne nanosi blato na prilaznu saobraćajnicu;
- Prekrivanje ceradom materijala od rušenja u slučaju pojave jakih vetrova;
- Prilagođavanje brzine vozila prilikom kretanja po zemljanim putevima kao i smanjenje brzine prilikom transporta materijala nastalog od rušenja;
- Na lokaciju dovoziti ispravna mehanizaciju koja je prošla redovne tehničke preglede koji uključuju i mjerenje emisije izduvnih gasova;
- Angažovani radnici na rušenju projekta moraju biti upoznati o potencijalnim uticajima izgradnje projekta na kvalitet vazduha kao i mjerama za njihovo smanjenje.

Mjere zaštite od buke

Mjere zaštite od buke u toku realizacije projekta obuhvataju različite organizacione mjere kojima će se smanjiti emisija buke kao i potencijalni efekti buke na zaposlene u toku rušenja i životnu sredinu. Mjere zaštite koje se predviđaju su sledeće:

- Radovi na rušenju objekata moraju da se odvijaju u toku dana;
- Na mjestu izvođenja radova neophodno je ograničiti brzinu kretanja vozila kojom će se spriječiti moguća prekomjerna emisija buke;
- Prilikom izvođenja rušenja ali i drugih radova, koristiti se samo kamione i mehanizaciju u ispravnom stanju koja ne generiše povišeni nivo buke;
- Cjelokupnu lokaciju izvođenja radova ograditi čime će se koliko toliko ublažiti negativni efekti buke na okolinu naročito istaknuti i impulsni tonovi;
- Angažovani radnici na realizaciji projekta moraju biti upoznati sa potencijalnim uticajima i mjerama za smanjenje uticaja buke na životnu sredinu i lokalnu populaciju.

Mjere zaštite zemljišta

Za zaštitu zemljišta od negativnih uticaja realizacije projekta predlažu se sledeće mjere:

- Prilikom privremenog odlaganja materijala od rušenja i dr.voditi računa da se sitan materijal i zemlja ne rasipaju oko kretanjem vozila i da se ne miješa sa podlogom;
- Maksimalna visina privremeno odložene iskopane zemlje ne smije da prelazi visinu od 2 m, kako bi se izbjeglo zbijanje pod dejstvom težine gornjih slojeva;
- U periodu suvog vremena vršiti kvašenje materijala ili zemlje kako bi se izbegla eolskaerozija, tj. raznošenje sitnih čestica vjetrom i deponovanje na okolno zemljište;
- Prilikom transporta vršiti pokrivanje materijala nastalog od rušenja;
- Prilikom transporta iskopanog i materijala nastalog od rušenja odrediti granične brzine kretanja kamiona kako ne bi došlo do emisija čestica prašine i/ili prosipanja zemlje na puteve;
- Kretanje vozila i mehanizacije ograničiti se na što manju površinu uz ograničavanje njihovog kretanja na pristupne puteve u najvećoj mogućoj mjeri;
- Prilikom realizacije projekta na lokaciju dovoziti ispravnu mehanizaciju koja je prošla tehničke preglede;
- Na lokaciju realizacije projekta zabranjeno je održavanje vozila i mehanizacije, dopuna ulja, goriva itd.;
- Sve građevinske mašine koje koriste pogonsko gorivo na bazi naftnih derivata moraju biti snabdjevene posudama za prihvatanje trenutno iscurelog goriva ili maziva.

Mjere zaštite podzemnih voda

Mjere zaštite površinskih i podzemnih voda su navedene u daljem tekstu i one uključuju i neke mjere koje se primenjuju za zaštitu zemljišta:

- Na lokaciji realizacije projekta zabranjeno je održavanje vozila i mehanizacije, dopuna ulja, goriva itd.;
- Prilikom rušenja postojećih objekata koristiti ispravna vozila i mehanizaciju koja je prošla tehničke preglede;
- Pripremiti plan reagovanja u slučaju udesnih situacija koji će uključivati i mjere zaštite voda u slučaju prosipanja ulja;

- Sve građevinske mašine koje koriste pogonsko gorivo na bazi naftnih derivata moraju biti snabdjevene posudama za prihvatanje trenutno iscurlog goriva ili maziva, kao i najmanje po 3 kg odgovarajućeg sorbenta za neutralizaciju istih. Sorbenti treba da poseduju sertifikate o biorazgradljivosti i da nisu štetni po životnu sredinu.

2.5. Reciklaža

Reciklaža materijala obuhvata aktivnosti koje se prema vremenu izvođenja mogu grubo podijeliti na dvije osnovne grupe:

a) reciklaža u fazi pripreme objekta za rušenje, što obuhvata postupke sortiranja i odlaganja materijala koji imaju upotrebnu vrijednost u zatečenom obliku i koje treba kao takve sačuvati u postupku rušenja ili ih je potrebno ukloniti radi sprečavanja trajnog zagađenja okoline prilikom deponovanja (plastika, staklo, bitmeni itd.)

b) reciklaža u fazi obrade materijala nakon rušenja, što obuhvata sve postupke drobljenja, usitnjavanja pročišćavanja i prosijavanja materijala nastalog rušenjem (drobilice, uređaji za pročišćavanje vodom ili zrakom, sita za prosijavanje i izdvajanje frakcija materijala) te zbrinjavanje sekundarnih sirovina (metal, plastika, staklo itd.)

Metalni otpad

Na predmetnom lokalitetu vršenjem budućih aktivnosti prije svega rušenja postojećih objekata, vrši se manipulacija sa velikom količinom metalnog otpada te je potrebno organizovati propisno obavljanje ovih poslova. Reciklaža metala danas je vrlo korisna ekološka djelatnost, pogotovo ako znamo da svaka druga tona metala dolazi iz otpadnog metala (reciklaža se ne obavlja unutar predmetnog kompleksa već će se predati ovlaštenim distributerima ove vrste otpada). Prestankom trajanja prvobitne funkcije materijala spretežno metalnim sastavom nastaje otpad, koji usuštinu ne gubi vrijednost, jer sadrži sve svoje bitne osobine i karakteristike, ali postaje problem za okolinu. Da bi se riješio ovaj problem kao i uvećalo stvaranje sekundarnih sirovina treba obezbijediti mogućnost kvalitetne obrade metalnog otpada i mogućnost separacije metala od nemetala u otpadu čiji je izvor privreda i stanovništvo.

Sakupljanje metalnog otpada

Sredstva i oprema kojima se sakuplja metalni otpad moraju obezbjeđivati sprečavanje rasipanja ili preliivanja otpada i širenje prašine, buke i mirisa.

Prikupljanje i primarna prerada sekundarnih sirovina metalnog porijekla obuhvata:

- a) sve vrste otpada od starog željeza i nerđajućeg čelika,
- b) sve vrste otpada odbojenih metala:
 - otpad od bakra (mesinga i bronz)
 - otpad od aluminijuma

Osnovni princip načina upravljanja ovom vrstom otpada na predmetnom kompleksu:

METALNI OTPAD			
<i>Vrsta otpada</i>	<i>Sakupljanje</i>	<i>Privremeno skladištenje</i>	<i>Prevoz i odstranjivanje</i>
Metalni djelovi	Posebne džambo vreće i Asfaltni i betonski platoi unutar lokacije	Unutar lokacije	Utovar i prevoz mehanizacijom.

Pripremljeni i već sortirani materijal tovari se na kamione. Kroz sve procese prikupljanja metalnog otpada treba da se poštuju ekološke norme i standardi.

Prilikom obavljanja poslova sakupljanja metalnog otpada treba uspostaviti sistem tako da zaposleni na svim nivoima, na čelu s upravom, imaju obvezu sprečavati zagađenje životne sredine, ugrožavanje zdravlja i sigurnosti ljudi, zadovoljavati zakone i obvezujuće propise koji se odnose na zaštitu životne sredine.

Skladištenje metalnog otpada

Napredmetnoj lokaciji postoji dovoljan prostor za skladištenje selektovanog metalnog otpada kao i za obavljanje poslova utovara. Na lokaciji postoji dovoljni manipulativni prostor za veća vozila koja odvoze otpad.

S obzirom da je prostor predmetne lokacije širok kao i s obzirom na tehnološku opremljenost i savremena transportna sredstva nije za očekivati pojavu većih negativnih uticaja na okolinu. Još ćemo jednom napomenuti da se u poslovnom krugu predmetnog kompleksa neće obavljati bilo kakvi procesi obrade metalnog otpada.

Prevoz, prerada i odstranjivanje metalnog otpada

Metalni otpad je dakle nužno razvrstati na dijelove istorodne po hemijskom sastavu i strukturi, te ga svesti na dimenziju pogodnu za transport i daljnju obradu u topionicama i livnicama u zemlji i inostranstvu.

Nakon selektovanja, pripremljeni metalni otpadse najčešće tovari u kamione specijalizovanog društva i odvozi iz kruga predmetnog kompleksa shodno ugovorima o preuzimanju. Da napomenemo da i sredstva i oprema kojima se prevozi metalni otpad moraju obezbjeđivati sprečavanje rasipanja ili preliivanja otpada i širenje prašine, buke i mirisa. Vlasnik otpada dužan je da vodi evidenciju o količinama i vrsti otpada u skladu sa katalogom otpada.

Građevinski šut

Ključni i najvažniji uticaj rušenja objekata ogleda se kroz problem deponovanja građevinskog šuta. Odlaganjem građevinskog šuta na gradsku deponiju nastaje višestruka šteta za društvo jer se umjesto njenog recikliranja i ponovnog korištenja za potrebe nove izgradnje, za te iste potrebe koristi novi prirodni materijal iz prirodnih, neobnovljivih izvora. Stoga je širi društveni interes da se sav građevinski šut nastao

rušenjem građevina reciklira i na taj način se umanju potreba za korištenjem sirovina iz prirodnih izvora. Da bi reciklaža građevinskog šuta bila efikasna i ekonomski isplativa, cijeli postupak je potrebno organizovati na planski i sveobuhvatan način, koji će uključivati sve korake procesa:

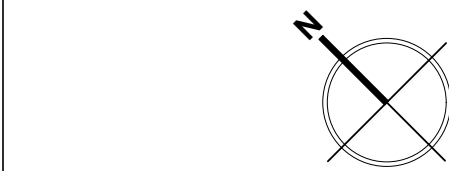
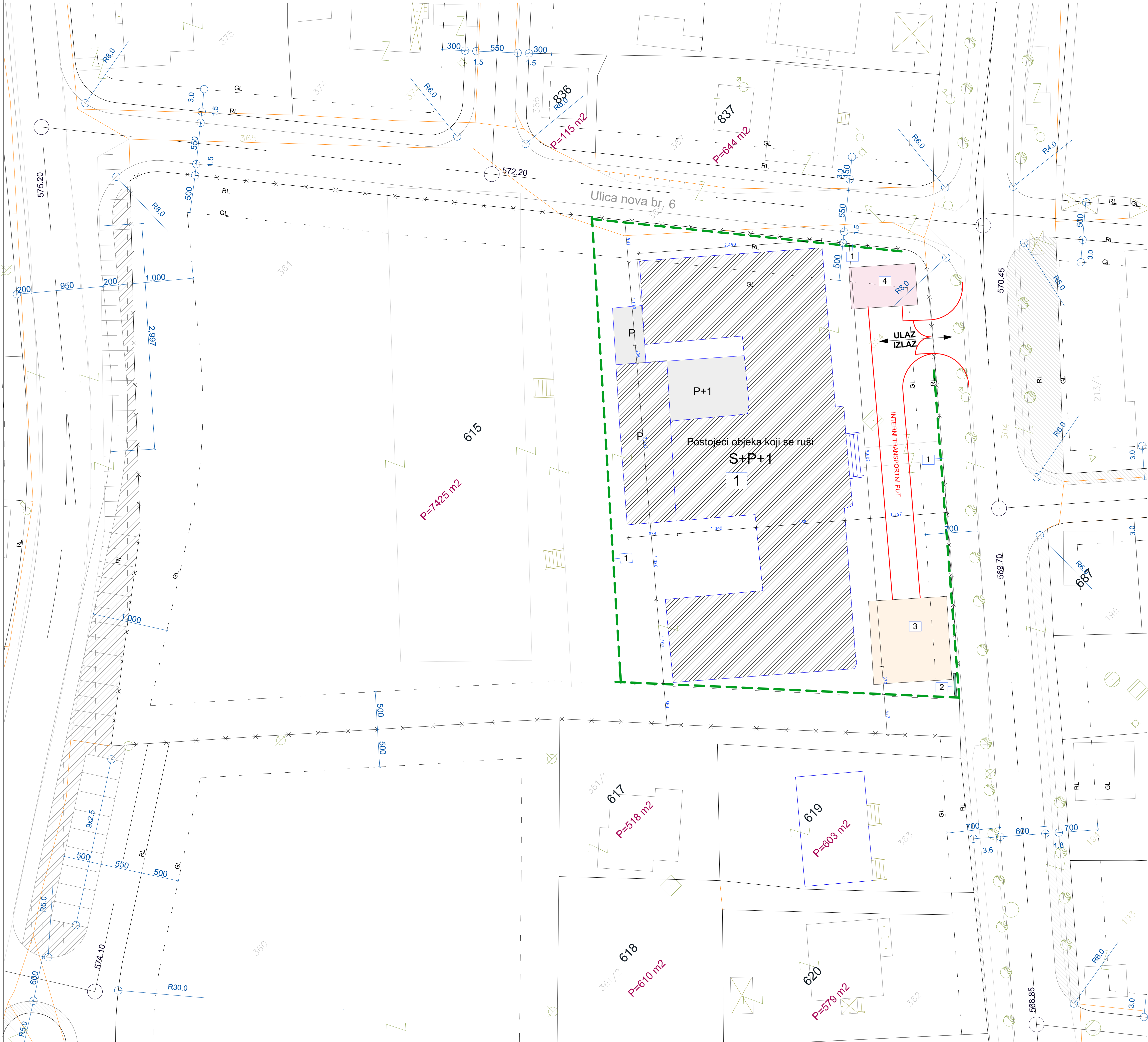
- (1) priprema objekta (odvajanje i selekciju materijala po vrstama),
- (2) mašinsko rušenje,
- (3) reciklaža, drobljenje i usitnjavanje, prosijavanje i
- (4) ponovno korištenje materijala.

Bijelo Polje, Jul 2020. god

MP

SASTAVILA,
mr Elvira Muzurović, dipl.ing.arh.

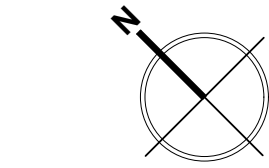
4. GRAFIČKA DOKUMENTACIJA

--- Građevinska linija
--- Regulaciona linija
Površina parcele: P=7425 m²

- LEGENDA:**
- 1 OBJEKTAT KOJI SE RUŠI
 - 2 GRADILIŠNA TABLA
 - 3 PRIVREMENA DEPONIJA OPEKE I KAMENA
 - 4 PRIVREMENA DEPONIJA ŠUTA
 - 6. GRADILIŠNA OGRADA

SITUACIJA ORGANIZACIJE GRADILIŠTA		
PROJEKTANT: IZ OBLASTI GRAĐEVINARSTVA I POSREDOVANJE U PROMETU NEPOKRETNOSTI OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korac		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica
Objekat: UPH (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje		Locacija: Bijelo Polje, ulica nova br.6
Glavni inženjer: Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.		Glavni projektant: Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.
Odgovorni inženjer: Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.		Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA
Saradnik: Sekula Damjanović,ing.grad.		Prilog: SITUACIJA ORGANIZACIJE GRADILIŠTA
Datum izrade / M.P.: Jun 2021.god.		Datum revizije / M.P.: 1

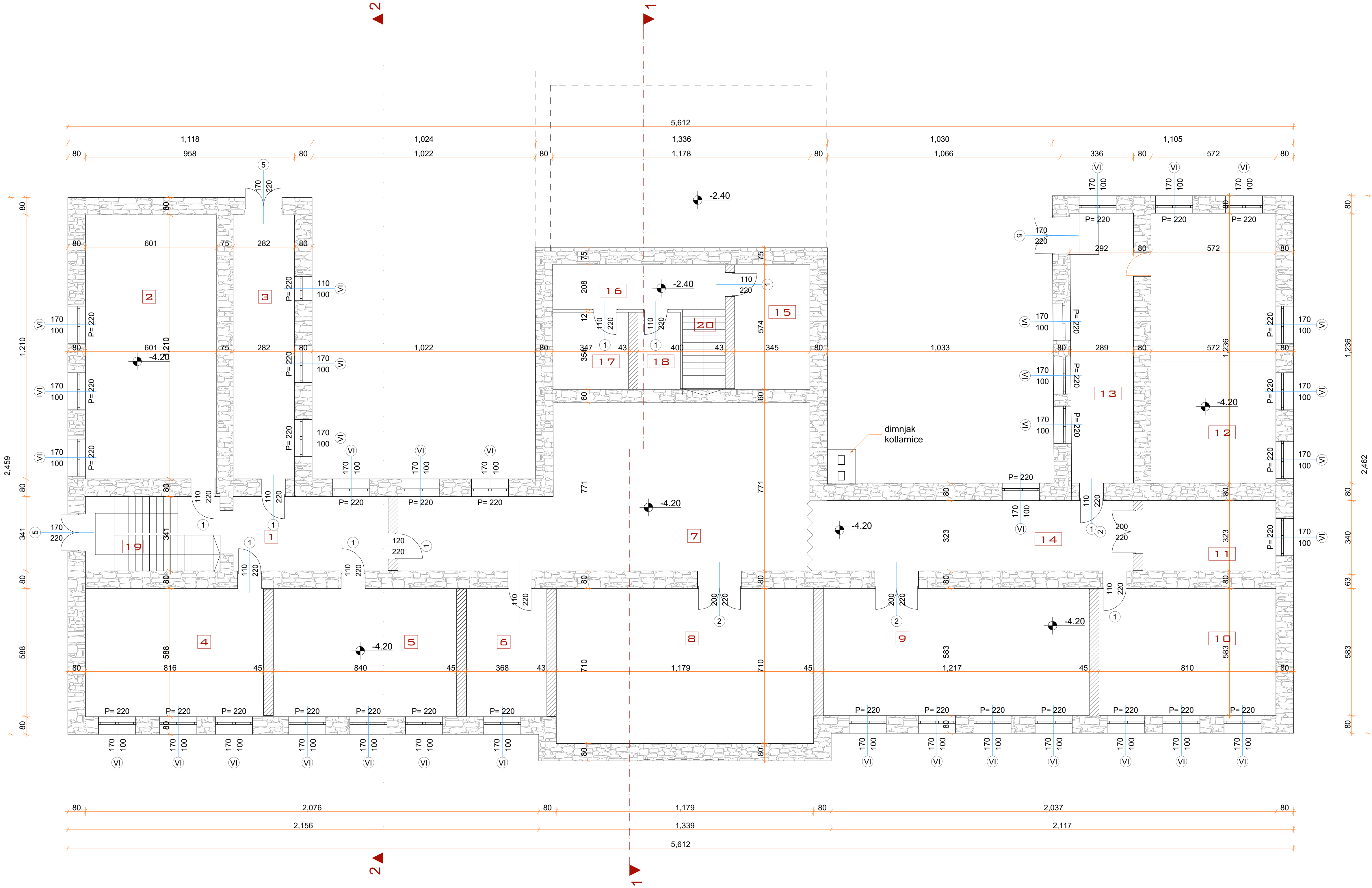

LEGENDA:

- 1 OBJEKT KOJI SE RUŠI
- 2 GRADILIŠNA TABLA
- 3 PRIVREMENA DEPONJA OPEKE I KAMENA
- 4 PRIVREMENA DEPONJA ŠUTA
- 6. GRADILIŠNA OGRADA

**SITUACIJA ORGANIZACIJE GRADILIŠTA
sa novoizgrađenom Osnovnom školom**

PROJEKTANT: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korac		Lokacija: UPH (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc. br.365 KO Bijelo Polje u zahvatlu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer: Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.		Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer: Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.		Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	
Savjetnik: Sekula Damjanović,ing.građ.		Situacija: SITUACIJA ORGANIZACIJE GRADILIŠTA sa novoizgrađenom Osnovnom školom	
Datum izrade / M.P. Jun 2021.god.		Datum revizije / M.P.	
		Revizija: R=1: 250 Str. od ukupno: 2	

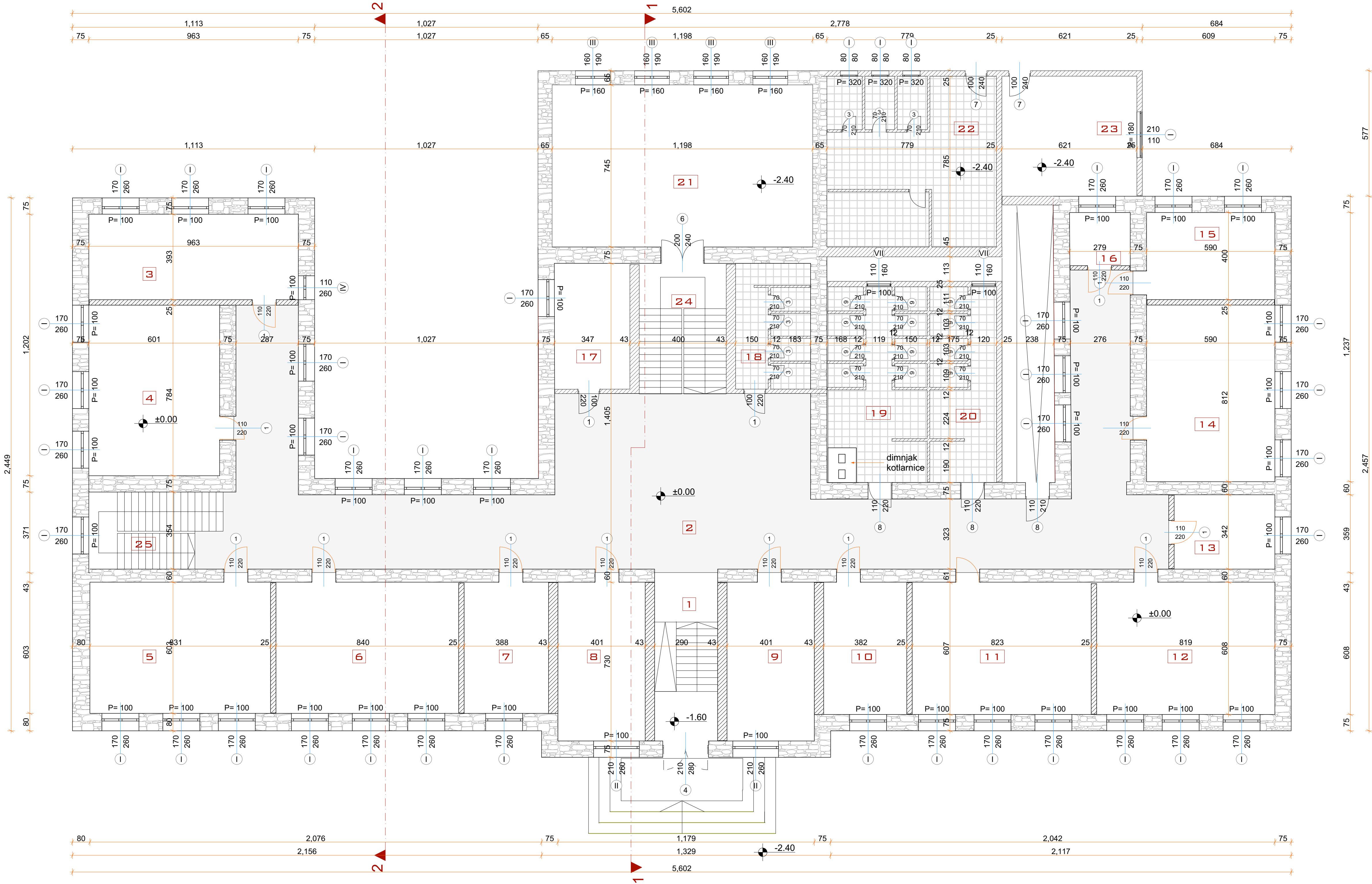
L E G E N D A				
Rd.br.	NAZIV PROSTORIJE	obrada poda	obrada plafona	površina (m²)
1.	Hodnik	Ab ploča	malter	28.80
2.	Učionica	Brodski pod	malter	72.70
3.	Ostava	Ab ploča	malter	34.00
4.	Učionica	Brodski pod	malter	49.10
5.	Učionica	Brodski pod	malter	28.80
6.	Ostava	Ab ploča	malter	22.50
7.	Kotlarnica	Ab ploča	malter	115.00
8.	Ostava	Ab ploča	malter	83.50
9.	Ostava	Ab ploča	malter	72.20
10.	Ostava	Ab ploča	malter	47.10
11.	Ostava	Ab ploča	malter	20.00
12.	Učionica	Brodski pod	malter	70.70
13.	Hodnik	Ab ploča	malter	34.00
14.	Hodnik	Ab ploča	malter	47.30
15.	Ostava	Ab ploča	malter	20.00
16.	Hodnik	Ab ploča	malter	16.50
17.	M.svlačionica	Ab ploča	malter	12.00
18.	Ž.svlačionica	Ab ploča	malter	17.60
19.	Stepenište	Teraco	malter	21.00
20.	Stepenište	Teraco	malter	8.00
Ukupno neto površina suterena:				P=821.20 m²

BILANS POVRŠINA		površina (m²)
NETO POVRŠINA suterena		821.20
BRUTO POVRŠINA suterena		1.100,00

LEGENDA ZIDOVA		
RB	FIL	NAZIV MATERIJALA
1.		ZID OD KAMENA 80 cm
		ZID OD KAMENA 60 cm
2.		ZID OD OPEKE 45 cm

OSNOVA SUTERENA

PROJEKTANT: 050 431 201 431 865, e-mail: arhing_arh@com.me SLOBODE 5, 84000 BUELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korać		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović, dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović, dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA	
Saradnik:	Sekule Damjanović, ing.grad.	Prilog:	Dr. priloga: Br. strane:
Datum izrade i M.P. Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P.	
		OSNOVA SUTERENA	
		4.0	3

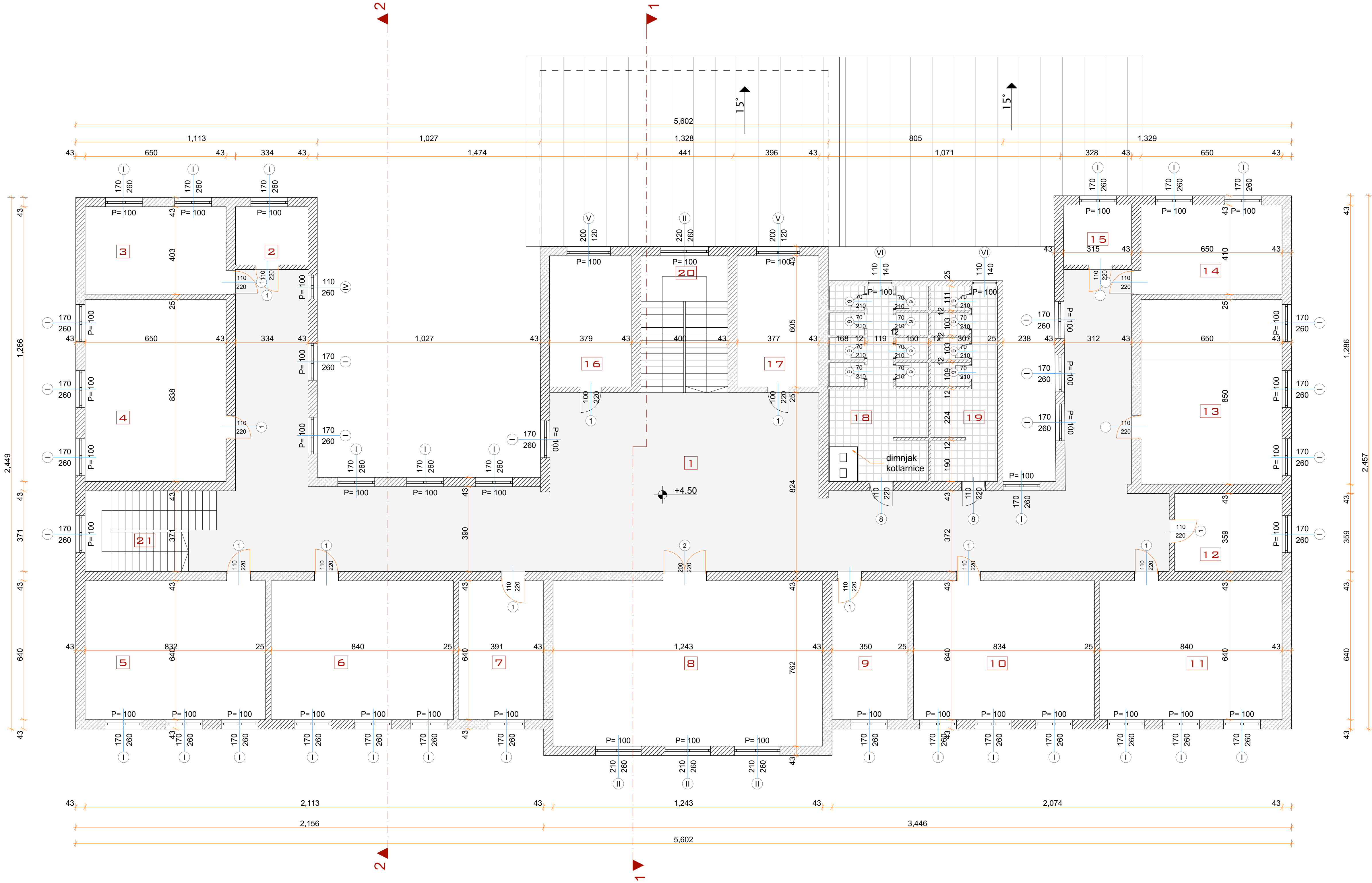
L E G E N D A				
Rd.br.	NAZIV PROSTORIJE	obrada poda	obrada plafona	površina (m²)
1.	Ulaz	Teraco	malter	23.00
2.	Hol/hodnik	Teraco	malter	265.80
3.	Učionica	Brodski pod	malter	38.00
4.	Učionica	Brodski pod	malter	47.10
5.	Učionica	Brodski pod	malter	50.00
6.	Učionica	Brodski pod	malter	50.00
7.	Učionica	Brodski pod	malter	23.30
8.	Učionica	Brodski pod	malter	29.00
9.	Učionica	Brodski pod	malter	29.00
10.	Učionica	Brodski pod	malter	23.30
11.	Učionica	Brodski pod	malter	50.00
12.	Učionica	Brodski pod	malter	50.00
13.	Prostorija 1	Brodski pod	malter	34.00
14.	Učionica	Brodski pod	malter	47.70
15.	Učionica	Brodski pod	malter	23.50
16.	Biblioteka	Brodski pod	malter	7.00
17.	Učionica	Brodski pod	malter	20.00
18.	Toalet	Ker.pločice	malter	18.00
19.	M.Toalet	Ker.pločice	malter	37.40
20.	Ž.Toalet	Ker.pločice	malter	26.20
21.	Fiskulturna sala	PVC pod	malter	90.00
22.	Mokri čvor	Ker.pločice	malter	55.50
23.	Ostava	Ker.pločice	malter	34.00
24.	Stepenište	Teraco	malter	23.00
25.	Stepenište	Teraco	malter	19.50
Ukupno neto površina Prizemlja:				P=1114.30 m²

BILANS POVRŠINA		površina (m²)
NETO POVRŠINA prizemlja		1.114,30
BRUTO POVRŠINA prizemlja		1.418,70

LEGENDA ZIDOVA		
RB	FIL	NAZIV MATERIJALA
1.		ZID OD KAMENA 75 cm
2.		ZID OD KAMENA 60 cm
3.		ZID OD OPEKE 43 cm
4.		ZID OD OPEKE 25 cm
5.		ZID OD OPEKE 12 cm

OSNOVA PRIZEMLJA

PROJEKTANT: 050 431 201 431 865 e-mail: arhing_arh@com.me Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korać		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Glavni inženjer: Elvira Muzurović, dipl. ing. arh.		Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer: Elvira Muzurović, dipl. ing. arh.		Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	
Saradnik: Sekule Damjanović, ing. građ.		Prilog: OSNOVA PRIZEMLJA	
Datum izrade: 1. M.P. Jan 2020. god.		Datum revizije: 1. M.P.	
		Razmjera: R=1: 100	
		Br. priloga: 4.0	
		4	

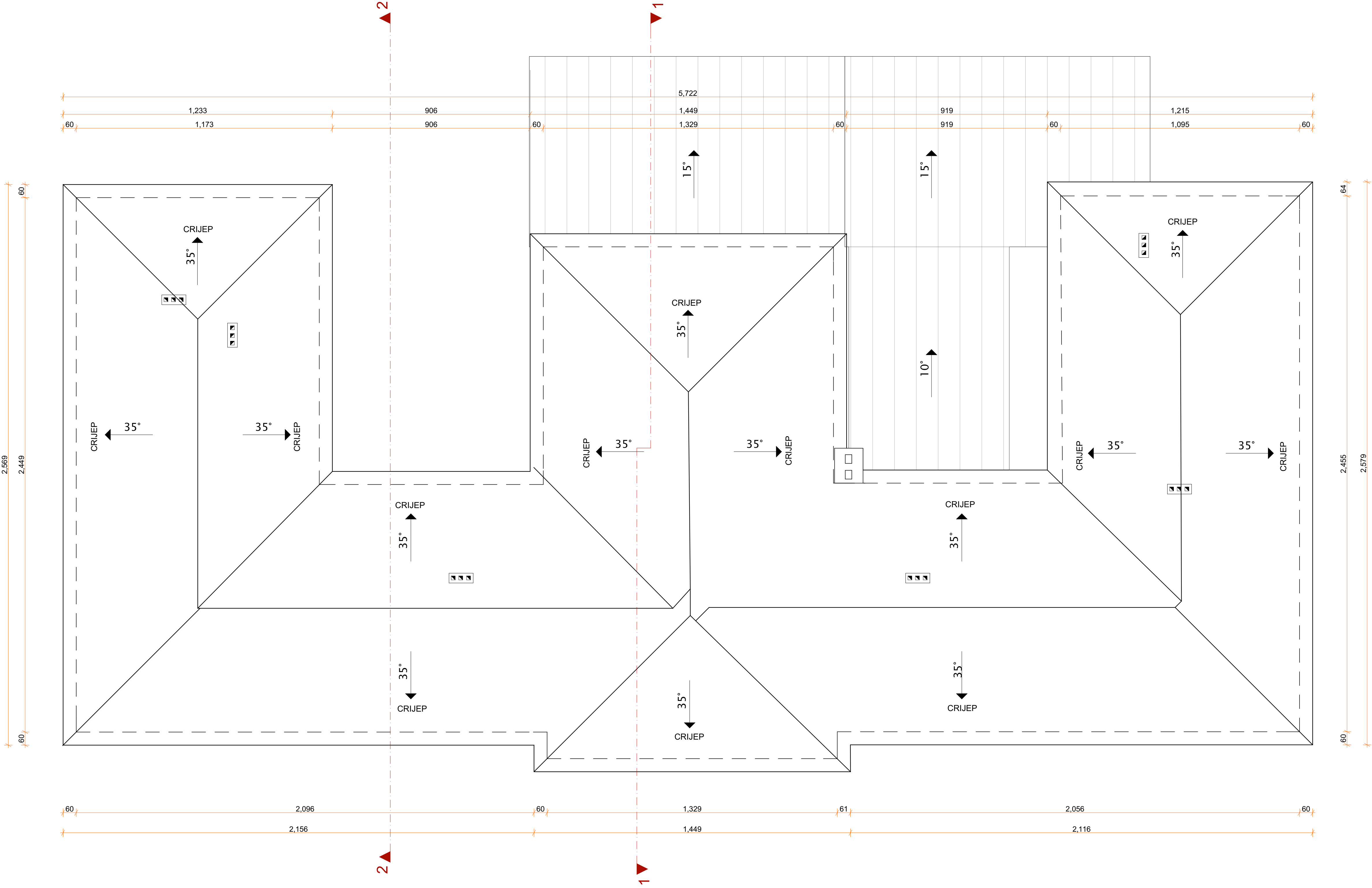
L E G E N D A				
Rd.br.	NAZIV PROSTORIJE	obrada poda	obrada plafona	površina (m²)
1.	Hol/hodnik	Teraco	malter	288.50
2.	Administracija	Brodski pod	malter	9.00
3.	Učionica	Brodski pod	malter	36.10
4.	Učionica	Brodski pod	malter	54.50
5.	Učionica	Brodski pod	malter	53.50
6.	Učionica	Brodski pod	malter	53.50
7.	Direktor	Brodski pod	malter	25.00
8.	Zbornica	Brodski pod	malter	94.80
9.	Sekretar	Brodski pod	malter	22.40
10.	Učionica	Brodski pod	malter	53.50
11.	Učionica	Brodski pod	malter	53.50
12.	Pomoćnik direktora	Brodski pod	malter	50.00
13.	Učionica	Brodski pod	malter	55.80
14.	Učionica	Brodski pod	malter	26.60
15.	Pedagog	Brodski pod	malter	8.60
16.	Učionica	Brodski pod	malter	23.00
17.	Učionica	Brodski pod	malter	23.00
18.	M.Toalet	Ker.pločice	malter	37.40
19.	Ž.Toalet	Ker.pločice	malter	26.20
20.	Stepenište	Teraco	malter	23.00
21.	Stepenište	Teraco	malter	19.50
Ukupno neto površina Prvog sprata:				P=1.014.40 m²

BILANS POVRŠINA		površina (m²)
NETO POVRŠINA prvog sprata		1014.40
BRUTO POVRŠINA prvog sprata		1.165,00

LEGENDA ZIDOVA		
RB	FIL	NAZIV MATERIJALA
1.		ZID OD OPEKE 43 cm
2.		ZID OD OPEKE 25 cm
3.		ZID OD OPEKE 12 cm

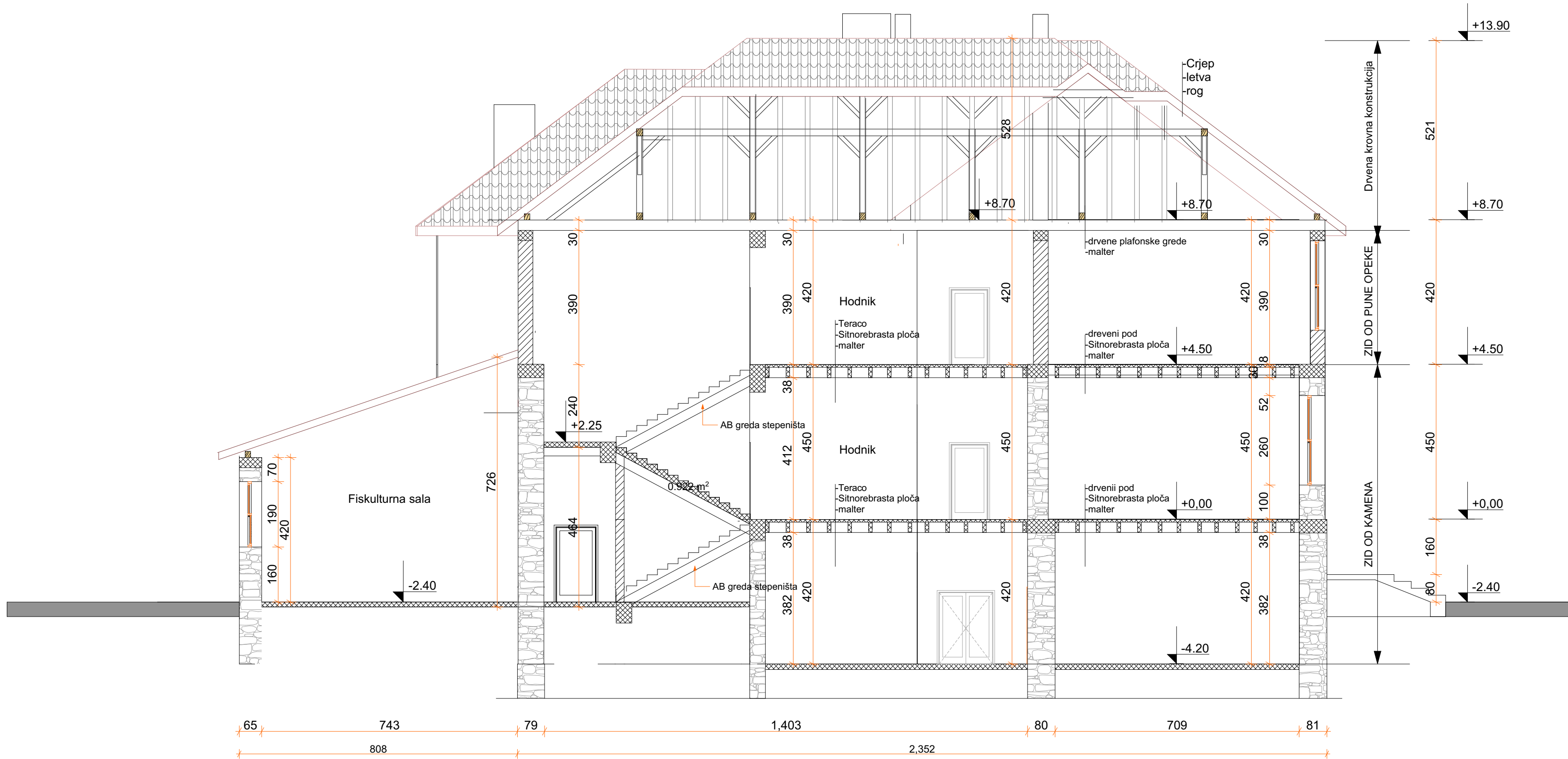
OSNOVA PRVOG SPRATA

PROJEKTANT: 050 431 201 431 865, e-mail: arhing_arh@com.me SLOBODNE S. 84000 BIJELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korač		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	
Saradnik:	Sekule Damjanović,ing.grad.	Prilog: OSNOVA PRVOG SPRATA	Br. priloga/Br. strana: 4.0 5
Datum izrade i M.P. Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P.	

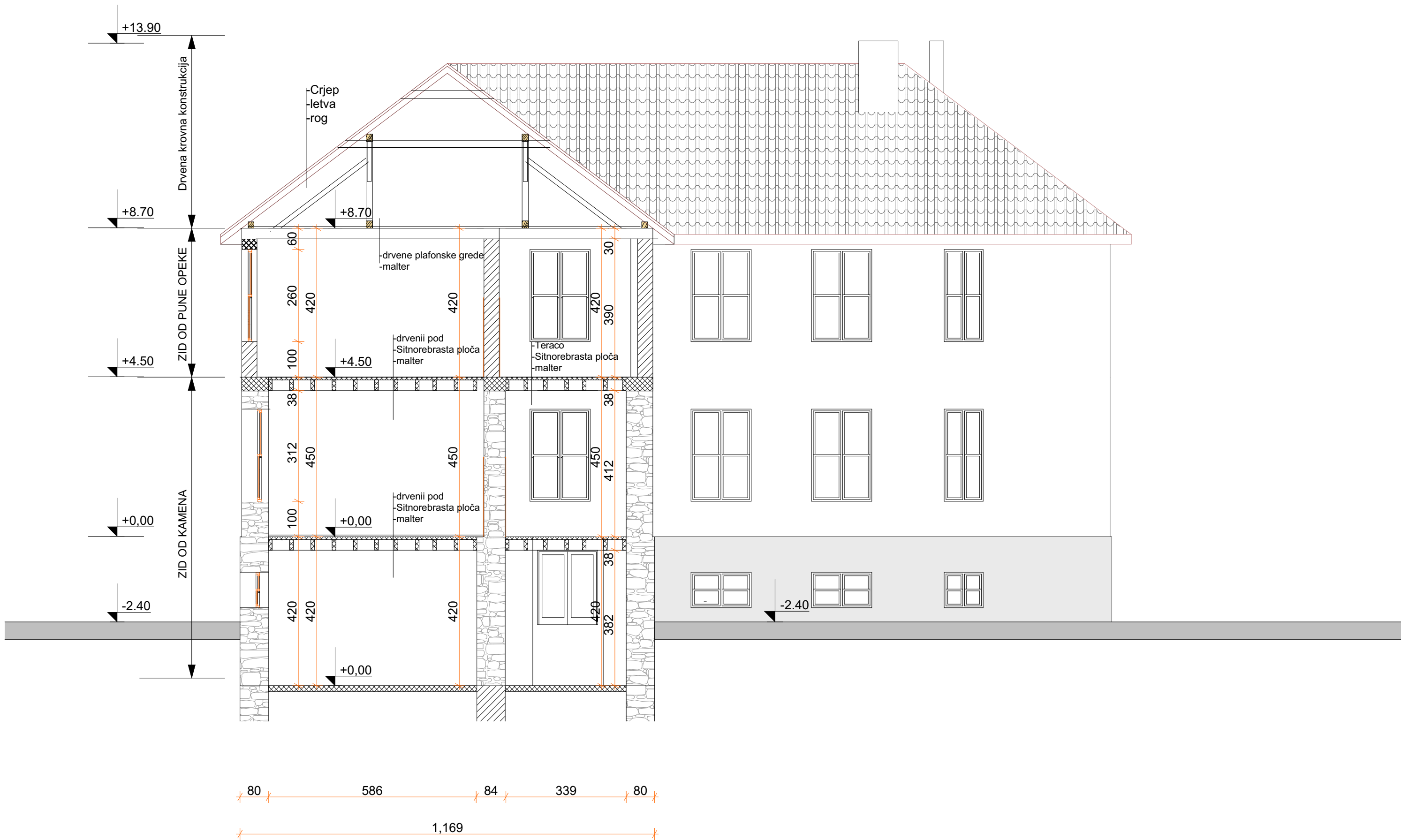
OSNOVA KROVA

PROJEKTANT: 050 431 201,431 865, e-mail: arhing_ar@com.me SLOBODE 5,84000 BIJELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korać		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	Razmjera: R=1: 100
Saradnik:	Sekule Damjanović,ing.grad.	Prilog: OSNOVA KROVA	Br. priloga: 4,0 Br. strane: 6
Datum izrade i M.P. Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P.	

PRESJEK 1-1

PROJEKTANT: 050 431 201 431 865, e-mail: arhing_ar@t-com.me SLOBODE 5, 84000 BIJELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korać		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjenjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	Razmjera: R=1: 100
Saradnik:	Sekule Damjanović,ing.građ.	Prilog: PRESJEK 1-1	Br. priloga: 4.0 Br. strane: 7
Datum izrade i M.P. Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P.	

PRESJEK 2-2

PROJEKTANT: 050 431 201 431 865, e-mail: arhing_ar@t-com.me SLOBODE 5, 84000 BIJELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korać		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	Razmjera: R=1: 100
Saradnik:	Sekule Damjanović,ing.građ.	Prilog: PRESJEK 1-1	Br. priloga: 4.0 Br. strane: 7
Datum izrade i M.P. Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P.	

JUŽNA FASADA

PROJEKTANT: 050 431 201 431 965 e-mail: arhing_ar@t-com.me SLOBODE 5, 84000 BIJELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korač		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	Razmjera: R=1: 100
Saradnik:	Sekule Damjanović,ing.građ.	Prilog: JUŽNA FASADA	Bř. priloga: 4.0 Bř. strane: 8
Datum izrade i M.P. Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P.	

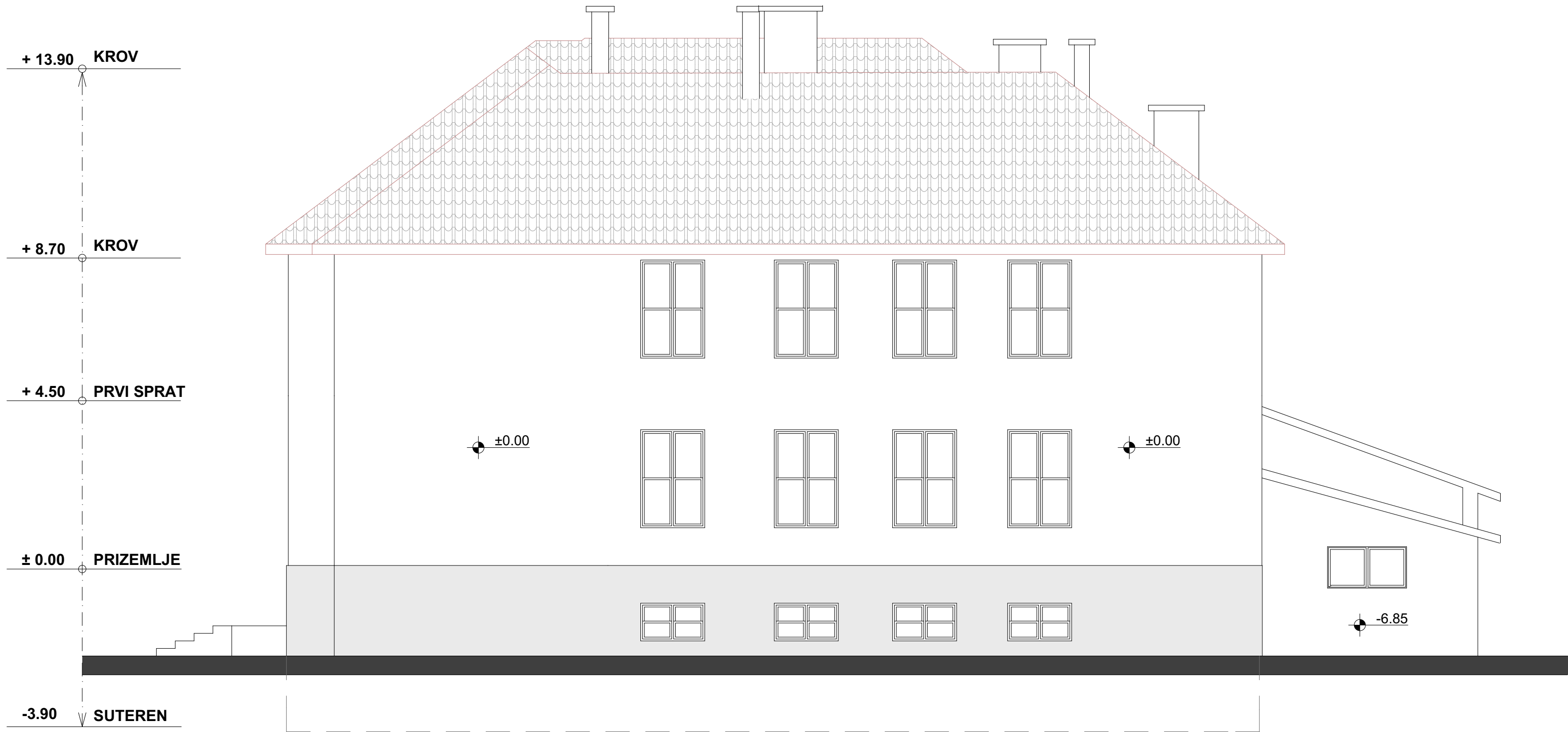
ZAPADNA FASADA

PROJEKTANT: ARHING 050 431 201 431 865, e-mail: arhing_ar@t-com.me SLOBODE 5, 84000 BIJELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korać		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	Razmjera: R=1: 100
Saradnik:	Sekule Damjanović,ing.građ.	Prilog: ZAPADNA FASADA	Br. priloga: 4.0 Br. strane: 9
Datum izrade i M.P Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P	

SJEVERNA FASADA

PROJEKTANT: 050 431 201 431 965, e-mail: arhing_ar@t-com.me SLOBODE 5, 84000 BIJELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korać		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	Razmjera: R=1: 100
Saradnik:	Sekule Damjanović,ing.građ.	Prilog: SJEVERNA FASADA	Bř. priloga: 4.0 Bř. strane: 10
Datum izrade i M.P. Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P.	

ISTOČNA FASADA

PROJEKTANT: ARHING 050 431 201 431 865, e-mail: arhing_ar@t-com.me SLOBODE 5, 84000 BIJELO POLJE		INVESTITOR: UPRAVA JAVNIH RADOVA-Podgorica	
Objekat: OSNOVNA ŠKOLA-Dušan Korać		Lokacija: UP1 (Zona3) koju čine kat.parc.br.364 i dio kat.parc.br.365 KO Bijelo Polje,u zahvatu izmjena i dopuna Detaljnog urban.plana Centralne zone Bijelo Polje	
Glavni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni inženjer:	Elvira Muzurović,dipl.ing.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ELABORAT O UKLANJANJU OBJEKTA	Razmjera: R=1: 100
Saradnik:	Sekule Damjanović,ing.građ.	Prilog: ISTOČNA FASADA	Br. priloga: 4.0 Br. strane: 11
Datum izrade i M.P Jun 2020.god.		Datum revizije i M.P	